1949 İMPARATORLUK ÖDÜLÜ

CUNİÇİRO TANİZAKİ

ÇILGIN BİR İHTİYARIN GÜNCESİ

TÜRKÇESİ
NİLİ TLABAR

Tanizaki

ÇILGIN BİR İHTİYARIN GÜNCESİ

CAN

Can Yayınları: 1539
Modern Klasikler: 123

Diary of A Mad Old Man, Junichiro Tanizaki
© Nili Tlabar, 1982
© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 1982

1. basım: 1982
2. basım: Şubat, 2006

Yayına Hazırlayan: Pınar Savaş

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Kapak Düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Gülay Yıldız
Düzelti: Nurten Sönmezcan
Montaj: İlker Sipahi

Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Şefik Matbaası

ISBN 975-07-0615-3

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
http://www.canyayinlari.com
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Tanizaki

ÇILGIN BİR İHTİYARIN GÜNCESİ

ROMAN

Türkçesi
NİLİ TLABAR

CAN YAYINLARI

Cuniçiro Tanizaki, 1886'da Tokyo'da doğdu. İlk öykülerinde Edgar Allan Poe ve Fransız Dekadanlarından etkilendi. Tokyo'dan daha tutucu bir bölge olan Osaka'ya yerleştikten sonra geleneksel Japon güzellik ideallerini araştırmaya yöneldi. En iyi romanlarından *Bazıları Isırgan Sever* (1929). Kendi değerlerindeki değişimi yansıtıyor, geleneklere bağlı Osakalı bir ailenin öyküsünü anlatıyordu. 1932'de, klasik Japon edebiyatının başyapıtlarından *Genci'nin Öyküsü*'nü çağdaş Japonca'ya çevirmeye başladı. Bu yapıtın Tanizaki'nin üslubu üstünde büyük etkisi oldu. 1940'larda yayınlanan *Hafif Kar Yağışı* adlı romanında, çağdaş dünyanın geleneksel topluma yönelik saldırılarım klasik Japon edebiyatına özgü bir üslupla anlattı. 1956'da *Anahtar*, 1961'de *Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi* adlı romanları yayınlandı. *Yedi Japon Masalı* adlı bir öykü kitabı ve *Kaptan Şigemoto'nun Annesi* adlı bir uzun öyküsü de bulunarı Tanizaki, 1965'te Yugavara kentinde öldü.

16 Haziran

Bu akşam Kabuki'ye[1] gittim. Yalnız *Sukeroku*'yu görmek istiyordum, programın gerisini görmeye hiç niyetim yoktu. Başroldeki Kanya ilgimi çekmiyordu; ama Agemaki rolünü Tossho oynuyordu, onun sahnede orospu rolünü çok iyi canlandıracağını biliyordum. Karımla ve gelinim Satsuko'yla birlikte gittik; oğlum Jokichi de iş çıkışı bize katıldı. Oynanan oyunu karım da ben de biliyorduk, Satsuko daha önce görmemişti. Karım emin değil ama, başrolde Danjuro'yu bile görmüş olabileceğini sanıyor. Bense gördüğümü çok iyi anımsıyorum. Sanırım 1897'deydi, on üç-on dört yaşlarındaydım. Danjuro'nun son Sukeroku'suydu. Danjuro 1903'te öldü. O zamanlar, Tokyo'nun Honjo kesiminde oturuyorduk; tanınmış bir resim mağazasının önünden geçtiğimi anımsıyorum –neydi adı?– vitrininde Sukeroku'nun üçe katlanan bir resmi vardı.

Kanya bu rolü ilk kez oynuyor olmalıydı; hiç hoşuma gitmedi. Son zamanlarda tüm erkek oyuncular tayt giyiyor... Taytlar kırıştıkça etkisi de bozuluyor. Bacaklarını pudralayıp çıplak bıraksalar daha iyi olacak.

Tossho'yu Agemaki rolünde çok beğendim. Yalnız onu görmek için bile gitmeye değer. Başkaları bu rolü daha iyi oynayabilirler, ama uzun süredir

---

[1] *Kabuki*: Geleneksel Japon tiyatrosu. Oyuncuların hepsi erkektir. (Çev.)

böylesine güzel bir Agemaki görmemiştim. Eşcinselliğe yatkınlığım yok, ama son zamanlarda kadın rolüne giren Kabuki oyuncuları anlaşılmaz bir biçimde çekiyor beni. Sahne dışında değil, yalnızca sahnede. Kadın kılığında olmadıkları zaman hiç ilgimi çekmiyorlar. Yine de düşününce, belki de bazı eğilimlerim vardır diyorum.

Gençken öyle bir deneyimim olmuştu, ama bir kez. Wakayama Chidori adında, kadın rollerine çıkan genç ve yakışıklı bir erkek oyuncu vardı. İlk kez Nakasu'daki Masago Tiyatrosu'nda sahneye çıkmıştı; biraz yaşlandıktan sonra Arashi Yoshizaburo'nun karşısında oynamaya başlamıştı. Yaşlanmıştı dediğim, otuz yaşlarındaydı; güzelliğinden hiçbir şey yitirmemişti; güzelliğinin doruğunda bir kadına benziyordu ve erkek olduğuna dünyada inanılmazdı. Koyo'nun *Yaz Giysisi* adlı yapıtında, kızı rolünde çok çekiciydi. Şakayla karışık bir Çayhane hanımına bir akşam kendisini çıkarmak istediğimi, ama sahnedeki giysileriyle olmasını, belki yatakta da denemek isteyebileceğimi söyledim. "Sizin için ayarlayabilirim," dedi ve ayarladı. Her şey yolunda gitti. Onunla yatmak herhangi bir geyşayla yatmak gibiydi. Gösterişli iç çamaşırıyla yatağa girdi; peruğunu çıkarmadan başını loş odadaki tahta yastığa yasladı. Şaşırtıcı bir deneyimdi ve olağanüstü bir tekniği vardı. Hünsa falan değildi; kusursuz bir erkekti. Ancak tekniği erkek olduğunu unutturuyordu.

Tekniği ne denli iyi olursa olsun, bu tür şeyler pek hoşuma gitmediğinden, tek bir deney, merakımı gidermişti. Bir daha yinelemedim. Şimdi yetmiş yedi yaşındayım; bu tür ilişkiler kurabilecek durumda olmadığım halde, neden pantolonlu güzel kızlardan çok, kadın giysileri içindeki yakışıklı er-

kekler ilgimi çekiyor anlayamıyorum. Wakayama Chidori'ye ilişkin anılarım mı canlandı acaba? Sanmıyorum. Kudretsiz bir yaşlı erkeğin cinsel yaşamıyla ilişkisi olsa gerek – kudretsiz de olsa bir tür cinsel yaşamı oluyor insanın.

Elim yoruldu... bugünlük burada bırakıyorum...

17 Haziran

Dün olanlara biraz daha ekleyeyim. Gerçi gece yağmur yağıyordu, ama –yağmur mevsimi başladı– sıcak çok bunaltıcıydı. Tiyatroda soğutucu vardı, ama bana hiç yaramıyor. Sol elimdeki sinir ağrıları iyice arttı, tenimdeki uyuşmalar da daha kötüleşti. Elim, bileğimden parmak uçlarıma kadar her zaman ağrır, ama dün gece ağrı dirseğime kadar yayıldı; omzuma kadar ulaştı.

"Bak, demedim mi sana," dedi karım. "Ama beni hiç dinlemezsin ki. Gitmeye değer miydi, hele böylesine ikinci sınıf bir gösteriye."

"Yok canım, o kadar da kötü değildi," dedim. "Agemaki'yi seyretmek bile bana ağrılarımı unutturuyor."

Karım azarladıkça ben de inatlaştım, ama kolum giderek soğuyordu. Gevşek dokunmuş ipekten çamaşırlarımın üstüne yine gevşek dokunmuş yünden astarsız bir kimono ve onun üzerine de ham ipekten yazlık bir ceket giymiştim, sol elimde gri bir yün eldiven, avucumda da mendile sarılı bir cep ısıtıcısı vardı.

"Babamın ne demek istediğini anlıyorum," dedi Satsuko. "Tossho çok iyi oynuyordu."

"Sevgilim..." diye başladı Jokichi, sonra ses to-

nunu değiştirerek, "Satsuko, gerçekten onun oyununu beğendin mi?" diye sordu.

"Oyununu bilmem, ama öylesine güzel ki. Baba, yarın matineye gidelim mi, ne dersiniz? *Amijima'da Aşk İntiharları*'nın Çayhane sahnesini oynayacaklar. Tossho o role çok yakışır. Yarın gitmek ister misiniz? Daha beklersek sıcaklar bastıracak."

Aslında kolum çok sıkıntı veriyordu, matineye gitmeye niyetim yoktu, ama karımın dırdırı sırf ona inat olsun diye gitmeme neden oldu. Gelinim Satsuko duygularımı çok çabuk kavrıyor. Karımla anlaşamamasının en büyük nedeni böyle anlarda bana yanaşabilmesi. Tossho'yu beğeniyor mu bilmem, ama başrolü oynayan Danko onu daha çok ilgilendirir sanırım.

Öğleden sonraki programda Çayhane sahnesi ikide başladı ve üçü yirmi geçe bitti. Hava dünden de sıcaktı ve güneş kavuruyordu. Sıcak da kaygı veriyordu, ama asıl beni düşündüren soğutucunun koluma yapacağı etkiydi. Sonrasında daha kötü ağrılar çekecektim. Şoför yola erken çıkmamızı istedi: "Dün gece bir şey olmadı, ama günün bu saatinde ya Parlamento ya da Amerikan Elçiliği önünde bir gösteri vardır," dedi. Saat birde yola çıkmak zorunda kaldık. Yalnız üçümüzdük, Jokichi gelmedi.

Neyse çok gecikmeden gittik. Oyun öncesi prova sürüyordu, bitinceye kadar lokantaya girdik. Satsuko ve karım dondurma yediler; kendime de ısmarladım, ama karım yedirmedi. Çayhane sahnesinde Koharu rolünde Tossho, Jihei rolünde Danko ve Magoemon rolünde Tossho; Jihel rolünde Danko ve Magoemon rolünde Ennosuke oynuyordu. Yıllar önce Shintomi Tiyatrosu'nda Magoemon rolünde Ennosuke'nin babası, Koharu rolünde de Baiko oy-

namışlardı. Danko, Jinei rolüne çok odaklanmıştı, tüm varlığını ortaya koyduğunu gördüm, ama dikkatini bu kadar çok rolüne vermesi sonunda onu gergin ve sinirli yapmıştı. Genç bir oyuncu böylesine ağır bir rolü ancak böyle oynayabilir. Çabaları umarım sonunda onu iyi bir yöne doğru götürür. Ama, Osakalı bir adam yerine Edo repertuvarından bir rol seçseydi daha iyi olurdu. Tossho bugün de çok güzeldi, ama bence Agemaki rolünde çok daha iyiydi. Programın üçüncü bölümüne kalmadık.

Karımın karşı koyacağını bilerek, "Madem buraya kadar geldik, büyük mağazaya uğrayalım," dedim. Ve tabii karşı koydu.

"Yeterince soğutucu altında kaldın. Hava çok sıcak, doğru eve gitmelisin."

"Görüyor musun," diyerek bastonumun ucunu gösterdim. "Demiri düştü. Neden bilmiyorum, ama hiç dayanmıyorlar. Bir baston ancak iki ya da üç yıl gidiyor. Isetan'da belki hoşuma gidecek bir baston bulabilirim."

Aslında aklıma başka bir şey gelmişti, ama söylemedim. Şoförüme "Nomura, geri dönerken yoldaki gösterileri atlatabilir miyiz?" dedim.

"Sanırım, efendim," dedi. Bizim şoföre bakarsanız, öğrenci birliğinin bir fraksiyonu bugün sokaklara dökülecekti; saat ikide Hibiya Parkı'nda toplanacaklar, oradan Parlamento'ya ve Kent Polis Merkezi'ne yürüyeceklerdi. Kentin o kesiminden geçmezsek gösterileri atlatabilirdik.

Erkek bölümü üçüncü kattaydı, aradığım bastonu bulamadım. Yaz indirimli satışları başlamıştı, mağaza çok kalabalıktı. Ünlü modacıların yarattığı "İtalyan modeli" yazlık giysiler gösteriliyordu. Satsuka çok güzel olduklarını söylüyor, bırakıp gitmek

istemiyordu. Üç bin papel verip ona Cardin'in ipek bir eşarbını aldım.

"Şunlara bayılıyorum, ama çok pahalı," diyerek iç çekiyor ve bej süetten çevresi safire benzer taşlarla çevrili yabancı malı bir çantaya bakıyordu. Fiyatı yirmi küsur bin liraydı.

"Jokichi alsın sana. O kadar parası vardır."

"Olanaksız. Çok cimri o."

Saat beşte Ginza'ya akşam yemeğine gitmeyi önerdim.

"Ginza'da nereye?" diye sordu karım.

"Hamasaku'ya gidelim: Çoktandır canım yılanbalığı çekiyor."

Satsuko'ya telefon edip yer ayırtmasını ve bulabilirse Jokichi'yi de saat altıda oraya çağırmasını söyledim. Nomura göstericilerin dağılmadan önce, saat onda Ginza'da olacaklarını söyledi. Hemen gidersek, saat sekize doğru eve dönebilecek ve herhangi bir sıkıntıyla karşılaşmayacaktık. Kentin merkezine, Saray'ın öte yakasından gidebilecektik...

18 Haziran

(Dünden devam)

Saat altıda Hamasaku'daydık. Jokichi gelmişti bile. Karım ve ben yan yana oturduk; onun ötesine Satsuko ile Jokichi oturdu. Biz yeşil çay içerken, gençler bira içtiler. Biz önden soğuk fasulye ezmesi yerken, onlar içkilerine uygun başka şeyler yediler. Ben balık salatası da istedim. Karımla Jokichi ince dilinmiş tatlı su balığı yerken, Satsuko ile ben erikli hamo ısmarladık. Ben tek başıma ızgara yılanbalığı yerken, öbür üçü ızgara tatlı su balığı ısmarladılar;

dördümüz de mantar ograten ve patlıcan yahni istedik.

"Canım bir şeyler daha istiyor," dedim.

"Doğru mu?" diye inanmazcasına sordu karım. "Doymadın mı?"

"Açlıktan değil, ama ne zaman buraya gelsek canım Kyoto yemekleri çekiyor."

"Guji'de var, gördüm," dedi Jokichi.

"Baba, bunu bitirmek ister misiniz?" Satsuko *hamo*'suna dokunmamıştı. Gerisini bana vermek için bir ya da iki dilim yemişti. Aslında dün gece lokantaya gitmek istememin nedeni belki de Satsuko'nun artıklarını yemek içindi.

"İyi, güzel de, benimkisini öyle bir mideye indirmişim ki, erikli sosumu kaldırmışlar."

"Benim erikli sosum kalmış biraz." Satsuko, hamo ile birlikte erik salçasını da uzattı. "Size bir tane daha getirmelerini söyleyeyim mi?"

"İstemez, bu yeter."

Hamo'dan pek yememişti, ama erik salçasını tabağına rastgele sıvamıştı; bir hanıma yakışmazdı bu. Bilerek yapmış olabilir.

"Tatlı su balığının sevdiğin yeri, bak," diyerek karım da bir parça uzattı. Balığı çok güzel ayıklar; kafasını, kuyruğunu bırakarak her bir yanını yer, tabağı kedi yalamışçasına tertemiz bırakır. İç organlarını da bana verir.

Satsuko, "Benimkileri de alabilirsiniz. Ben balık yemesini pek bilmiyorum, onun için Anne hanımınki gibi temiz değil," dedi.

Hem de nasıl. Balıktan tabağında artakalanlar, erik salçasından da kötü durumdaydı. Bunun da bir anlamı olsa gerek, diye düşündüm.

Konuşma arasında, Jokichi, birkaç gün sonra

bir iş için Hokkaido'ya gideceğini söyledi. Bir hafta kadar kalacaktı. Satsuko'yu da götürmek istiyordu. Satsuko biraz düşündükten sonra, Hokkaido'yu yazın çok görmek istediğini, ama ayın yirmi sekizinde Haruhisa ile boks maçına gitmeye söz verdiğini söyledi. Jokichi, "Eh," deyip geçiştirdi. Saat yedi buçuğa doğru eve döndük.

Bu sabah Keisuke okula ve Jokichi işe gittikten sonra bahçedeki çardağa çıktım. Çardak yüz metre uzakta, ama bacaklarım giderek zayıflıyor, yürümek günden güne güçleşiyor benim için. Yağmur mevsiminde havanın neminin etkisi de var, ama geçen yıl bu zamanlar bu kadar sıkıntı vermiyordu. Bacaklarım kollarım gibi ağrılı ve duyarlı değil, ama sanki bir yük taşıyormuşum gibi kendi ağırlıkları var. Ağırlık zaman zaman dizkapaklarımda, zaman zaman baldırlarımın iç kesimlerinde, zaman zaman da tabanlarımda yoğunlaşıyor; her gün yer değiştiriyor. Doktorların bu konuda da düşünceleri değişik. Bir tanesi hâlâ birkaç yıl önce geçirmiş olduğum hafif kalp sıkıntısının izlerini taşıdığımı, beynimde bacaklarımı etkileyen bir değişiklik olduğunu söylüyor. Röntgenin çekildiği zaman, boyun ve bel kemiklerimde çarpıklık olduğu ortaya çıkmış ve boynumdan asılı meyilli bir yatakta yatıp geçici bir süre alçıya benzer plastik bir boyunluk takmam önerilmişti. Cendereye girmekten hiç hoşlanmam; bu yüzden bacağımdaki sıkıntılara katlanıyorum. Yürümek güç gelse de, her gün yürüyüş yapıyorum. Yürümeyi bırakırsam bacaklarım kullanılmaz duruma gelirmiş. Dengemi bambudan bir bastonla sağlıyorum, ama genellikle ya Satsuko ya bir hastabakıcı ya da bir başkası eşlik ediyor. Bu sabah Satsuko eşlik etti.

"Satsuko, al şunu." Çardakta dinlenirken, kimonomun kolundan iyice katlanmış paraları çıkarıp avucuna sıkıştırdım.

"Bu ne?"

"Bununla dün gördüğün çantayı alabilirsin."

"Çok iyisiniz." Çabucak parayı yakasına sıkıştırdı.

"Karım çantayı elinde görürse benim aldığımdan kuşkulanabilir."

"Anne hanım mağazadayken çantayı görmedi. Önden gidiyordu."

Düşünüyorum da, Satsuko haklı.

19 Haziran

Bugün pazar ama Jokichi bu sabah iş gezisi için Hanedan Havaalanı'na gitti. O çıkar çıkmaz, Satsuko, arabaya atlayıp evden uzaklaştı. Araba artık onun özel arabası oldu. Öylesine hızlı sürüyor ki tümümüz onun kullandığı arabaya binmeye korkuyoruz. Havaalanına gitmiyordu. Alışveriş merkezine, sinemaya, Alain Delon'u görmeye gidiyordu; herhalde yine Haruhisa ile birlikte, Keisuke, evin içinde yalnız başına mızmızlanıp duruyordu. Tsujido'dan gelecek, Kugako ve çocuklarını sabırsızlıkla bekliyor olmalı.

Saat biri biraz geçe Dr. Sugita beni yoklamaya geldi. Ağrılarım öylesine arttı ki Bayan Sasaki telefon edip doktoru çağırmak zorunda kaldı. Dr. Kajiura'nın Tokyo Üniversite Hastanesi'ndeki gözlemine göre, bu çektiğim ağrılar sinirsel ya da romatizmal bir durumun başlangıcı olabilirmiş. Dr. Sugita'nın önerisi üzerine, geçen gün, röntgen çek-

tirerek ortopedik inceleme için Toranomon Hastanesi'ne gittim. Kolumdaki dayanılmaz ağrı ve boyun gerisindeki omurgada görülen gölgeden ötürü kanser olabileceğimi söyleyerek beni şaşırttılar; boynumdan tomografik röntgen bile aldılar. Şansım varmış kanser değilmiş, ama boynumdaki altıncı ve yedinci omurlarda çarpıklık varmış; belkemiğim de çarpıkmış, ama o kadar önemli değilmiş. Kolumdaki ağrı ve duyarsızlık bundan ileri geldiği için otuz derece eğik, kaygan bir tahta ve altında gidip gelen tekerlekleri olan özel bir yatakta yatıp bakılmam gerekiyormuş. Başlangıçta sabah ve akşam on beşer dakikadan günde iki kez "Gilsson askısı"na alınıp gövdemin ağırlığınca çekilecekmişim. Tıbbî aletler bölümüne ısmarlanacak özel bir boyun askısı bu. Bu jimnastiği her gün, süresini artırarak iki-üç ay sürdürebilirsem iyileşecekmişim. Bu sıcakta böylesine bir girişime hiç niyetim yok, ama Dr. Sugita iyi bir tedavi olur diye zorlayıp duruyor. Yapabilir miyim bilmiyorum, ama bir marangoz ile tıbbî alet uzmanı çağırdım, aleti yaptıracağım.

Kugako ikiye doğru geldi. Küçük çocuklarından ikisi vardı yanında, üçüncüsü beysbol maçına mı ne gitmiş. Akiko ile Natsuji soluğu Keisuke'nin odasında aldılar. Hayvanat bahçesine gitmek için hazırlık yapıyorlar sanırım. Kugako kapıdan başını uzatıp merhaba dedi bana; şimdi her zaman olduğu gibi kaynımla oturmuş konuşuyorlar içeride.

Bugün yazacak başka bir şey olmadığı için uzun zamandır kafamı kurcalayan düşüncelerimi aktarmak istiyorum.

Belki herkes yaşlılığında böyledir; son günlerde her gün kendi ölümümü düşünüyorum. Bu düşünceler benim için çok yeni sayılmaz. Yirmi yaşımdan

bu yana sık sık ölümü düşünürüm, ama bugünlerde daha da sıklaştı. Günde iki-üç kez, "Belki de bugün ölürüm," diye kuruyorum. Korktuğum falan yok; eskiden korkardım ölümden, şimdiyse bir ölçüde keyif bile alıyorum. Son dakikalarımın nasıl geçeceğini, ölümümden sonra neler olacağını düşlüyorum. Tabutumu, Aoyama Mezarlığı'nda cenaze töreni alanında, evdeki bahçeye bakan on sedirlik odaya koymalarını istiyorum. Günnük yakmak için geleceklere kolaylık olur; ana kapıdan girerek iç kapıya, oradan da basamaklara geçerler. Klarnet ya da flütle Shino türü müzik istemem, ama Tomiyama Seikin gibi birisinin, "Seher Vakti Ay"a benzer bir şey söylemesini isterim. Sesi kulaklarımda:

Kıyıdaki çamların arasından yarı gizli
Ay denize doğru batar,
Düşler dünyasından sıyrılıp
Cennetin dupduru pırıltısına kavuşmak için.

Ölmüş olacağım, ama sanki o zaman da işitirmişim gibime geliyor. Karımın ağlamasını duyuyorum. Kendileriyle hiç geçinemediğim halde kızlarım Itsuko ile Kugako da hıçkırıyorlar: Satsuko sakin, ama belki ağlayarak orada bulunanları şaşırtır. Belki de ağlıyormuş gibi yapar. Ölünce yüzüm nasıl olacak merak ediyorum. Şimdiki gibi dolgun, biraz itici bile olmasını isterim...

Tam bunları yazarken karım, Kugako ile içeri girdi, Kukago'nun benden bir isteği olduğunu söyledi.

Kugako'nun isteği şu: En büyük oğlu Tsutomu, bir yavuklu bulmuş, evlenmek istiyormuş. Daha çok genç. Üniversitenin ikinci sınıfında. Ana-baba da

onun evlenmesinden yanaymışlar. Ama gençler kendilerine ayrı bir ev bulup yanlarından ayrılacaklar diye kaygılanıyorlarmış. Tsutomu üniversiteyi bitirip bir iş bulana kadar onunla birlikte oturmak istiyorlarmış. Ancak, Tsujido'daki şimdiki evleri yeterince geniş değilmiş. Ev şu anda bile Kugako, kocası ve üç çocuklarına dar geliyormuş. Tsutomu karısını alıp yanlarına gelirse bir süre sonra da çocukları olurmuş. Bu koşullar altında daha geniş ve daha modern bir eve taşınmaları gerekiyormuş. Tsujido'da, beş-altı sokak ötede, tam istedikleri gibi bir ev satılıyormuş ve bu evi alabilmek için para toparlamaya çalışıyorlarmış. İki ya da üç milyon *yen*'e[1] daha gereksinimleri varmış. Belki bir milyon bulabilirlermiş, ama ondan ötesi çok zormuş. Tabii ki kocası kayınbabasından para istemiyormuş. Bankadan borç alacaklarmış, ama peşin faiz için kayınbabası yirmi bin yen ödünç verebilir miymiş ve bu parayı gelecek yılın sonundan önce ödeyeceklermiş.

"Devlet tahvillerin vardır; var değil mi? Onları satamaz mısınız?" diye sordum.

"Tahvilleri satarsak beş parasız kalırız."

"Çok haklısınız, onlara dokunmayın," diye karım söze karıştı.

"Onları olağanüstü durumlar için saklamak istiyoruz."

"Ne söylüyorsun sen. Kocan daha kırklarında. Bu yaşta nasıl böyle ürkek olabiliyorsun?"

Karım, "Kugako evlendiği günden bu yana senden hiçbir şey istemedi," dedi. "İlk kez bir şey istiyor. Vermen gerekmez mi?"

"Yirmi bin yen diyor, ama ondan sonra gelecek dörtte biri ödeyemezlerse ne yapacaklar?"

---

[1] *Yen*: Japon para birimi.

"Onu o zaman düşünürüz."

"Bu işin sonu gelmez."

"Kugako'nun kocası sanırım sana sıkıntı vermez. Şu anda biraz yardım edersen evi kaçırmayacaklar."

"Faiz parasını sen bulamaz mısın onlara?" diye karıma sordum.

"Benden böyle bir şey nasıl isteyebilirsin? Satsuko'ya daha yeni araba aldın."

Bu söze çok kızdım; bu isteği geri çevirmeye karar verdim. O zaman yatıştım biraz.

"Bir düşüneyim," dedim.

."Bugün cevap veremez misin," diye karım direndi.

"Bu ara çok masraflarım var," dedim.

Aralarında bir şeyler mırıldanarak birlikte odadan çıktılar.

Tam da yanıma gelecek zamanı bulmuşlardı. Her neyse düşüncelerimi biraz daha deşsem.

Elli yaşıma kadar ölümden daha çok korktuğum bir şey yoktu, ama şimdi öyle değil. Belki de artık yaşamaktan bıktım; ölsem de bir şey değişmez gibime geliyor. Geçen gün, Toranomon Hastanesi'nde kanserden kuşkulandıkları zaman, karım ve Bayan Sasaki sapsarı kesildiler; oysa ben sakindim. Böyle bir anda bile sakin olabilmem şaşırtıcı. Bir anda uzun, ama gerçekten uzun yaşamımın sonuna geldiğim için rahatlamıştım. Hayata sarılıp yapışmaya hiç niyetim yok, ama yaşadığım sürece karşı cinsin albenisine kapılmadan edemiyorum. Öleceğim âna kadar da böyle süreceğine inanıyorum. Kuhara Fusanosuke gibi doksan yaşında çocuk sahibi olmak gücü bende yok; şimdiden güçsüzüm o konuda. Yine de her türlü dolaylı ve çarpık yoldan cinsel uyarı-

lar hoşuma gidiyor. Şu anda yalnızca bu zevk bir de yemek yeme zevki için yaşıyorum. Kafamdan geçenleri biraz sezinleyebilen yalnızca Satsuko var. Evde bir tek o anlayabiliyor beni. Belli belirsiz davranışlarla ne tepki göstereceğimi izler bir durumu var.

Çirkin, buruşuk, yaşlı bir adam olduğumu çok iyi biliyorum. Geceleri yatmadan önce, takma dişlerimi çıkarıp aynaya baktığım zaman gördüğüm surat, gerçekten garip. İki çenemde de bana ait nerdeyse tek diş kalmadı. Diş etim bile yok. Ağzımı kapatınca dudaklarım dümdüz yapışıyor, burnum çeneme düşüyor. Ben bile, bu ben *miyim*, diye şaşıp kalıyorum. Maymunlar bile böylesine çirkin değil. Bu suratla insan bir kadını çekebileceğini umabilir mi? Yine de iyi yanları var. Böylesine yaşlı bir adamın bu tür istekleri olamayacağını sananlar boş bulunuyorlar. Aslında bu durumdan yararlanacak ya da sömürebilecek kudretim de yok, ama hiçbir kuşku yaratmadan güzel bir kadının yakınında durabiliyorum. Kendi yetersizliğime karşın, o kadının bir adamla ilgilenmesi konusunda onu uyarabiliyorum ve tüm evi altüst ederek sonsuz zevk alıyorum.

20 Haziran

Oğlum Jokichi, artık eskisi kadar Satsuko'ya âşık değil. Keisuke doğalı beri, ona olan aşkı sanki sönmeye başladı. Sık sık iş gezilerine gidiyor ve Tokyo'dayken bile yemeklere, eğlencelere katılarak eve geç saatlerde dönüyor. Kesin değil, ama yeni birisini bulmuş olabilir. Bugünlerde kadınlardan çok işiyle ilgili olmalı. Bir zamanlar Satsuko ile birbirle-

rine çok âşıktılar; maymun iştahlılığını benden almış olabilir.

Karım bu evliliğe karşı çıkmıştı; bense insanların kendi istediklerini yapmalarından yana olduğumdan karışmadım. Satsuko, Nichigeiki'deki gazinoda koroda şarkı söylediğini anlatmıştı. Altı ay kadar. Ondan önce ne yaptı acaba? Asakusa'da bir gece kulübünde çalışmış olabilir.

Bir keresinde, "Parmaklarının ucunda dans edebilir misin?" diye sordum.

"Hayır, artık etmiyorum," dedi. "Bir-iki yıl ders aldım, balerin olmak için. Artık parmaklarımın ucuna bile kalkamam belki."

"O kadar çalıştıktan sonra neden vazgeçtin?"

"Ayaklarımı bozuyordu. Çok çirkinleşmişlerdi."

"Demek, ondan vazgeçtin?"

"Ayaklarımın çirkinleşmesini hiç istemem."

"Nasıl olmalılar?"

"Çirkinleşmemeli.. Parmak uçları nasırlaşıp şişiyor ve tırnaklar düşüyor."

"Ama ayakların şimdi güzel."

"Eskiden çok daha güzeldi. Nasırlar öylesine çirkinleştirmişti ki, dansı bıraktıktan sonra düzeltmek için akla gelebilecek her şeyi yaptım; her gün her gün süngertaşı, törpü kullandım. Yine de eskisi gibi değil."

"Gerçekten mi? Göster bakayım."

Çıplak ayaklarına dokunmak için bu şansı kaçıramazdım. İki bacağını sedire uzattı ve naylon çoraplarını çıkartarak ayaklarını gösterdi. Ayaklarını kucağıma çekerek her parmağını tek tek avuçladım.

"Bence parmakların yumuşak. Hiç nasır kalmamış," dedim.

"İyi bakmıyorsunuz. Şuraya bastırın, bakın."

"Buraya mı?"

"Gördünüz mü? Hâlâ nasırlarım var. Ayak konusunda balerinler çok zavallı yaratıklardır."

"Sence Lepeshinskaya'nın da ayaklarından sıkıntısı var mıdır?"

"Pek tabii. Prova sırasında bale pabuçlarımdan kan sızardı. Yalnız ayaklar bozulmaz, şurada, baldırdaki yumuşaklık da gider ve bir işçininkine benzer, sert, kambur kaslar edinirsiniz. Göğüsler de dümdüz olur ve omuz adaleleri erkeğinkiler gibi sertleşir. Allah'tan ben olmadım."

Jokichi herhalde onun gövdesine kapılmış olmalı; okul bitirmemiş olmasına karşın kafası iyi çalışır. Başkalarının kendisinden üstün olmalarını kabul edemez. Bizim eve geldikten sonra az buçuk İngilizce ve Fransızca öğrenene kadar epeyce sıkı çalıştı. Otomobil kullanmasını sever; boksa deli olur, ama klasik çiçek düzenlemesinde de umulmadık bir beğenisi vardır. Kyoto'daki Issoteilerin damadı haftada iki kez çok az rastlanan çiçeklerle gelir ve Satsuko ondan ders alır. Bugün, benim odamda, açık yeşil bir tas içinde ucu püsküllü ve çizgili bir ot, kertenkele kuyruğu ve bir tür taşkıran çiçeğinden oluşan düzenleme var. Yazılı kurdelede de Nagao Uzan'dan alıntılı bir yazı var:

Söğüt çiçekleri uçuşuyor havada
ama dostum dönmedi daha.
Erik çiçekleri de çalıkuşu da yapayalnızlar ve
ben bomboş düşlerimle baş başayım.
Bu yıllanmış şaraba dünyanın parasını saydım
Bu bahar yağmurunda parmaklığa dayanmışım
ıslanan gelinciklere bakıyorum.

26 Haziran

Dün gece soğuk fasulye ezmesini çok kaçırmış olacağım, gece yarısından sonra midem, ağrımaya başladı; birkaç kez tuvalete taşındım. Üç tane hap aldım, ama hâlâ geçmedi. Günün büyük bir bölümünü yatakta geçireceğim.

29 Haziran

Bugün öğleden sonra Satsuko'dan beni Meiji Tapınağı çevresinde gezdirmesini istedim. Kaçabileceğimizi sandım, ama evden çıkarken hastabakıcı gördü, o da gelmek istedi. Her şeyi altüst etti. Bir saat bile geçmeden eve döndük.

2 Temmuz

Son günlerde tansiyonumun yükseldiğini hissediyorum: Bu sabah 18'e çıkmıştı. Nabız 100'dü. Hastabakıcının diretmesiyle iki Serpasil ve üç Adalin hapı aldım. Elimdeki ağrılar da uyuşukluk da çok arttı. Uykudayken pek ağrımaz, ama dün gece uyandım ve Bayan Sasaki, Nobulon iğnesi yaptı. Nobulon başlangıçta iyi ama, sonradan kötü etkisi oluyor.

"Boyunluk da da eğri yatak da hazır. Denemek ister misiniz?"

Pek istekli değilim, ama bu ağrılar denemekte yarar olabileceğine işaret ediyor.

3 Temmuz

Bugün boyun alçısını denedim. Çenemi yukarıda tutan alçıdan bir tür boyunduruk. Acıtmıyor, ama kafanı sağa, sola, aşağı, yukarı bir santim bile oynatamıyorsun. Dimdik önüne bakmak zorundasın.

"Cehennemin işkence aleti gibi bir şey, değil mi?" diye sordum.

Günlerden pazar olduğu için, karım ve Satsuko ile birlikte Jokichi ve Keisuke de bu gösteriye katılmışlardı.

Satsuko, "Zavallı baba, çok kötü görünüyorsunuz," dedi.

"Her seferinde bu şeyi ne kadar takacaksınız?" diye Jokichi sordu.

"Acaba kaç gün sürecek?" diye karım ekledi.

"Vazgeçemez misiniz, Baba? Sizin yaşınızda birine yapılamaz bu."

Çevremdeki laklakları duyuyordum, ama suratlarını görmek için kafamı çeviremiyordum.

Sonunda boyunduruğu takmaktan vazgeçip, eğik yatakla Gilsson askısı denen boyun çekme aletini denemeye karar verdim. Başlangıçta, sabah-akşam on beşer dakika çekilecekti. Çenem kumaştan bir askıya asılıyor. Boyunduruktan çok daha rahat, ama yine kafamı çeviremiyorum ve tavana gözlerimi dikip yatıyorum.

Kolundaki saate bakarak Bayan Sasaki, "On beş dakika oldu," diye haber verdi.

Keisuke, "Birinci raunt bitti!" diye bağırdı ve sekerek holde uzaklaştı.

10 Temmuz

Bu çekilip gerilme işine başlayalı bir hafta oluyor. Bu arada süreyi on beş dakikadan yirmiye çıkardım ve yatağı da daha dikeyleştirerek, boynumdaki çekişini azalttım. Hiçbir yararı yok. Elim her zamanki gibi ağrıyor. Hastabakıcıya bakılırsa biraz iyileşebilmem için bu tedaviyi birkaç ay sürdürmem gerekiyormuş. O kadar dayanabilir miyim bilmem.

Bu gece tüm aile, bu konuyu görüşmeye geldiler. Satsuko, çekilip gerilme işinin yaşlı birisi için çok fazla olduğunu, bu sıcakta bundan vazgeçip başka bir tedavi yolu bulmam gerektiğini söyledi. Yabancı dostlarından birisi Amerikan Eczanesi'nde sinir için Dolosin adında bir hap olduğunu söylemiş ona. Sinir ağrıları için tam bir tedavi yöntemi değilmiş gerçi, ama günde birkaç kez üç-dört hap alınca ağrıları dindiriyormuş ve gerçekten etkiliymiş. Satsuko, benim için Dolosin almış, denemez miyim diye sordu.

Karım, Denenchofu'daki Dr. Suziki'nin akupunktur yapmasını öneriyordu; saplanacak iğneler beni iyileştirebilirdi, neden onu çağırmıyorduk. Uzun uzun telefonla konuştu. Dr. Suziki çok işi olduğundan benim ona gitmemi istiyordu, yoksa haftada üç kez kendisi gelebilecekti. Beni muayene edinceye dek bir şey söyleyemezdi, ama karımın anlattıklarından beni iyileştirebileceğine emindi. Tedavi bir-iki ay sürebilirdi. Dr. Suziki daha önceden de bana yardımcı olmuştu; bir keresinde kalp çarpıntısından şikâyetçiydim, kimse iyileştirememişti de o iyileştirmişti. Bir keresinde de baş dönmemi geçirmişti. Bu yüzden bir hafta sonra onunla tedaviye başlamaya karar verdim.

Aslında yapım sağlamdır. Bir hafta için ufak bir rektum ameliyatıyla hastanede yatmak dışında çocukluğumdan altmış yaşıma kadar önemli bir hastalık geçirmedim. Altmış iki ya da altmış üç yaşımda yüksek tansiyon belirtileri başladı ve altmış altı, altmış yedi yaşımda hafif bir beyin kanamasından bir ay hastanede yattım; asıl yetmiş beşinci yaşımı kutladıktan sonra gövdemdeki ağrılarla tanışmaya başladım. Ağrı, ilk önce sol elimden başlayıp dirseğime uzandı, oradan omzuma, sonra da ayaklarıma ve bacaklarıma indi. İki bacağım da dertli ve her gün yürümem biraz daha zorlaşıyor. Kuşkusuz, pek çokları yaşayacak neyim kaldı, diye düşünüyorlar – bazen ben bile düşünüyorum. Şanslı sayılırım, uykum, iştahım ve bağırsaklarıma ilişkin hiçbir şikâyetim yok. Alkol ve uyarıcılar almamam ve tuzlu yememem gerekiyor, ama iştahım olağanüstü. Fazla yememek koşuluyla biftek ve yılanbalığı bile yasak değil ve her yediğimden sonsuz tat alıyorum. Uykuya gelince, gereğinden çok uyuyorum; arada kestirdiklerimi de sayarsak, günde dokuz-on saat uyuyorum. Günde iki kez dışarı çıkıyorum. Sık sık su dökmeme ve gecede birkaç kez kalkınama karşın sonradan uykusuzluk çekmiyorum. Yarı uykulu, tuvalete gidiyorum, yatağa döner dönmez de uyuyorum. Arada sırada sol elimdeki ağrıyla uyanıyorum, ağrıyı fark etmemle yeniden uykuya dalmam bir oluyor. Ağrı artınca Nobulon iğnesi olup yeniden uykuya dalıyorum. Hayatımı uzatan, bu yeteneğim olmalı. O olmasaydı çoktan ölürdüm.

Bazıları, "Elinizin ağrıdığından ve yürüyemediğinizden söz ediyorsunuz, yine de yaşamaktan keyif alıyorsunuz. Ağrılarınız çok fazla olmasa gerek," diyorlar.

Ama çok fazla. Bazen çok ağrıyor, bazen o kadar değil; sürekli değil ve zaman zaman hiç ağrım olmuyor. Havaya ve havanın nemine göre değişiyor.

Garip, ama ağrılarım olduğu zaman cinsel uyarılarım da oluyor. Belki de özellikle ağrılarımla birlikte. Bana acı veren kadınları daha çekici bulduğumu söyleyebilir miyim?

Mazoşist bir eğilim diyebilirsiniz. Her zaman öyle değildi, ama yaşladıkça başladı.

Benim zevkime uygun, eşit çekicilik ve güzellikte iki kadın var diyelim. A: iyiliksever, dürüst ve sempatik; B: kötü bir insan, zeki bir yalancı. Şimdi hangisinin bana daha çekici geleceğini sorsanız, eminim şu günlerde B'yi yeğlerim. Ama güzellikte B de en aşağı A kadar olmalı. Güzelliğe gelince, kendimce beğenilerim vardır. Bir kadının yüzü ve gövde biçimi tam kıvamında olmalı. Özellikle beyaz, ince bacaklı ve zarif ayaklı olmalı. Bütün bunlar ve öbür özellikleri eşit diyelim, o zaman kötü karakterliyi yeğlerim. En çok beğendiğim kadınlar suratlarında gaddarlık belirtisi olanlardır. Öyle bir belirti görünce içten de gaddar olabileceğini düşünürüm ve öyle olmasını isterim. Sawamura Gennosuke, geleneksel tiyatroda kadın rollerine çıktığı zaman bana o duyguyu verirdi. *Les Diaboliques* filminde Simone Signoret'nin yüzünde ve bugünlerde adı çok duyulan Honoo Kayoko adlı genç artistin yüzünde aynı şeyi gördüm. Belki onlar yalnız oyun oynuyorlar; ama gerçekten kötü bir kadın bulabilseydim ve onunla yaşayabilseydim –hiç olmazsa onunla bir arada olabilseydim, onunla yakın ilişkilerim olabilseydi– ne mutlu olurdum.

Kötü karakterli bir kadın da olabilir, ama kötülüğü çok açık seçik olmamalı. Kötü olduğunca zeki olmalı; hırsızlık hastası ya da öldürme eğilimli olanlarla uğraşmak zor olurdu, ama onlar da olabilir. Sincice hırsız bir kadını çok çekici bulabilirdim. Üstelik onunla ilişki kurmadan edemezdim.

Üniversitedeyken hukuk okuyan Yamada Uruu adında bir öğrenci tanıdım. Sonra Osaka Belediyesi'nde çalıştı, yıllar önce de öldü. Babası eski bir avukattı ve Meiji'nin ilk yıllarında çok tanınmış bir katil olan Takahashi Oden'in savunmasını üstlenmişti. Anlaşılan oğluna sık sık Oden'in güzelliğinden söz edermiş. Sık sık köşeye sıkıştırıp kadın hakkında gerçekten duyarlı bir biçimde konuşurmuş: "Çekici ya da büyüleyici diyebilirsin. Hayatım boyunca böylesine ilginç bir kadın görmedim; gerçek bir kan emici. Böylesine bir kadının ellerinde ölmeyi isteyeceğimi düşündüm," dermiş.

Daha fazla yaşamak istemediğime göre, sanırım Oden gibi bir kadın çıkıp beni öldürse daha mutlu olurdum. Benimkisi gibi yarı ölü kol ve bacaklarla yaşamaktansa, hainice öldürülmeyi tadar ve kurtulmuş da olurdum.

Satsuko'ya karşı sevgim acaba onda bir parça Oden bulduğum için mi? Satsuko biraz hain. Biraz alaycı. Biraz da yalancı. Kaynanasıyla da görümcesiyle de geçinemiyor. Genç gelinken böylesine kötü niyetli değildi, ama son üç-dört yılın değişikliği çok çarpıcı. Ben de onu biraz kışkırtmış olabilirim. İyi kalpli, ama kötü olmaktan gurur duyar bir hali var. Davranışlarından ne kadar hoşlandığımın farkında. Kendi kızlarımdan daha çok seviyorum onu; kızla-

rımla anlaşamaması hoşuma da gidiyor. Kızlara karşı hainleştikçe Satsuko daha ilgimi çekiyor. Bu tutumum son zamanlarda ortaya çıktı, ama giderek aşırılaşıyor. Fiziksel ağrılar ve normal cinsel zevklerden yoksun olmak bir erkeğin davranışlarını bu denli çarpıtabilir mi?

Geçenlerdeki kavgayı anımsıyorum. Keisuke artık altı yaşında; ilkokula başladı. Ondan sonra başka çocukları olmadı. Karım, Satsuko'dan kuşkulanıyor ve gebeliği önlemek için yapay şeyler kullandığından hiç kuşkusu yok. Ben de içten içten, bunun doğru olduğuna inanıyorum, ama karıma karşı çıkıyorum. O öylesine rahatsız oluyor ki bundan, birkaç kez Jokichi'ye de açtı bu konuyu. Jokichi gülüp geçiyor, tartışmak istemiyor.

"Çok yanılıyorsunuz," diyor.

"Eminim. Belli oluyor."

Gülüyor ve Satsuko'ya sorması gerektiğini belirtiyor.

"Bunda gülecek ne var? Çok önemli bir konu bu! Satsuko'ya böyle yumuşak davranmamalısın; seninle alay ediyor o!"

Sonra, bir gün Jokichi, Satsuko'yu çağırdı ve karıma karşı kendisini savunmasını istedi. Arada bir Satsuko'nun tiz sesini duyuyordum. Tartışma bir saat kadar sürdü, sonunda karım içeri girip onlara katılmamı istedi. Gitmedim, bu yüzden neler olup bittiğini tam bilemiyorum. Sonradan duyduğuma göre Satsuko, karımın alaylarından öyle sinirlenmiş ki oldukça sert yanıtlar vermiş.

"Çocuk budalası değilim!" demiş olabilir ya da "Nükleer zehirlenme tehlikesinde bunca çocuğa ne gerek var," demiştir.

Karım yetinmedi. "Biz yokken Jokichi'ye karşı

saygısızsın!" diye haykırdı. "Sana herkesin önünde Satsu diyor ve düşkün bir koca gibi davranıyor. Bahse girerim sen istiyorsun bunu." Tartışmanın sonu gelmeyecek gibiydi. Satsuko da karım da öylesine hırslanmışlardı ki Jokichi başa çıkamıyordu.

"Bizden böylesine nefret ediyorsanız başka eve taşınırız, öyle değil mi Jokichi?"

Karım söyleyecek şey bulamamıştı. İkisi de benim böyle bir şeye izin vermeyeceğimi biliyorlardı.

"Baba'ya siz ve Bayan Sasaki bakabilirsiniz. Sen de öyle düşünmüyor musun, Jokichi? Taşınalım buradan." Karım yenilmişti, Satsuko baskısını sürdürüyordu. Tartışma bitmişti. Gidip tanık olamadığım için üzüldüm.

Bugün karım yeniden odama geldi. Yelkenleri inmişti, ama tartışmanın etkisinden kurtulamamıştı. "Sanırım yağmurlar artık bitecek," dedi.

"Bu yıl çok yağmadı, yağdı mı?"

"Bon'a adak adama zamanı geldi. Aklıma gelmişken sorayım, mezarın hakkında ne düşünüyorsun?"

"Aceleye gerek var mı? Sana geçenlerde de söyledim, Tokyo'da gömülmek istemiyorum. Bu kentte doğdum, bu kentte yaşadım, ama artık burada gömülmek olanaksız. Mezarın ne zaman şu ya da bu nedenle başka yere taşınacağı bilinmiyor. İnsan, Tama Mezarlığı gibi uzak bir yerde yatacaksa, ha Tokyo'da yatmış ha başka yerde."

"Anlıyorum ama Kyoto'da gömülmeye karar verdiğini söylemiştin bana; ağustos ortalarına kadar bu işi çözecektin."

"Bir ay daha var. Jokichi benim yerime gidebilir."

"Kendi yerini kendin görmezsen olur mu?"

"Bu sıcakta, bu ağrılarımla gidebileceğimi sanmıyorum. Sonbahara erteleriz."

İki-üç yıl önce Nichiren rahibi, öldükten sonra alacağımız Budist adlarımızı bize vermişti. Ben o mezhebi hiç sevmiyorum, ya Arı Toprak ya da Tendai mezheplerinden birine geçmek istiyorum. Nichiren aile tapınaklarında bulunan kurucunun alçı bebek biçimindeki imgesi ve ona tapmak zorunluluğundan hoşlanmıyorum. Honenin ya da Kyoto'daki Shinnyodo Tapınağı gibi bir tapınağı yeğlerim.

Saat beşe doğru Satsuko eve döndü. Merhaba derken karımla yüz yüze geldiler ve birbirlerini abartılmış bir incelikle selamladılar. Karım hemen ortadan yok oldu.

Satsuko'ya, "Bütün gün dışarlardaydın. Nerelere gittin?" dedim.

"Orada burada alışveriş yaptım, sonra Haruhisa ile bir otelin barında öğle yemeği yedik, oradan da terziye provaya gittim. Sonra yine Haruhisa ile buluştum ve *Siyah Orfe*'yi gördüm."

"Sağ kolun güneşten iyice yanmış."

"Dün Zushi'ye kadar arabayla gittim, ondan."

"Haruhisa'yla mı?"

"Ama bir işe yaramıyor. Hep ben sürdüm arabayı."

"Bir yanın böylesine belirgin yandığı zaman öbür yanların daha beyaz görünüyor."

"Direksiyon sağda ve gün boyunca araba sürersen böyle oluyor."

"Yüzün kızarmış. Bir şeye heyecanlanmış gibisin."

"Öyle mi? Heyecanlandım sayılmaz, ama Breno Mello çok iyiydi."

"Neden söz ediyorsun?"

"Siyah *Orfe*'nin zenci aktörü. Yunan mitolojisinden alınmış bir film, başrolde bir zenci var, olay karnaval zamanı Rio de Janerio'da geçiyor."

"İyiydi demek?"

"Breno Mello eskiden futbol şampiyonu olan bir takımda amatör oyuncuymuş. Filmde tramvay sürücüsü rolünde; giderken arada sırada kızlara göz kırpıyor. Ne kırpış..."

"Ben sevmezdim sanırım."

"Bana bir iyilik edin ve gidip görün."

"Bir kez daha benimle gitmek ister misin?"

"Gelir misiniz?"

"Peki."

"Bin kez görebilirim. Bana Leo Espinosa'yı anımsatıyor; bir zamanlar çok beğenirdim onu."

"Başka bir garip ad."

"Espinosa eskiden dünya tüysiklet maçında oynamış Filipinli bir boksör. O da zenci, ama o kadar yakışıklı değil. Breno Mello da öyle etkiliyor insanı; hele göz kırptığı zaman. Espinosa hâlâ dövüşüyor; ama eskisi kadar iyi değil. Bana onun iyi zamanlarını anımsattı."

"Yaşamım boyunca bir kez boks maçına gittim."

Bu arada karımla Bayan Sasaki içeri girmişler ve tedavi saatimin geldiğini söylüyorlardı. Satsuko bile bile boksörü övmesini sürdürdü:

"Espinosa Kübalı bir boksör; sol yumruğu çok iyi. Solunu uzatarak vuruyor, vurur vurmaz da geri çekiyor. Pat! Pat... O kolu nasıl hızla çekiyor, inanamazsınız. İleri geri hızlı vuruşları çok güzel. Saldırıya geçince kısık kısık ıslık çalıyor. Boksörlerin pek çoğu, karşı konduğu zaman, sol ya da sağ yumruklarıyla karşılık verirler; Espinosa belden geri eğiliyor. Çok esnek."

"Haruhisa'yı da çok esmer olduğu için beğeniyorsun, değil mi?"

"Ama Haruhisa'nın göğsü çok kıllı, zencilerin göğüsleri genellikle kıllı olmuyor. Terledikçe gövdeleri kayganlaşıyor, büyüleyici biçimde parlıyorlar. Baba, bir gün sizi ne yapıp edip bir boks maçına götüreceğim."

"Yakışıklı boksör sayısının çok olduğunu sanmam."

"Pek çoğu basık burunlu."

"Boks mu yoksa güreş mi daha iyi?"

"Güreş daha gösterişli – kan içinde kalıyorlar, ama yaptıkları iş pek bir şey değil."

"Boksta da kanama oluyor, değil mi?"

"Pek tabii. Zaman zaman bir dudak patlıyor ve her yan kan içinde kalıyor. Ama güreşteki gibi bilerek yapılmıyor; biri ötekinin kafasına çarpmadıkça ya da gözkapağı patlamadıkça pek kan görülmez."

Bayan Sasaki, "Gerçekten böyle şeyler görmeye gidiyor musunuz?" diyerek sözü kesti. Karım, şaşakalmış bakıyordu. Her an kaçmaya hazırdı.

"Yalnız ben değilim. Birçok kadın seyretmeye gidiyor."

"Ben olsam bayılırım."

"Kan görünce insan heyecanlanıyor. O da eğlencenin bir yanı."

Sol elimde sancı veren bir ağrı başlamıştı. Yine de keyiflenmiştim. Satsuko'nun hain suratına baktıkça hem ağrı, hem de zevk daha yoğunlaşmıştı.

17 Temmuz

Dün gece, kapıdaki ateşi döndürüp Bon Şenliği'ne son verir vermez, Satsuko evden çıktı. Glon

Şenliği'ne katılmak için son ekspres trenle Kyoto'ya gideceğini söyledi. Hava çok sıcaktı, ama yeğenim Haruhisa da dün şenliği filme çekmeye gitmişti. Televizyoncular Kyoto Oteli'nde kalıyorlardı, Satsuko Nanzenji'de görümcesinde kalacaktı. "Çarşamba günü dönerim," dedi. Görümcesiyle pek geçinemediğine göre, oraya ancak yatmadan yatmaya gider.

Karım öğrenmek istiyordu, "Karuizawa'ya ne zaman geleceksin?" diye sordu. "Çocuklarla birlikte gürültü patırtı başlar, onun için erken gelmelisin. Ayın yirmisinde Tokyo yılın en sıcak gününü geçirecekmiş."

"Bu yıl ne yapacağımı bilemiyorum," dedim. "Geçen yaz çok kaldım ve çok sıkıcı oldu. Yirmi beşinde de Satsuko'ya söz verdim; Korakuen Jimnastikhane'sine, Doğu Tüysiklet Şampiyonluk Maçı'na gideceğiz."

"Yaşının farkında değilsin," dedi karım. "Öyle bir yere gidip başına bir şey gelmezse şanslı sayılırsın."

23 Temmuz

Yazı yazmaktan hoşlandığım için günlük tutuyorum, yoksa kimseye göstermek istemem. Gözlerim öylesine bozuldu ki gönlümce okuyamıyorum, kendimi oyalayacak başka bir şey de olmadığından, zaman öldürmek için de olsa yazıp duruyorum. Okuması kolay olsun diye fırçayla ve büyük harflerle yazıyorum. Utandırıcı bir durumla karşılaşmayı önlemek için de günlüğümü küçük bir bozuk para kutusuna kilitliyorum. Şimdiye kadar beş kutu doldurdum. Bir gün yazdıklarımı yakıp yok etsem iyi

olacak, ama saklamanın da yararı olabilir. Eski günlüklerime bakınca ne derece unutkan olduğuma şaşıyorum. Geçen yıl başımdan geçenler yeniymiş gibi geliyor ve ilgim hiç dağılmıyor.

Geçen yaz, Karuizawa'dayken, bu evin yatak odasını, banyoyu ve yüz numarayı yenilettim. Ne kadar unutkan olursam olayım o olayı çok iyi anımsıyorum. Ama geçen yılki günlüğüme ayrıntıları yazmamışım. Şimdi birkaç ayrıntıyı eklemem gerek.

Geçen yaza kadar, karımla, Japon stili bir odada yan yana yatıyorduk, ama geçen yıl yer şiltelerini kaldırdık, tahta döşeme yaptırdık ve iki yatak aldık. Yatakların biri benim oldu, öteki de hastabakıcı Bayan Sasaki'nin. Daha önceden de karım arada sırada oturma odasında yatardı, ama yenilikten sonra hep ayrı yatıyor. Ben sabahları erken kalkıyorum, akşamları erken yatıyorum; karım geç kalkıyor, geceleri de geç yatmaktan hoşlanıyor. Ben alafranga tuvaleti yeğliyorum, karım alaturka olmazsa sıkıntı çektiğini söylüyor. Doktor ve hastabakıcı için de bazı yenilikler gerekiyordu. Koridorun sağındaki tuvalete iskemleye benzer bir klozet kondu, benim yatak odamla tuvalet arasına bir de kapı açıldı. Yatak odasının öteki yanındaki banyoda da önemli değişiklikler yapıldı; her yan fayanslandı ve emaye küvete bir duş bile kondu. Duşu Satsuko istedi. Banyo ile yatak odasının arasına bir kapı açıldı ve istenirse kapı yatak odası tarafından kilitlenebiliyor.

Tuvaletin öteki yanındaki oda benim çalışma odam (bir kapı da oraya açtırdık), ondan sonraki de hastabakıcının odası. Geceleri hastabakıcı benim yanımdaki yatakta yatıyor, gündüzleri genellikle kendi odasına çekiliyor. Koridoru dönünce karşıya

gelen odada, karım, gecesini gündüzünü ya televizyon seyrederek ya da radyo dinleyerek geçirir. Yapacak belirli bir şeyi olmadıkça evden dışarı çıkmaz. Jokichi, karısı ve oğlu, Batı tarzı döşenmiş bir oturma odası da bulunan ikinci katta kalırlar. Anlaşılan gençler kendi oturma odalarını çok lüks döşemişler, ama ben bacaklarımdan ötürü döner merdivenleri çıkamıyorum.

Banyo yenilenirken biraz tartışma çıktı. Karım, tahta küvet olsun, diye diretti, emaye küvette suyun sıcaklığını koruyamayacağını, hele kışın çok çabuk soğuyabileceğini söyledi. Ama ben (karıma belli etmeden) Satsuko'nun önerisini kabul ettim ve her yer fayanslandı. Başarısızlık mı başarı mı artık bilemeyeceğim, ama ıslak fayanslar gerçekten tehlikeli biçimde kaygan olabiliyor. Bir keresinde karım çok kötü kaydı, düştü. Bir keresinde de ben küvetin kenarını yakalayıp çıkmak isterken elim kaydı; bacaklarımı nereye koyduğumu bilemedim. Tek elimi kullanabildiğim için durum çok tatsız oldu. Yere kaymaz tahtalar döşettim, ama küvete bir şey yapamadım.

Neyse, dün gece yeni bir gelişme oldu.

Bayan Sasaki ayda bir ya da iki kez geceleri ailesinin yanında geçiriyor. Akşamüstü çıkıyor, ertesi gün öğleden sonra dönüyor. O yokken karım yanımdaki yatakta onun yerini alıyor. Ama banyoda düştüğü günden bu yana bana yardımcı olamıyor; ya Satsuko ya da hizmetçi yardım ediyor. Satsuko her şeyi titizlikle hazırlıyor; sonra geri çekilip seyrediyor. O da pek becerikli sayılmaz. Yapıp yapacağı sırtımı süngerlemek. Küvetten çıkınca, arkamdan havluyla kuruluyor beni, gövdeme bebek pudrası serpiyor ve elektrik sobasını yakıyor. Utandığı için mi, yoksa iğ-

rendiği için mi önüme hiç geçmiyor. Sonunda bornozumu giymeme yardım ediyor ve kucaklayıp yatak odasına götürüyor, sonra da aceleyle koridorda yok oluyor. Bundan sonrasının karımın görevi olduğunu ve kendi sorumluluğu olamayacağını söylüyor. Arada sırada geceyi yanımda geçirmesini istiyorum, ama belki karım gözetlediği için, Satsuko bu konuda çok terslik ediyor.

Karım başkasının yatağında yatmaktan hoşlanmaz. Tüm çarşaf ve battaniyeleri değiştirir, yine de rahat uyuyamaz. Yaşından dolayı gecede birkaç kez tuvalete kalkar, alafrangadan hoşlanmadığı için alaturkaya kadar gider. İyi uyuyamadığından şikâyetçi. Bayan Sasaki'nin dışarıda olduğu bir gece, içten içten onun yerini Satsuko'nun almasını isteyeceklerini umuyordum.

Dün gece, şans eseri, işte bu oldu. Bayan Sasaki gece çıkmak istedi ve saat altıda gitti. Yemekten sonra karım hastalandı, odasına, yatmaya çekildi. Satsuko benimle kalacak ve banyoma yardım edecekti. Üzerinde dizkapaklarının altına inen bir pantolon ve parlak mavi renkte, Eyfel Kulesi desenli, devrik yakalı bir gömlek vardı. Çok genç ve şıktı. Kendi kuruntum olabilir, ama beni dikkatle siliyordu. Ellerini, oramda buramda, boynumda, omuzlarımda ve kollarımda hissediyordum.

Beni odama taşıdıktan sonra, "Şimdi geleceğim. Biraz bekleyin, olur mu? Ben de duş almak istiyorum," dedi. Sonra yine banyoya geçti. Yarım saat bekledim. Yatağın kenarına ilişmiş beklerken garip bir biçimde sinirlendim. Yeniden banyonun kapısında gözüktü, bu kez açık turuncu çizgili basmadan bir sabahlık giymişti ve gelinciklerle bezenmiş saten terlikleri Çin işiydi. "Özür dilerim, geciktim,"

dedi. O odaya girerken, koridora bakan kapı açıldı ve Oshizu, katlanır hazeran bir iskemle getirdi. Satsuko, "Baba, daha yatmadınız mı?" diye sordu.

"Şimdi yatacaktım, şekerim. Ama iskemleyi neden istedin?" dedim. Karım ortalıklarda olmadığı zaman Satsuko ile daha samimi konuşurum. Yalnızken çok doğal olmasına karşın yine de bilinçli bir biçimde yaparım. İkimizden başkası olmadığı zaman, Satsuko da benimle garip bir biçimde kaba saba konuşur. Kendini bana nasıl sevdireceğini çok iyi biliyor.

"Siz çok erken yatıyorsunuz, onun için burada oturup kitap okuyacağım." Hazeran iskemleyi açtı, uzandı, getirdiği kitabı okumaya koyuldu. Fransızca dil kitabına benziyordu. Lambanın üstüne bir örtü örterek ışığın gözüme girmesini engellemişti. Bayan Sasaki'nin yatağına yatmaktan o da hoşlanmıyor olmalıydı, belli ki iskemlede yatmayı aklına koymuştu.

Ben de uzandım. Yatak odamda soğutucu var, ama kolumdaki ürpertiyi önlemek için çok az açıyorum. Son günlerde hava öylesine sıcak ve nemli ki doktor da hastabakıcı da hiç olmazsa havayı kurutmak için biraz açmam gerektiğini söylüyorlar. Uyurmuş gibi yaparak, Satsuko'nun sabahlığının altından ortaya çıkan terliğinin sivri uçlarını seyrediyordum. Japonlarda böylesine ince ayağa pek rastlanmaz.

"Baba, hâlâ uyanıksınız, değil mi? Bayan Sasaki uyur uyumaz horlamaya başladığınızı söylüyor."

"Nedense bu gece uyuyamıyorum."

"Benim yüzümden mi?"

Yanıtlamayınca, kıkırdadı. "Sizin için heyecanlanmak iyi değil," dedi. Bir süre sustuktan sonra, "Size biraz Adalin versem iyi olacak."

Satsuko ilk kez böyle cilve yapıyordu ve gerçekten beni heyecanlandırdı.

"Gerekmez."

"Olsun, vereceğim."

İlacı almaya gidince aklıma parlak bir düşünce geldi.

"İşte burda. Yeter mi acaba?" Bir tabağın içine iki Adalin hapı koydu ve banyoya bir bardak su getirmeye gitti.

"Ağzınızı iyice açın: İlacı veren ben olduğum için sevinmiyor musunuz?"

"Evet, ama tabakla verme. Elinle al ve ağzıma koy."

"Durun, gidip ellerimi yıkayayım öyleyse." Ve yeniden banyoya gitti.

Döner dönmez, "Suyu dökeceğim, madem başladın, ağızdan ağıza versene," dedim.

"Saçmalamayın. Küstahlıkla bir şey elde edemezsiniz." Ne olduğunu anlamadan hapları yavaşça ağzıma attı ve arkasından suyu içirdi. Uyurmuş gibi yapacaktım, ama gerçekten uyuyakalmışım.

24 Temmuz

Dün gece iki ve dört sularında iki kez yüz numaraya kalktım. Satsuko hazeran iskemlede uyuyordu. Lambayı söndürmüştü. Fransızca kitap yerdeydi. Adalin'in etkisinden iki kez kalktığımı bile güç anımsıyorum.

Bu sabah her zamanki gibi saat altıda kalktım.

"Kalktınız mı Baba?" Satsuko genellikle geç kalkar. Ben kımıldar kımıldamaz uyanmasına şaşırdım.

"Sen de uyanık mıydın?" diye sordum.

"Dün gece asıl ben uyuyamadım."

Camın gölgeliğini kaldırdığım zaman, kalkar kalkmaz yüzünü görmemi istemezmişçesine banyoya koştu.

Öğleden sonra 2'ye doğruydu; bir saat kadar uyumuştum, yatakta oradan oraya dönerken banyo kapısının aralandığını ve Satsuko'nun kafasını gördüm. Yalnız kafasını, gerisini göremedim. Başında plastik duş bonesi vardı ve sular akıyordu, bir yandan da duşun sesi geliyordu.

"Sabah çok erken gittiğim için özür dilerim. Duş alıyordum, belki uyuyorsunuzdur bir bakayım, dedim."

"Bugün pazar olmalı. Jokichi yok mu?"

Yanıtlayacağına, "Duş alırken bile bu kapıyı hiç kilitlemem. İstendiği zaman açılabilir," dedi.

Ben banyomu her zaman akşamları aldığım için mi söyledi, yoksa bana güvendiği için mi? Yoksa "Canın isterse gel bak" mı demek istiyordu? Ya da "Aptal bir yaşlı adama hiç aldırmam" mı diyordu? Neden söylediğini anlayamadım.

"Jokichi bugün evde. Bahçede ateş yakıp ızgara yapmak hazırlığı içinde."

"Birileri mi geliyor?"

"Haruhisa, Bay Amari ve Kugako ailesinden birkaç kişi."

O gün olanlardan sonra Kugako'nun bize bir süre geleceğini sanmam. Gelse gelse çocukları gelir.

25 Temmuz

Dün akşam büyük bir yanlışlık yaptım. Bahçede ateşte ızgara başladığı zaman saat altı buçuktu, öy-

lesine canlı ve neşeli görünüyorlardı ki ben de gençlere katılmak istedim. Karım engellemek için elinden geleni yaptı ve günün o saatinde çimlere otursam üşüteceğimi söyledi. Satsuko ise katılmamı istedi.

"Azıcık olsun gelin Baba," dedi.

Onların alıştıkları kuzu ve tavuk parçalarından yemeyi canım çekmiyordu. Satsuko ile Haruhisa'nın bir arada nasıl davrandıklarını görmek istiyordum. Dışarı çıktıktan yarım saat sonra bacaklarım ve kabalarım ürpermeye başladı. Karımın uyarıları da sinirlendirmişti beni; biraz da ondan olacak. Sonunda, anlaşılan karım söylemişti, Bayan Sasaki de bahçeye çıkıp üşüteceğime dikkatimi çekti. Her zamanki gibi inatlaşarak içeriye girmemek için direndim. Ürpertinin giderek kötüleştiğini biliyordum. Karım, üzerime düşmeyecek kadar iyi tanır beni. Bayan Sasaki öylesine kaygılıydı ki, bir yarım saat daha dayandıktan sonra içeri odama çekildim.

İş orada bitmedi. Sabaha karşı ikiye doğru mesanemde korkunç bir kaşıntıyla uyandım. Su dökmek için tuvalete koşuşturduğumda çişimin sütümsü olduğunu gördüm. Yatağa döndüm ve on beş dakika sonra yeniden çişim geldi. Kaşıntı da geçmemişti. Bayan Sasaki dört Sinomin hapı verip sıcak su şişesiyle ısıtıncaya kadar iki kez daha oldu bu, sonra daha iyi hissetmeye başladım kendimi.

Son birkaç yıldır prostat genişlemesi var bende, (gençliğimde zührevi hastalık geçirdiğim zaman bu bezenin adı bir başkaydı) zaman zaman çişimi uzun süre yapamıyorum. Birkaç kez sonda ile alınması gerekti. Yaşlı erkeklerde çiş tutulmasının sık sık görüldüğünü söylüyorlar; Allah'tan ben altıma kaçırmıyorum; sinemanın tuvaletinde arkamda başka er-

kekler beklerken çok utanırım. Birisi bana yetmiş yaşlarının ortasına kadar ameliyatla prostat genişlemesinin geçiştirilebileceğini söylemişti; o ameliyatı yaptırmalıydım. "İnsanın kendini ne kadar iyi hissettiğini bilemezsin," demişti. "Gençliğinde olduğu gibi yeniden fışkırmaya başlıyor ve yeniden hayata kavuşmuş gibi oluyorsun." Ameliyat güç ve nazik bir ameliyat olduğundan başkaları da vazgeçmemi önermişlerdi; ama şimdi bu kadar geciktirdiğime göre herhalde ameliyat olmak için çok yaşlandım. Bu yanlışı yapıp hastalanmadan önce durumum giderek iyileşiyordu. Doktor bir süre dikkat etmem gerektiğini söylüyor. Uzun süre alınırsa Sinomin'in yan etkileri oluyor, üç gün süreyle günde üç kez dörder hap almam gerekiyor. Hiç aksatmadan her sabah idrar tahlili yaptırmam ve bakteri bulunursa *ubauruşi* içmem gerekiyor.

Böylelikle bu gece yapılacak Korakuen şampiyonluk maçına gidemeyeceğiz. Sabah mesanemdeki sıkıntı çok daha iyiydi ve gidebilirdim, ama Bayan Sasaki duymak bile istemedi. "Gece boyunca dışarda...Olacak şey değil," dedi.

Satsuko, giderken, "Yazık, kaçıracaksınız. Zavallı Baba. Eve dönünce size her şeyi anlatırım," dedi.

İstemeye istemeye sessizce evde kalıp kendimi Dr. Suziki'nin iğnelerine bırakmam gerekti. Saat iki buçuktan dört buçuğa kadar süren uzun, yorucu, acı verici bir seanstı, ama arada yirmi dakika kadar dinlenebildim.

Okullar yaz tatiline girdi ve Keisuke, Tsujido'daki çocuklarla birlikte yakında Karuizawa'ya gidecek. Çocukları karımla Kugako götürecek. Satsuko gelecek ay gideceğini söylüyor ve Keisuke'ye bak-

malarını istiyor. Gelecek ay Jokichi de orada on gün geçirebilir. Belki Kugako'nun kocası da o zaman gelebilir. Yeğenim Haruhisa, televizyonda çok işleri olduğunu söylüyor; sanat desinatörlerinin gündüzleri çok boş zamanları oluyor, ama geceleri hiçbir yere kıpırdayamıyorlar.

26 Temmuz

Son zamanlarda günlük hayatım tekdüzeleşti. Sabah altıda kalkıyorum, tuvalete gidiyorum. Çişimi yaparken ilk birkaç damlasını steril bir tüpe alıyorum. Sonra gözlerimi asit borikli suyla temizliyorum. Ondan sonra karbonatlı suyla gargara yapıyor ve klorofilli diş macunuyla dişetlerimi temizleyip takma dişlerimi takıyorum. Yarım saat bahçe yürüyüşünden sonra eğik yatakta geriliyorum. Artık bu iş yarım saat sürüyor. Kahvaltımı yatak odamda yiyorum. Bir bardak süt, peynirle bir dilim kızarmış ekmek, meyve suyu, yemiş, çay ve bir Alinamin hapı. Sonra gazetelere göz atmak, anılarımı yazmak ve zaman kalırsa bir kitap okumak üzere çalışma odama geçiyorum. Aslında sabahları çoğunlukla anılarımı yazmakla geçiriyorum, zaman zaman, öğleden sonra ve akşamları da yazıyorum. Sabah onda Bayan Sasaki çalışma odama gelip tansiyonumu ölçüyor. Üç günde bir elli miligramlık vitamin iğnesi oluyorum. Öğlenleri genellikle bir kap makarna ve yemişten oluşan yemeğimi yiyorum. Bir ile iki arası yatak odamda uyuyorum. Haftada üç kez, pazartesi, çarşamba ve cuma günleri iki buçuk-dört buçuk arası Dr. Suziki akupunktur yapıyor. Saat beşte başlayarak bir yarım saat daha eğik yatakta gerilmek ve

altıda bahçede gezinti. Sabah ve akşam yürüyüşlerimde Bayan Sasaki bana eşlik ediyor, ama zaman zaman onun yerini Satsuko alıyor. Altı buçukta akşam yemeği. Pirinci ancak ufak bir çanak yiyebiliyorum, ama et, balık ve sebze çeşitleri yiyebildiğim için gençlerin bile hoşuna gidebilecek çeşni oluyor. Evde herkes değişik zamanlarda ve değişik şeyler yiyor. Akşam yemeğinden sonra odamda radyo dinliyorum; aşağı yukarı hiç televizyon izlemiyorum denebilir.

Pazar öğleden sonra Satsuko'nun gizlice söyledikleri aklımdan geçip duruyor. Saat ikiye doğru uyanmış, yatakta o yana bu yana dönüp dururken, banyodan başını uzatıp "Duşta olduğum zaman bile bu kapıyı kilitlemem. Her an açılabilir," demişti.

Bilinçli mi yapmıştı bilmem, ama kendi dudaklarından dökülen bu sözler ilgimi kabarttı. O gece dışarıda ızgara yedik ve dün tedaviyle geçti, ama yine de sözleri aklımdan çıkmadı. Bugün öğleden sonra ikide uyanıp çalışma odama gittim ve üçte yeniden yatak odama döndüm. Son zamanlarda, evdeyse, Satsuko'nun bu saatte duş aldığını biliyordum. Denemek için banyo kapısına yavaşça dokundum. Duşun sesini duyabiliyordum.

"Bir şey mi istiyorsunuz?"

Kapıya usulca dokunmuştum; itmemiştim bile, ama hemen dikkatini çekmişti. Şaşırdım, ama sonra cesaretimi topladım.

"Kapıyı hiç kilitlemediğini söyledin, ben de doğru mu diye bakmak istedim." Bir yandan da banyoya bakıyordum. Satsuko duşun altında ayakta duruyordu, ama kırmızı ve yeşil çizgili banyo perdesi gövdesini gizliyordu.

"Şimdi bana inanıyor musunuz?"

"Sana inanıyorum."

"Orada ne yapıyorsunuz? İçeri girin."

"Doğru olur mu?"

"Girmek istiyorsunuz, yoksa istemiyor musunuz?"

"Özel bir nedeni yok sanırım."

"Bakın hele. Sakin olun. Heyecanlanırsanız kayıp düşersiniz."

Kaymaz tahta süzgeçler kaldırılmış, fayans döşeme duşun sularıyla ıslanmıştı. Dikkatlice basarak içeri girdim ve kapıyı arkamdan kapattım. Arada bir duş perdesinin aralığından omzunun bir kısmını, dizini ve ayağının ucunu gösteriyordu.

"Girmeniz için özel bir neden olsun istedim."

Duşu kapattı. Sırtını bana dönerek, perdelerin arasından gövdesinin üst kısmını önüme serdi.

"Havluyu alın ve sırtımı kurulayın olur mu? Dikkat edin, saçımdan su damlıyor."

Plastik bonesini çıkarırken birkaç damla su üzerime damladı.

"Öyle utangaç davranmayın. Biraz hızlı silin. Ah unuttum, sol eliniz iyi değil. Sağ elinizle sıkıca silin."

Birden havlunun altından omzunu yakaladım. Boynunu yumuşak yerinden dilimle öperken, yanağıma bir şamar indi.

"Yaşlı bir adam için oldukça küstahsınız."

"Bu kadarcığına izin verirsin sanmıştım."

"Hiçbir şeye izin veremem. Bir daha olursa Jokichi'ye söylerim."

"Özür dilerim."

"Lütfen gidin." Satsuko birden kaygılandı. "Kafanızı bozmayın. Yavaş olun ve kaymayın."

Kapıya yönelmişken parmaklarıyla hafifçe sırtı-

ma dokunuşunu hissettim. Soluk alabilmek için gidip yatağıma oturdum. Biraz sonra basma sabahlığının altından gelincik işlemeli terliği gözükerek içeriye girdi.

"Yaptıklarım için özür dilerim," dedi.

"Boş ver, önemli değildi."

"Acıttı mı?"

"Hayır, ama şaşırdım."

"Erkeklere hemen basarım tokadı. Bu benim tepkim."

"Ben de öyle düşündüm. Çok erkeğe tokat atmış olmalısın."

"Ama size yapmam doğru değildi."

28 Temmuz

Akupunktur tedavisi yüzünden dün bir şey yapamazdım, ama bugün öğleden sonra saat üçte yeniden kulağımı banyo kapısına yapıştırdım. Kilitli değildi ve duş sesini duyuyordum.

Satsuko, "İçeri girin, sizi bekliyorum. Geçen gün için özür dilerim," dedi.

"Böylesi daha iyi."

"İnsan yaşlanınca çok şey yapabiliyor."

"O tokattan sonra bazı şeyleri hak ettim sayılır."

"Şakası yok. Söz verin bir daha öyle şeyler yapmayacaksınız."

"Yine de boynundan öpmemi isteyebilirsin."

"Boynumdan öpülmesinden hoşlanmam."

"Nerenden hoşlanırsın."

"Hiçbir yerimden. Geçenkinden sonra, gün boyunca boynumu sümüklüböcek yalamışçasına mi-

dem bulandı."

Yutmak zor oldu ama, "Haruhisa öpseydi ne hissederdin?" diye sordum.

"Yine vuracağım size. Şaka etmiyorum. Geçen gün hızlı vurmamıştım."

"Çekinmen gerekmez."

"Elim ağırdır. Gerçekten indirirsem, yıldızları sayabilirsiniz."

"Ben de ondan hoşlanırım doğrusu."

"Sizinle başa çıkılmaz. İkinci çocukluk dehşeti."

"Soruyorum yine. Boynundan istemezsen nerenden istersin?"

"Bir kez için dizimin altından öpebilirsin, ama unutma, ancak bir kez. Yalnız dudaklarınla; bana dilinle dokunma."

Banyo perdesinin arkasına iyice gizlenmişti, yalnız bir bacağının dizinden aşağısı açıktaydı.

"Sanki kadın doktorunda muayenede gibi."

"Sersem."

"Dilimi kullanmadan öpmemi söylemekle saçmalıyorsun."

"Sana beni öp diyen kim. Yalnız dudaklarınla dokunmana izin veriyorum. Senin gibi yaşlı bir adam için o kadar yeter."

"Hiç olmazsa duşu kapatabilirdin."

"Kapatmayacağım işte. Hemencecik yıkamazsam tenim buruşur."

Bir öpücükten çok su gibi tadı vardı.

"Haruhisa'dan söz açılmışken, Baba, sizden bir şey isteyeceğim."

"Neymiş o?"

"Haruhisa, sıcaklarda arada sırada buraya gelip duş almak istiyor. Size sorup izin almamı istedi."

"Televizyon merkezinde yıkanamıyor mu?"

"Yıkanabiliyor, ama banyonun biri oyuncular için, biri de öbürleri içinmiş. Öylesine pismiş ki girmek istemiyor. Ginza yakınlarında bir hamama gidiyor, ama bizimkini kullanabilirse çok rahat edecek. Size sormamı istedi."

"Böyle bir şeye sen karar vermelisin. Bana sorman gerekmez."

"Aslında geçenlerde bir kez gizliden içeri aldım, ama gizli gelmenin kötü olduğunu söylüyor."

"Benim için sakıncası yok. Birinden izin almak istiyorsan karımdan al."

"Siz onunla konuşur musunuz Baba, ben korkuyorum."

Satsuko böyle söylüyor, ama karımdan değil, asıl benden çekinir. Konu Haruhisa olduğu için özel izin alması gerektiğini düşünüyor...

29 Temmuz

Her zamanki gibi bugün de akupunktur saat iki buçukta başladı. Sırtüstü yatağıma yattım, Dr. Suziki tedavisine başlamak üzere yanımda bir iskemleye oturdu. İğneleri sterilize etmeye kadar her şeyi kendisi yaptığı halde yanında hep bir yardımcı bulunduruyor. Şu âna kadar ne elimdeki ürpertide ne de parmaklarımın hissizliğinde bir gelişme oldu.

Yarım saat sonra Haruhisa hızla koridordan içeri girdi.

"Özür dilerim. Tokusuke amca, bir dakikanızı alacağım. Tedavi sırasında sizi meşgul etmek istemezdim, ama Satsu bana izin verdiğinizi söyledi. Size ne kadar teşekkür etsem azdır. İyiliğinizden ya-

rarlanmaya başladım bile, onun için uğrayıp bir teşekkür etmek istedim."

"Bu tür şeylere teşekkür gerekmez. Ne zaman istersen gel."

"Çok teşekkür ederim. Her gün olmasa bile bundan sonra sık sık geleceğim. Siz son zamanlarda iyi görünüyorsunuz."

"Ne diyorsun... Her gün biraz daha elimden ayağımdan oluyorum. Satsuko ikinci çocukluğumu yaşadığımı söylüyor."

Ama Satsu size hayran; bana sizin hiç yaşlanmadığınızı söylüyor."

"Saçma. Sırf yaşamımı biraz daha uzatabileyim diye şu iğnelere katlanıyorum."

"O kadar kötü olduğuna inanamam. Daha çok yıllarınız var... Neyse, yengeme merhaba deyip gitmem gerek."

"Her zamanki gibi meşgulsün. Hem de bu sıcakta. Neden biraz kalıp dinlenmiyorsun?"

"Çok teşekkürler, ama korkarım kalamam."

Haruhisa gittikten sonra Oshizu, bir tepsi içinde iki kişilik yiyecek ve içecek bir şeyler getirdi. Bugün muhallebi ve soğuk çay vardı. Tedavi saat dört buçuğa kadar sürdü.

Dr. Suziki'nin işini bitirmesini beklerken başka şeyler düşünüyordum.

Haruhisa acaba duş almanın ötesinde başka bir şey istiyor mu? Kafasında bir planı var mı? Belki de Satsuko aklına soktu. Bugün bile, doktor buradayken gelip görmedi mi beni? Belki de doktor oradayken gidersem, yaşlı adamın pençesinden daha kolay kurtulurum, diye düşünmüştür. Bir keresinde geceleri çok işi olduğunu, ama gündüzleri istediği zaman çıkabileceğini söylemişlerdi. Sanırım Satsuko'nun

banyo saatlerinde gelecek. Kısacası, ben ya çalışma odasındayken ya da akupunktur tedavisi görürken gelecek. O kapı, Haruhisa duşunu alırken açık kalamaz. O zaman kilitlenmesi gerek.

özelkitapgrubu

Kafamı kurcalayan bir şey daha var. Üç güne kadar 1 Ağustos'ta karım, Keisuke, Kugako, çocukları ve ikinci yardımcımız Osetsu, Karuizawa'ya gidecekler: Jokichi de ertesi gün Osaka'ya gideceğini, ayın altısında Tokyo'ya döneceğini ve ayın yedisi pazar günü bir haftadan biraz fazla kalmak üzere Karuizawa'ya gideceğini söylüyor. Satsuko için işler yolunda olsa gerek. Ona kalsa, gelecek ayın başından sonra arada bir birkaç günlüğüne Karuizawa'ya gidecek. "Bayan Sasaki ve Oshizu yanında olsa bile, Baba'yı Tokyo'da bırakmak beni kaygılandırıyor; hem Karuizawa'daki havuz yüzmek için çok soğuk. Arada bir girmek için iyi, ama ben uzun süre orada kalamam. Denize gitmeyi yeğlerim."

Böylece ben de Tokyo'da kalmaya karar vermiş oldum.

Karım, "Ben senden önce gidiyorum. Sen ne zaman geleceksin?" diye sordu.

"Dur bakalım. Ne yapsam ki? Başladığıma göre bir süre daha Dr. Suziki ile tedaviyi sürdürmeyi düşünüyorum."

"Ama sana yaramadığını söylemiyor muydun? Havalar serinleyinceye kadar ara versen olmaz mı?"

"Hayır, sanırım iyi gelmeye başladı. Daha bir ay dolmadan durdurmak yazık olacak."

"Öyleyse bu yıl gelmeyi hiç düşünmüyorsun..."

"Yok yok, er ya da geç gelirim."

Böylece soruları yatıştırmış oldum.

Saat iki buçukta Dr. Suziki geldi ve hemen tedaviye başladı. Saat üçü geçe dinlenmem için tedaviye ara verdi. Oshizu yiyecekleri getirdi: kahveli dondurma ile buzlu çay. Çıkarken öyleymişçesine gibi sordum. "Haruhisa bugün geldi mi?"

"Evet efendim, ama artık gitmiş olmalı." Kaçınır gibiydi.

Dr. Suziki çok yavaş yiyordu. Her kaşık dondurmadan sonra bir yudum buzlu çay içiyordu.

"Özür dilerim," diyerek yataktan kalkıp banyoya gittim. Kapı tokmağını denedim, ama kilitliydi. Merakımı gidermek için tuvalete, oradan koridora ve banyoya geçtim ve kapıyı zorladım. Açıktı. Giyinme yeri boştu. Ama Haruhisa'nın çorapları, pantolonu ve spor gömleği oradaydı. Perdenin arkasına bile baktım, ama duş küveti boştu. Yine de fayans duvarlara ve döşemeye çok su sıçramıştı, her yer kaygan ve ıslaktı. Demek Oshizu utanmış ve bana yalan söylemişti. Öyle sanıyorum. Peki ya neredeydi? Satsuko nerelerdeydi? Tam yemek odasına bara doğru yönelmiştim ki, Oshizu elinde iki boş bardak ve iki şişe Coca Cola bulunan bir tepsiyle merdivenleri çıkmaya başladı.

Oshizu sapsarı kesildi ve merdiven başında durdu. Tepsiyi tutan elleri titriyordu. Ben de utanmıştım. Günün bu saatinde evin içinde dolanmam alışılmış şey değildi.

Neşeli ve aldırmazcasına, "Demek Haruhisa hâlâ burada," dedim.

"Evet, efendim. Gittiğini sanmıştım."

"Hı... hıh..."

"Yukarıda serinliyormuş."

İki bardak ve iki şişe Coca Cola. İkisi birlikte yukarda "serinliyorlardı". Haruhisa tek başına mı duş aldı bilinmez artık. Giysileri giyinme yerinde kalmış olduğuna göre üzerinde kimonosu olmalı. İkinci katta bir konuk odamız var, ama nerede olduklarını merak ediyordum. Haruhisa'ya kimono vermek olağan bir iş, ama karım evde yokken ve aşağı katta üç boş oda dururken, yukarıda ağırlamak da gereksiz bir iş. Saat dört buçuğa kadar tedavi altında olacağımı ve yatağımdan kalkamayacağımı sanmış olmalılar kuşkusuz.

Oshizu'nun merdiveni tırmanmasını seyrettikten sonra, hemen odama dönüp yattım. Odadan çıkalı on dakika kadar olmuştu ve doktor dondurmasını yeni bitiriyordu.

Dr. Suziki iğnelerini bir kez daha çıkardı. Bir-iki saat daha doktorun insafına kalmıştım. Saat dört buçukta gitti ve ben de yeniden çalışma odama geçtim. Haruhisa için gizliden aşağı inip bana görünmeden evden ayrılabilmesi için yeterince zaman sağlanmıştı. Onlar da yanlış hesap yapmışlardı; beklenmedik bir anda koridora çıkmakla kalmamış, bir de Oshizu'yla burun buruna gelmiştim. Başka türlü onların da olup bitenleri bildiğimden haberleri olamayacaktı; belki de şans yaver gitmişti. Daha kuşkucu olsam, Satsuko kafamdan geçenleri biliyordur ve tedaviye ara verildiği zaman casusluk edebileceğimi düşünmüştür diyebilirim. Oshizu'yu tam o sırada bir şeyler getirmek için yollamayı düzenleyerek bilinçli olarak bana bu şansı tanımıştır. Belki de yaşlı adamın bir an önce bilmesinde yarar görmüş ve bu düşünceye beni bir an önce alıştırmanın iyilikseverlik olduğunu sanmıştır.

Aklımdan Satsuko'nun söyleyeceklerini geçire-

biliyorum: "Boş verin... Acele etmeniz gerekmez. Biraz kalın ve dinlenin."

Dört buçuktan beşe dinlenme. Beşten beş buçuğa gerilme. Beş buçuktan altıya dinlenme. Bu arada, tedavim bitmeden yukarıdaki konuk herhalde gitmiş olur. Satsuko ya onunla gitmiştir ya da utanıp suratını göstermemek istemiştir sandım, çünkü öğle yemeğinden bu yana onu görmemiştim. (Son üç gündür öğle yemeklerimi onunla birlikte yiyebiliyordum.) Saat altıda Bayan Sasaki gelerek bahçede yürüyüş saatimin geldiğini söyledi. Terastan inerken, Satsuko bir yerlerden ortaya çıktı ve bana bugün kendisinin eşlik edeceğini söyledi.

"Haruhisa ne zaman gitti?" Çardağa ulaşır ulaşmaz konuya girdim.

"Ondan biraz sonra."

"Neden biraz sonra?"

"Coca Colalarımızı içer içmez. Orada olduğunu fark etmenizden hemen sonra giderse daha kötü olacağını söyledim."

"Şaşırtacak kadar ürkek değil mi?"

"Durmadan yanlış anlayacağınızı söylüyor ve size anlatmam için yalvarıyordu."

"Yeter artık. Daha fazla duymak istemiyorum."

"İsterseniz yanılgınızı sürdürün. Yukarıda esinti olduğu için kolalarımızı orada içmek istedik. Dar görüşlü bir kişi için şaşırtıcı olabilir elbette. Jokichi daha anlayışlı davranırdı."

"Üzme canını. Olanlara aldırmıyorum."

"Ama ben aldırıyorum."

"Sana bir şey sorabilir miyim? Sen de beni yanlış anlamıyor musun?"

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Diyelim ki –gerçekten diyelim ki– Haruhisa ile

aranda bir şey var, bu beni ilgilendirmez."

Satsuko kararsız baktı, ama yanıt vermedi.

"Karıma ve Jokichi'ye tek söz etmem. Senin sırrını kendime saklarım."

"Baba, yapmamı mı istiyorsunuz?"

"Belki de istiyorum."

"Siz keçileri kaçırmışsınız."

"Belki de. Nasıl hissettiğimi ilk kez mi anlıyorsun yani? Senin gibi zeki bir kıza yakışmaz."

"Nereden aklınıza geliyor böyle şeyler?"

"Bu heyecanı artık kendim yaşayamadığım için, hiç olmazsa bir başkasının aşkını görmek hoşuma gidiyor. Bir insanın böylesine aşağılaşması yazık değil mi?"

"Demek kendi umudunuz kalmadığı için dehşete kapılıyorsunuz?"

"Kıskançlığa da. Benim adıma üzülmelisin."

"Zekisiniz. Size üzülebilirim, ama kendimi sizin zevklerinize adayamam."

"Adamak sayılmaz. Kendin de zevk almayacak mısın? Senin keyfin benimkinden çok daha üstün olmayacak mı? Benim durumumdaki bir insana gerçekten acımalı."

"Dikkat edin, yoksa yine tokadı yiyeceksiniz."

"Birbirimizi aldatmayalım. Haruhisa olması gerekmez. Amari ya da bir başkası olabilir."

"Ne zaman çardağa gelsek böyle şeyler konuşmaya başlıyorsunuz. Haydi, yürüyüşünüzü bitirin. Kafanızı arıtmanız gerek. Bakın, Bayan Sasaki balkondan bakıyor."

Patika iki kişinin yan yana geçeceği kadar geniş değildi ve ileride çalılar büsbütün daraltıyordu.

"Bana yaslanın ve bitkilere dolaşmayın."

"Kol kola girmemiz gerek."

"Saçma. Boyunuz çok kısa." Satsuko solumdan sağıma geçti. "Bastonunuzu bana verin. Şimdi sağ elinizle bana dayanın."

Bir yandan konuşurken bir yandan da omzunu bana verdi ve bastonumu alarak çalıları itmeye başladı.

6 Ağustos

"Son zamanlarda Jokichi senin hakkında ne düşünüyor bilmek isterdim."

"Ben de isterdim. Siz ne dersiniz, Baba?"

"Bilmem, Jokichi'ye kafamı yormak istemem."

"Ben de. Soracak olsam öfkeleniyor ve bana gerçeği söylemiyor. Ama beni artık sevmediğini biliyorum."

"Bir âşığın olsa ne yapardı dersin?"

"Başkasını bulursam kendisini düşünmemem gerektiğini, böyle şeylerin elde olmadığını söyledi... O zaman şaka ediyor sanmıştım, ama şimdi ciddi olduğuna inanıyorum."

"Gururlu. Hangi kadın bir sevgili bulacağını söylese erkekler aynı şeyi söylerler."

"Anlaşılan onun da bir dostu var. Geçmişi benimkine benzeyen, kabareden bir kız. Çocuğumu görmeme izin verirse, ondan boşanabileceğimi söyledim, ama boşanmak istemiyor. Keisuke adına üzüleceğini, ama daha çok *size* üzüleceğini söylüyor."

"Benimle alay ediyor."

"Sizinle ilgili her şeyi biliyor, Baba. Ama ben ona hiçbir şey söylemedim."

"Ne de olsa benim oğlum."

"Size düşkünlüğünü garip bir biçimde gösteriyor."

"Aslında sana hâlâ bağlı. Beni bahane ediyor."

Aslında kendi oğlum ve vârisim Jokichi'yi pek tanıdığım söylenemez. Babalar böylesine değerli oğulları konusunda bu kadar bilgisiz olmamalılar. Tokyo Üniversitesi ekonomi bölümünü bitirdiğini, şimdi de Pasifik Plastik Endüstrisi'nde çalıştığını biliyorum. Ama ne tür bir iş yaptığını sorsanız söyleyemem. Anladığım kadarıyla şirketleri, Mitsui Kimya'dan ya da ona benzer bir yerden sentetik reçine alıyor ve fotoğraf filmleri, polietilen filmler, kova, mayonez tüpü gibi katlanır plastik eşyalar yapıyorlar. Fabrika, Kawasaki yakınlarında ama merkezi Tokyo'da, Nihombashi'de, Jokichi orada işletme bölümünde bir yerde çalışıyor. Yakında daire başkanı olacağını söylüyorlar, ama maaşı ne kadar bilmiyorum. Benim mirasımı o alacak gerçi, ama şu anda Utsugi ailesinin başkanı benim. Günlük giderlerimizin bir kısmını o karşılıyormuş, ama çoğunlukla benim gayrimenkul ve tahvil gelirlerimle geçiniyoruz.

Karım bir ay öncesine kadar evin giderlerini hesaplıyordu, şimdi bu işe Satsuko el attı. Karıma bakılırsa, Satsuko hesaptan çok iyi anlıyor ve faturaları dikkatlice izliyor. Sık sık mutfağa gidip buzdolabına bakıyormuş. Hizmetçiler onun adını duyunca titriyorlarmış. Yenilikten hoşlandığı için geçen yıl otomatik çöp makinesi taktırttı, ama şimdi pişman. Bir keresinde Osetsu'yu azarlarken yakaladım; yenebilecek durumda bir patatesi çöpe atarken yakalamıştı.

"Bozulmuşsa köpeğe veremez miydin?" diye çıkışıyordu. "Her şeyi makineye atarak eğleniyorsunuz. Hiç taktırmamalıydım bu çöp makinesini."

Karıma bakılırsa, Satsuko, hizmetçilere fazla masraf yapmasınlar diye dırdırlanıyor, sonra da paranın gerisini cebe indiriyor. Zaman zaman hesap tahtasındaki sayıları Osetsu'ya toplatıyor, ama genellikle bu işi de kendisi yapıyor; vergi işlerimize bakan muhasebeciyle de Satsuko uğraşıyor. Tüm sorumlulukları üstleniyor ve başa çıkıyor. Jokichi onun yeteneklerinden hoşnut olmalı. Utsugi ailesindeki yeri artık sağlam; bir anlamda Jokichi için de vazgeçilmezliği var.

Karım evlenmelerine karşı çıktığı zaman, Jokichi ona, "Satsuko'nun dansçılığından söz ediyorsunuz, ama ben evi iyi idare edeceğinden eminim. Çok yetenekli," demişti. Kafadan atmıştır. Böylesine ileri görüşlü olabileceğini sanmam. Aileye girdikten sonra yeteneklerini göstermeye başladı. O zamana kadar belki Satsuko kendisi de yeteneklerinin farkında değildi.

Başlangıçta kabullendiğim halde evliliklerinin uzun süreceğini sanmıyordum. Jokichi'nin kadınlara düşkün olduğunu, benim gençlik yıllarımdaki gibi maymun iştahlı olduğunu biliyordum. Şimdi işler kolay olmasa gerek. Evlendikleri zaman Jokichi, Satsuko'ya çok tutkundu ama, Satsuko ona o kadar tutkun değildi. Bence şimdi eskisinden daha güzel. Evleneli on yıl oluyor ve sanki yıldan yıla daha güzelleşti. Keisuke'yi doğurduktan sonra güzelliği daha da belirginleşti. Son yıllarda kabare kabalığından iz kalmadı. İkimiz yalnız kaldığımız zamanlar o havaya bürünüyor ya. Bugünlerde olmasa bile eskiden Jokichi ile yalnız kaldıklarında da herhalde öyle davranıyordu. Oğlum onun ev içindeki yeteneklerinden hoşnut olmalı ve onu yitirirse rahatının kaçacağından korkuyordur. Satsuko saf rolü yaptığı za-

manlar örnek bir eşin tüm niteliklerini sergiliyor. Konuşması ve davranışları canlı ve çok akıllı; ayrıca sıcak, albenili ve insanlarla anlaşabiliyor. Herkesi etkilediği için Jokichi gizliden gururlanıyor. Ondan ayrılmak isteyeceğini sanmam. Beceriyle yaptığı sürece yaramazlıklarını görmezlikten gelecektir.

7 Ağustos

Dün gece Jokichi, Osaka'dan döndü, bu sabah Karuizawa'ya gidiyor.

8 Ağustos

Saat birle iki arası uyudum, yatakta Dr. Suziki'nin gelmesini bekledim. Banyo kapısının vurulduğunu ve Satsuko'nun sesini işittim.

"Baba, kapıyı kilitliyorum."

"O geliyor, değil mi?"

"Evet." Kafasını içeriye uzattı, ama sonra kapıyı çarptı ve kilitledi. Bir an için yüzünü gördüm; soğuk ve asıktı. Duş almış olmalıydı, çünkü plastik bonesinden sular damlıyordu.

9 Ağustos

Bugün Dr. Suziki'nin günü değil, ama uykudan sonra yataktan çıkmak istemedim: Kapı yine vuruldu ve Satsuko'nun sesini duydum.

"Kapıyı kilitliyorum."

Düne göre yarım saat gecikmişti, ama bu kez

içeriye uzanıp bakmadı. Saat üçü biraz geçe kapının tokınağını yokladım, ama hâlâ kilitliydi. Saat beşte, çektirme aletinde gerildiğimde Haruhisa evden çıkıyordu ve seslendi:

"Yeniden teşekkürler, Amca. Her gün yararlanıyorum."

Ne yazık, bunları söylerken yüzündeki ifadeyi göremedim.

Saat altıda bahçede yürüyüşe çıkarken, Bayan Sasaki'ye, Satsuko'nun evde olup olmadığını sordum.

Bayan Sasaki, "Biraz önce arabasının sesini duydum galiba," dedi ve Osetsu'ya sormaya gitti. Geri döndüğünde, "Bayan Utsugi dışarı çıkmışlar," dedi.

10 Ağustos

Birden ikiye kadar uyudum. Bir önceki gün olanlar yinelendi.

11 Ağustos

Akupunktur yok, ama olaylar geçen günkünden değişik.

"Burayı kilitliyorum," yerine, Satsuko kafasını uzattı ve "Kapı açık," dedi.

Neyse, neşeli ve pırıltılı görünüyordu. Duşun sesini duyuyordum.

"Gelmeyecek mi?"

"Hayır, siz gelin içeri."

Bana söylendiği gibi yaptım. Duş perdesinin ge-

risine gizlenmişti bile.

"Bugün beni öpebilirsiniz." Duşun sesi kesildi. Perdenin arasından bir bacak uzandı.

"Yine muayeneye gelmiş gibisin."

"Evet, dizin üzerine geçmek yok. Bakın duşu sizin için kapattım."

"Ödülün biraz çingenece değil mi?"

"Beğenmedinizse gidebilirsiniz. Sizi zorlamıyorum." Sonra ekledi: "Bugün dilinizi kullanmanıza da izin veriyorum."

28 Temmuz'daki gibi eğilerek dudaklarımı baldırındaki aynı yere yapıştırdım ve yavaş yavaş dilimle tenini tatmaya başladım. Gerçekten öpme tadı vardı. Ağzım giderek aşağı, tabanına doğru kaymaya başladı. Şaşılacak şey ama hiçbir şey söylemiyordu. Dilediğimi yapmama izin veriyordu. Ağzım ayağının iç kısmına geldi ve başparmağının ucuna değdi. Çömelerek, üç ayak parmağını dişlerimin arasına sıkıştırdım. Islak tabanına dudaklarımı bastırdım. Ayağı bir yüz kadar çekici ve anlamlıydı.

"Yeter artık!"

Bir anda duş açıldı; sular başımdan, yüzümden süzülmeye başladı ve o güzelim ayak...

Saat beşte Bayan Sasaki gerilme zamanımın geldiğini söyledi. "Aman Tanrım, gözleriniz kızarmış," dedi.

Son zamanlarda gözlerim çok kanlanıyor. En iyi halinde bile hafif bir pembe gölge oluyor. İyice bakılınca, saydam tabakanın altında sayısız kırmızı kan damarcıkları gözüküyor. Bir keresinde, kanama tehlikesi olup olmadığını anlamak için göz muayenesi yaptırdım, ama böylesine bir kanamanın ciddi olamayacağı, benim yaşımda normal bir gelişme olduğu söylendi. Yine de gözlerim kanlandığı zaman na-

bız atışlarım hızlanıyor, tansiyonum yükseliyor.

Bayan Sasaki, hemen nabzıma baktı. "90'ın üstünde. Bir şey mi oldu?" diye sordu.

"Hayır, belirli bir şey olmadı."

"Tansiyonunuzu ölçeyim."

Çalışma odasındaki sedire uzanmam için diretti. On dakika kadar dinlendikten sonra lastik torbayı sağ koluma bağladı. Aletteki göstergeyi seçemiyordum, ama yüzünden ne olduğu anlaşılıyordu.

"Kendinizi iyi hissetmiyorsunuz, değil mi?"

"Yo... Hayır. Yüksek mi?"

"Yirmilerde."

Böyle söylediği zamanlar genellikle daha yüksektir. Ama bu gibi gelişmeler beni doktorları etkilediği kadar etkilemez. Bir keresinde yirmi dört buçuğa kadar yükselmişti tansiyonum. Her an ölebileceğimi artık kabulleniyorum.

"Sabah çok normaldi. Büyüğü on dört buçuk, küçüğü sekiz onda üçtü. Neden böyle yükselmiş şaşıyorum. Anlayamıyorum. Kabızlıktan falan kendinizi zorladınız mı?"

"Hayır, hayır."

"Hiçbir şey olmadı mı? Akıl alacak gibi değil." Bayan Sasaki kuşkuyla kafasını salladı.

Nedenini çok iyi bildiğim halde sesimi çıkarmadım. Satsuko'nun topuklarının tadı hâlâ damağımdaydı, istesem de unutamıyordum. Ayak parmaklarını ağzıma aldığım zaman tansiyonurn yükselmiş olacak. O anda felçten ölecekmişçesine kan beynime çıkmış, yüzüm yanmaya başlamıştı. Ölüm mü... Uzun zamandır ölüme hazır olmama karşın "ölmek" düşüncesi korkutuyor beni. Kendi kendime sakin olmam gerektiğini, böylesine heyecanlanmanın doğru olmadığını söylemiş, ama budalaca ayağı-

nı emmeyi sürdürmüştüm. Duramıyordum. Hayır, durmak istedikçe daha delicesine emiyordum ve emdikçe ölüyorum, diye düşünüyordum. Korku, heyecan ve keyif dalgaları benliğimi kaplıyordu; kalp sıkışmasına benzer ağrılar göğsümü kavrıyordu... Aradan iki saat geçmiş olacak, ama anlaşılan yüksek tansiyon daha geçmemiş.

Bayan Sasaki, "Bugün gerilmekten vazgeçseniz," diye önerdi. "Dinlenmeniz gerekli sanıyorum." Zorla beni yatak odama götürüp yatırdı...

Akşam dokuzda Bayan Sasaki tansiyon aletiyle yeniden geldi.

"Bir kez daha denemek istiyorum."

Neyse normale düşmüştü. Büyük on beş, küçük sekiz onda yedi olmuştu.

"Şimdi daha iyi," dedi. "Neyse rahatladık. Önceden büyük yirmi üç onda üç, küçük on beşti."

"Arada bir böyle oluyor sanırım."

"Arada bir de olsa çok yüksek. Hiç olmazsa uzun sürmedi."

Yalnızca Bayan Sasaki değildi kaygılanan. Ben de rahatlayarak derin bir soluk aldım. Düşüncelerim pusuya yatmıştı; işler böyle giderse delice davranışlarımı sürdürmeliyim. Satsuko'nun sinema ya da TV'de keyifle seyredeceği cinsellik içeren bir sahneye benzemese bile, ben kendimi hiç olmazsa bu kadarcık bir serüvenden yoksun kılamazdım. Öldürse de fark etmez.

12 Ağustos

Haruhisa ikiyi biraz geçe geldi, sanırım iki-üç saat kaldı. Satsuko akşam yemeğinden hemen son-

ra dışarı çıktı. Kentin aşağısında, *Yankesici'de* Martin La Salle'i görmek istediğini, oradan Prens Oteli'ne havuza gideceğini söyledi. Açık kesimli bir mayoyla nasıl görüneceğini biliyorum. Lambaların altında çıplak beyaz omuzları ve sırtı parlayacaktır.

13 Ağustos

Bugün saat üç sularında yeniden kısa cinsel heyecanımı yaşadım. Bugün gözlerim kızarmadı ve tansiyonum da sanırım normal. Biraz şaşırtıcı ya! Gözlerim kan çanağına dönmedikçe, tansiyonum yirmiyi aşmadıkça bir eksiklik var demektir.

14 Ağustos

Jokichi bu gece Kruizawa'dan döndü. Yarın (pazartesi) işe başlayacağını söylüyor.

16 Ağustos

Satsuko dün Hayama'ya yüzmeye gitti. Bana bakmaktan yaz boyunca denize gidemediğini söylüyor; kesinlikle yanması gerekiyormuş. Öbür beyaz tenliler gibi çabuk yanıyor. Bugün boynu ve göğsü V biçiminde yanmıştı; mayosunun altında kalan yerlerinin beyazlığı şaşırtıcı olsa gerek. Göstermek için beni banyoya çağırdı.

17 Ağustos

Anlaşılan, Haruhisa bugün yine gelmiş.

18 Ağustos

Cinsel heyecan verici yeni bir olay. Ama bu kez öncekilerden biraz değişik. Bugün yüksek topuklu sandaletlerle geldi ve duşun içinde de ayaklarından çıkarmadı.

"Neden giyiyorsun onları?"

"Çıplak gösterilerde kızlar hep böyle sandaletler giyiyorlar. Ayaklarımı o kadar sevdiğine göre hoşuna gitmiyor mu? Bir şeycik yok bunda."

Oraya kadar neyse ama ondan sonra bir şey daha oldu.

"Baba, bugün size boyun cilvesi izni vereceğim."

"Ne demek o?"

"Bilmiyor musunuz? Geçende yaptığınız şey."

"Boyundan öpmek mi?"

"Hem o, hem bir tür okşamak."

"Onu da anlatman gerekecek."

"Yaşlılar gerçekten can sıkıcı. İnsanın her yanını sevip okşamak demek. Bir de yoğun okşama var – anlaşılan size öğreteceğim çok şey var."

"Demek boynundan öpmeme izin vereceksin."

"Değerbilirliğinizi, size yakışır bir biçimde göstererseniz."

"İyi değerbilirim. Ama bu şans beni ürkütüyor. Sonuçtan kaygılanıyorum."

"Bu işler böyle. Sakın unutmayın bunu."

"Neymiş bakalım?"

"Yok, önce boynumdan öpün."

Çok güç bir sınavdı. Yirmi dakikadan uzun bir süre boyundan cilveleşmek dediği şeye kaptırdım kendimi.

"Şimdi sizi elde ettim. Artık hayır diyemezsiniz."

"Ne istiyorsun?"

"Kendinize gelin, paniğe kapılmayın."

"Nedir, Tanrı aşkına?"

"Son zamanlarda istediğim bir tek şey var."

"Neymiş peki?"

"Kedigözü."

"Kedigözü? Takı mı demek istiyorsun?"

"Evet, ama küçük istemem – erkeklerin taktığı türden büyük taşlı bir yüzük. Sonunda Imperial Otel'in pasajında buldum. Onu istiyorum."

"Kaç para?"

"Üç milyon yen."

"Ne dedin?"

"Üç milyon yen."

"Şaka ediyorsun."

"Şaka etmiyorum."

"O kadar para veremem."

"O kadar paranız olduğunu biliyorum ve bana bu parayı kolaylıkla verebilirsiniz. Hem almaya karar verdiğimi ve birkaç gün içinde geleceğimi de kuyumcuya bildirdim."

"Boyundan cilvenin bu denli pahalı bir şey olduğunu bilmiyordum."

"Ama yalnız bugün için değildi. Bundan sonra her istediğinizi de yapabilirsiniz."

"Olsun, yine de yalnız boyundan öpmek. Gerçek öpüşmenin değeri başkadır."

"Ne biçim konuşuyorsunuz? Bir de değerbilir

olduğunuzu söylemiştiniz."

"Bu ciddi ama. Karım görürse ne yaparsın?"

"Hiç gösterir miyim?"

"Yine de veremem. Bu yaşlı adama çok sert davranıyorsun."

"Mutlu görünüyorsun ama."

Sanırım mutlu görünüyordum...

19 Ağustos

Kasırga geliyor diyorlar. Belki de elim ondan bu kadar ağrıyor; bacaklarımı da eskisi kadar kullanamıyorum. Satsuko'nun getirdiği Dolosin hapı ağrıyı biraz kesiyor; günde üç kez üçer hap alıyorum. Ağızdan alındığı için Nobulon'dan iyi. Ama aspirin gibi çok terlettiği için sevmiyorum.

Öğleden sonra erken saatte Dr. Suziki telefon etti, kasırga olasılığından söz ederek randevumuzu erteledi. Benim için fark etmeyecekti, öylece söyleyerek çalışma odama gittim. Hemen ardından Satsuko geldi.

"Söz verdiğiniz şey için geldim," dedi. "Sonra bankaya oradan da doğruca otele gideceğim."

"Kasırga geliyor biliyor musun? Niçin böyle bir zamanda gidiyorsun?"

"Düşüncenizi değiştirinceye kadar bekleyemem. O taşı bir an önce parmağımda görmek istiyorum."

"Bir kez söz verdikten sonra sözümden dönmem."

"Yarın cumartesi. Geç kalırsam bankaya yetişemem. Bugünün işini yarına bırakma derler."

Parayı başka yere harcamak istiyordum. Şimdi

yılını tam anımsamıyorum, ama çocukluğumda ailemizin kuşaklar boyu yaşamış olduğu Honjo'daki evden ayrılıp Tokyo'nun merkezinde Nihombashi'ye taşınmıştık. 1923 yılındaki büyük depremden sonra, Azabu'nun Mamiama bölgesinde bulunan şimdiki evimize geçmiştik. Ben 40 yaşlarının başlarındayken babam bu evi yaptırmış ve 1925'te ölmüştü. Birkaç yıl sonra 1928'de de annem öldü. Azabu'daki evimizi babam yaptırttı dedim, ama burada eski bir köşk vardı (Meiji devlet adamlarından Haseba Samitak'ın evi buralarda bir yerde olmalı) bir kısmını olduğu gibi bırakarak gerisini yeniden yaptırdı. Babam artık emekli olmuştu, evin eskiden kalan kısmının sessizliğini çok sevdikleri için orada yaşadılar. Savaşta yıkıldıktan sonra evi yeniden yaptırtmamız gerekti, ama eski kısım yanmaktan kurtulmuştu. Şimdi ise oturulmayacak kadar çökük; o kısmı yıktırıp karımla kendim için Batı düzeninde bir şey yaptırtmayı düşünüyorum, ama karım buna yanaşmıyor; annemle babamın yaşamış oldukları yerin tümüyle yıkılmasını istemiyor, koruyabildiğimiz kadar korumamız gerekiyormuş; bu kanıda o. Sonsuza kadar direteceğini bildiğimden yıkıcıları çağırıp onların önünde onayını almaya karar verdim sonunda.

Yeni bir kanat eklemesek de evimiz tümümüzü barındıracak kadar büyük; ancak bir kısım planlarımı gerçekleştirmem için uygun değil. Yeni kanatta kendi yatak odamla çalışma odamı, karımın yatak odasından iyice uzaklaştırmayı, ona istediği gibi bir tuvalet yaptırtmayı planlıyordum. Kendi iyiliği için tam Japon düzeninde tahta küvetli bir de banyosu olacaktı. Benim banyomsa fayanstan ve duşlu olacaktı.

"Evin bizim kanadımıza iki bányo yaptırmanın ne gereği var?" diye soruyor, "ben, Oshizu ve Bayan Sasaki ile eskisini paylaşabilirim," diyordu.

"Kendine bu kadarcık lüksü çok görme. Bizim yaşımızda küvette keyfetmekten başka ne kaldı ki."

Amacım, karımın evin içinde dolanıp durmasını önlemek, zamanının çoğunu kendi odasında geçirmesini sağlamaktı. Bir kez işe girişmişken tüm yapıyı tek bir kata indirmek istiyordum; buna da Satsuko yanaşmadı. Benim de hazırda yeterince param yoktu. İstemesem de yeni kanatla yetinecektim. İşte Satsuko'nun istediği üç milyon bu inşaata ayrılmıştı.

Satsuko hemen geri döndü. Başarılı bir general gibi, "İşte buradayım," dedi.

"Hemen aldın mı?"

Hiç sesini çıkarmadan avucundaki yüzüğü uzattı. Gerçekten olağanüstü bir kedigözüydü. Yeni kanada ilişkin düşlerim yumuşak avucundaki pırıltıya dönüşmüştü.

"Kaç kırat?" diyerek avucuma aldım.

"On beş."

Birden sol elimde eski ağrı başladı. Hemen üç Dolosin hapı yuttum. Satsuko'nun coşkulu yüzünü seyrettikçe ağrı dayanılmaz boyutlara ulaştı. Eve yeni bir kanat yaptırmaktan çok daha güzeldi...

20 Ağustos

14 numaralı kasırgadan sonra giderek artan sert bir esinti ve yağmur. Yine de önceden planlamış olduğum gibi bugün Karuizawa'ya hareket ettim. Sat-

suko ile Bayan Sasaki bir sonraki ikinci sınıf bir arabayla geldiler. Bayan Sasaki havadan kaygılanıyor, yolculuğu yarına ertelememizin daha iyi olup olmayacağını soruyordu, ama Satsuko da ben de vazgeçmedik. İkimiz de garip bir biçimde dünyayı umursamıyorduk: "Kasırga varsın gönlünce essin," der gibiydik. Kedigözünün büyüsüne kapılmıştık.

23 Ağustos

Bugün Satsuko'yla Tokyo'ya gitmeyi umuyordum, ama karım, çocukların okullarının yakında başlayacağını, kendilerinin yirmi dördünde ayrılmayı düşündüklerini, benim de yarına kadar bekleyip onlarla birlikte gitmemi istedi. Böylece Satsuko'yla yalnız başıma yolculuk etme umutlarım bir anda suya düştü.

25 Ağustos

Bu sabah yine çekip gereceklerdi beni, ama vazgeçeceğim. Aslında hiçbir yararı olmuyor. Bu ay sonunda akupunktura da son vereceğim.

Bu akşam Satsuko, Korakuen Jimnastik Salonu'na gitmek üzere evden hızla çıktı.

1 Eylül

Eski takvime göre kasırga olması gerek, ama hava çok güzel. Jokichi, hafta sonuna kadar kalmak üzere Fukuoka'ya gidiyor.

3 Eylül

Sonbahar başladı artık. Dün akşamki sağanaktan sonra hava çok güzel ve açık. Satsuko girişteki çiçek düzenlemesini yedi sonbahar yaban bitkisinden yaptı ve çalışma odamın kitaplık köşesine ak darı saplarıyla horozibiğinden yaptığı düzenlemenin üzerine asılı yazıyı da değiştirdi. Bestesi ve güftesi Nagal Kafu adlı bir Çinli'nin dizeleri:

Tam yedi sonbahardır Azabu Vadisi'nde
yaşıyorum.
Don sürüyor, yaşlı ağaç Batı Odası'nı
gölgeliyor.
Gülerek, kendime bir hafta süren bir uğraş
buldum.
Yaprakları süpürüyorum, kitaplarımı
havalandırıyorum,
Sonra da kışlık giysilerimi.

Kafu, her zaman en sevdiğim yazarlardan biri olmuştur, ama el yazısından ve Çince şiirlerinden pek hoşlanmıyorum. Bu yazıyı yıllar önce bir antikacıdan almıştım; söylediklerine göre çok iyi taklit edenler varmış onun el yazılarını, belki de kendisine ait değildir. Savaşta yanmadan önce yaşadığı Batı düzeninde yapılmış evi bize pek uzak sayılmazdı. *Tam yedi sonbahardır Azabu Vadisi'nde yaşıyorum,* derken bize uzak sayılmaz.

4 Eylül

Bugün sabaha karşı –sanırım beş sularında– bir cırcırböceğinin sesini duydum. Hafif bir sesti, ama

sesin sürüp gittiğini yarı uykulu fark ettim; nasıl oluyor da bu odadan bu sesi duyabiliyorum. Bir yolunu bulup odaya girmiş olabilir, diye düşündüm. Bana çocukluğumu anımsattı. Honjo'da oturuyorduk ve beş-altı yaşlarındaydım; dadımın kollarında yatarken dışarıda bir cırcırböceği öterdi. Ya basamaklardan birinin ya da balkonun altına gizlenir, pırıl pırıl sesiyle öter dururdu. Hep tek başınaydı; öyle çam çekirgeleri gibi kümeler halinde dolaşmazdı. Böceğin insanın yüreğine işleyen tertemiz bir sesi vardı. Sesini duyar duymaz, dadım, "Dinle Tokusuke, sonbahar gerçekten geldi, artık cırcırböceği var," derdi. Sonra da saçma sapan heceler çıkararak sesini böceğin ötüşüne benzetirdi. "Böyle ötüyor değil mi? Bu sesi duydun mu sonbahar geldi demektir."

Belki yalnızca hayalimde kuruyordum, ama o konuştukça beyaz pamuklu kimonomun kollarından yukarı doğru serin bir havanın geçtiğini hissederdim. Sert, kolalı kimonoları hiç sevmezdim, ama geceleri giydiğimin tatlı-ekşi bir kola kokusu olurdu. Uzak bir anı gibi o koku, cırcırböceğinin ötüşü ve bir sonbahar sabahının serinliği kafamdan geçip durur. Yetmiş yedi yaşındayım, şimdi bile sabaha karşı cırcırböceğinin ötüşü yeniden kola kokusunu, dadımın konuşma biçimini ve sertçe bir kimononun tenime değişini canlandırdı içimde. Yarı uykuda, hâlâ Honjo'daki eski evimizdeymiş ve hâlâ dadımın kollarındaymışım gibi hissediyordum kendimi.

Ama bu sabah, kafamın içi yavaş yavaş arınınca, bu sesin, yatağımın hastabakıcı Sasaki'nin yatağıyla yan yana olduğu bu odanın içinden geldiğini anladım. Odamda cırcırböceği olamazdı. Ses dışardan da gelmiyordu, çünkü bütün kapılar, pencereler ka-

palıydı. Yine de ötüyordu. Daha iyi seçmek için kulak kesildim. Evet, cırcırböceğiydi. Daha yakından işitmeye çalıştım. Tabii duyduğum oydu.

Kendi soluğumun sesini dinliyordum. Sabah hava kuruydu, boğazım tıkalıydı; soluk alıyor olmalıydım; soluk alıp verdikçe cırcırböceğinin ötüşüne benzer bir ses çıkarıyordum. Şaşırarak bir daha, bir daha yineledim. Derin soluk aldıkça ses yükseliyordu; sanki ıslık çalıyordum.

Bayan Sasaki, yatağında doğrularak, "Uyanık mısınız Efendim?" diye sordu.

"Dinleyin. Bu ses ne sesine benziyor?" dedim, yeniden öttüm.

"Sizin soluğunuz."

"Yaa, demek daha önceden duydunuz."

"Tabii duydum. Her sabah duyarım."

"Her sabah böyle bir gürültü yaptığımı mı söylemek istiyorsunuz?"

"Daha önceden bilmiyor muydunuz?"

"Son zamanlarda sabahları duyuyorum sanırım. Öylesine sersemlemişim ki cırcırböceği sandım."

"Cırcırböceği değil. Ses, sizin boğazınızdan çıkıyor, Efendim. Olağan bir şey. İnsan yaşlandıkça boğazı kurur, soluk aldıkça ıslığa benzer bir ses çıkarır. Yaşlılarda çok sık rastlanır."

"Ne olduğunu hep biliyordunuz demek?"

"Evet, son günlerde her sabah duyuyorum; hafif bir ses, çip-çip ediyor."

"Karım duysun istiyorum."

"O da biliyor."

"Belki Satsuko güler bu işe?"

"Eminim o da duymuştur."

5 Eylül

Bu sabah erken saatlerde düşümde annemle birlikteydim. Benim için çok olağandışı. Belki de dün sabah cırcırböceği ve yaşlı adamı anımsamaktan kaynaklandı. Düşümde annem anımsadığımca genç ve güzeldi. Neredeydik tam bilemeyeceğim, ama Honjo'daki evimizde olmalıydık. Annemin üstünde gezmeye giderken giydiği türden şık, gri desenli bir kimono, onun üstünde de siyah ipek krepten uzun bir manto vardı. Nereye gidiyordu ya da o anda hangi odadaydı bilemiyorum. Bez çantasından iyi bir tütün ve eski tip piposunu çıkarıp içmeye başladı. Oturma odasında olabilirdi. Birden evden çıkmıştı ve ayağındaki ip sandaletlerden başka üstünde hiçbir şey yoktu; saçları yaprak yaprak bir dizi mercanla toplanmış, incili kaplumbağa kabuğu bir tokayla da tutturulmuştu. Saç biçimini böylesine ayrıntılarıyla anımsamama karşın nedense yüzünü seçemiyordum. O zamanın kadınlarının pek çoğu gibi annem de adamakıllı kısa boyluydu. Boyu bir elli kadardı; belki de bu yüzden başının üstünü görebildim, ama yüzünü seçemedim. Hiç kuşkusuz bu gördüğüm annemdi. Ne yazık, bana ne baktı ne de konuştu benimle. Ben de onunla konuşmaya kalkışmadım. Belki de azarlar diye korktum. Yakınlarda akrabalarımız oturuyordu, onlara gidiyor olmalı, diye düşündüm. Bir an gördükten sonra düş bir sis perdesi gerisinde yokluğa karıştı.

Uyandıktan sonra da annemin düşünü görmeyi sürdürdüm sanki. 1890'ların ortalarında daha küçücük bir çocuktum; annem evden çıkmış caddede yürürken birden karşısında beni bulmuştu. Belki de onu hayalimde canlandırıyordum. Annem çok genç-

ti, ama ben şimdiki gibi yaşlıydım ve ona tepeden bakabiliyordum. Bir yandan da çocuktum ve o hâlâ benim annemdi. 1894 ya da 1895'te Honjo'daydım. Bu tür düşler olağan olsa gerek.

Annem, torunu Jokichi'yi görmüştü, ama 1928 yılında Jokichi dört yaşındayken öldüğü için gelini olacak kızı tanıyamamıştı. Karım bile oğlumun Satsuko'yla evlenmesine öylesine karşı koyduğuna göre, annem acaba ne derdi bu işe? Belki de çocuklar hiç evlenemezlerdi. Hayır, oğlumun şarkıcı bir kızla nişanlanması düşünülemezdi bile. Bir de böylesine aykırı bir evlilikten sonra kendi oğlunun, torununun karısına karşı tutkusunu ve "okşama" ayrıcalığı karşılığı ona üç milyonluk bir kedigözü pırlanta verdiğini bilse ne yapardı? Annem korkudan bayılırdı. Babam hayatta olsaydı hem Jokichi'yi hem de beni evlatlıktan reddederdi. Annem Satsuko'nun görünüşüne ne derdi acaba?

Gençken annemi herkes çok güzel bulurdu. O günleri çok iyi anımsıyorum. Ben on dört-on beş yaşlarına gelinceye kadar çok güzeldi. O günleri Satsuko'yla karşılaştırınca aradaki farkı görebiliyorum. Satsuko da güzel sayılır. Jokichi bu yüzden evlendi onunla. 1890'larla bugünlerin Japon kadınlarının güzellik anlayışının ne denli değiştiği bu iki güzel arasındaki farktan anlaşılabilir. Örneğin, annemin ayakları da çok güzeldi, ama Satsuko'nun ayaklarının güzelliği çok başka. Aynı ırktan iki kadına ait değiller sanki. Annemin, avucuma sığacak kadar narin ayakları vardı; ip sandaletleriyle yürürken ayak parmakları içe dönük, çok kısa ve kesik adımlar atardı. (Düşümde, annem gezmeye gittiği halde, ip sandaletler dışında çorap falan yoktu ayağında. Belki de bilinçli olarak ayaklarını gösteriyordu ba-

na.) Meiji kadınlarının yalnızca güzel olanları değil, hemen hepsi güvercin yürüyüşlüdür. Satsuko'ya gelince; onun ayakları soylu bir incelik ve uzunlukta; normal Japon ayakkabılarının kendisine çok geniş geldiğini söyleyerek övünür. Annemin ayaklarıysa, tam tersine, Nara'daki yufka yürekli Bodisatva' nınkiler gibi biraz taraklıcaydı, ama çok hoştu. O zamanın kadınları yapıca ufak tefektiler. Bir elliden daha kısa epeyce kadın vardı. Meiji dolaylarında doğmuş olduğum için benim boyum da bir elli yedi sularında; Satsuko benden üç-dört santim daha uzun.

O zamanların makyajı da değişik ve yalındı. Evli kadınlar –hemen on sekizin üstündeki tüm kadınlar– kaşlarını tıraş ederler, dişlerini siyaha boyarlardı. Meiji'nin son zamanlarına doğru bu alışkanlık ortadan kalkmaya başlamıştı, ama benim çocukluk günlerime kadar sarkmıştı. Bugün bile diş boyasının metalik kokusunu anımsarım. Satsuko, annemi öylesine bir makyaj içinde görseydi acaba ne derdi? Kendi saçları permalı; küpe de takar, dudakları mercan pembesi, inci pembesi ya da kahverengi boyalıdır; yapma kirpik takıyor, bu yetmezmiş gibi kirpiklerini rimelle uzatıyor. Gündüzleri gözlerine koyu kahverengi kalem çekiyor, geceleri rastıkla karışık far kullanıyor. Aynı özeni tırnaklarına da gösteriyor. Tamamını anlatmak şimdi uzun sürer.

Japon kadını son altmış yılda ne kadar değişti. Ne uzun yaşamış, ne sayısız değişiklikler görmüştüm. Annem yaşasaydı ve 1883 yılında doğan oğlu Tokusuke'nin hâlâ yaşadığını ve utanmazcasına Satsuko gibi bir kadına tutkun olduğunu bilseydi ne derdi? Onun eziyetlerinden hoşlandığını ve sevgisini kazanmak için karısı ve çocuklarını kurban ettiği-

ni bilseydi ne derdi acaba? Ölümünden otuz iki yıl sonra, oğlunun böylesine sapıklaşacağını, böylesine bir kadının ailemize gireceğini düşünebilir miydi? Yok, yok, ben bile olayların böylesine gelişeceğini düşünemezdim...

12 Eylül

Bugün öğleden sonra saat dörde doğru karım ile Kugako geldiler: Kugako'yu çoktandır odamda görmemiştim. 19 Haziran'da isteklerini geri çevirdiğimden bu yana benimle tüm ilişkilerini kesti. Karım Kesuke'yle birlikte Karuizawa'dan ayrılırken; Kugako, eve geleceğine onlarla istasyonda buluşmuştu, ben de oraya gidince bana görünmemek için elinden geleni yapmıştı. Bugün kafasında bir şeyler olmalı.

"Bu yaz çocuklara katlandınız yine, sağ olun."

"Ne istiyorsun?" diye açıkça sordum.

"Hiçbir şey istemiyorum..."

"Çocuklar iyi görünüyorlar."

"Karuizawa'da çok eğlendiler."

"Onları çok az gördüğümden belki, şaşırdım, tanınmayacak kadar büyümüşler."

Karım araya girdi, "Bak, Kugako ilginç bir şey duymuş, sana söylemek istiyor."

"Öyle mi?" Edepsizlik etmek için gelmiştir, diye düşündüm.

"Bay Yutani'yi bilirsin değil mi?" diye karım sözü sürdürdü.

"Hani şu Brezilya'ya giden Yutani mi?"

"Hani oğlu, babasının yerine Jokichi'nin düğününe gelmişti."

"Nereden bileyim. Ne olmuş ona?"

"Ben de pek çıkaramadım onu, ama Kugako diyor ki, Bay Yutani kocasının iş arkadaşıymış; karısıyla birlikte onu ara sıra görüyorlarmış."

"Ne olmuş yani?"

"Geçen pazar, Bay ve Bayan Yutani, komşuya gelmişken size de uğrayalım demiştik, diyerek onlara gitmişler. Bayan Yutani öylesine dedikoducuymuş ki Kugako dilinin altında bir şeyler olduğunu sezinlemiş."

"Neyi sezinlemiş?"

"Gerisini Kugako anlatsın daha iyi."

Koltuğumda oturuyordum, onlar karşımda ayakta duruyorlardı, sonra iç geçirerek sedire oturdular: Satsuko'dan ancak dört yaş büyük olan ama şimdiden orta yaşlı görünen Kugako anlatmaya başladı. Bayan Yutani'ye dedikoducu diyor, ama dedikoduya gelince kendisiyle kimse baş edemez.

"Geçen ayın *yirmi* beşinde, Karuizawa'dan geri döndüğümüzün ertesi günü, Korakuen Jimnastik Salonu'nda tüysıklet şampiyonluk maçı vardı, değil mi?"

"Ne bileyim ben ne vardı?"

"Neyse vardı. O gece ilk kez, Japon tüysıklet şampiyonu Sakamoto Harou, Taylandlı ünlü tüysıklet boksörü nakavt ederek Doğu şampiyonluğunu kazanmıştı..."

Kugako bir çırpıda benim zorlukla dillendirebileceğim adı söyledi. Ben olsam dilim dolaşırdı. Böylesine konuşabilen bir kadın bir başka türden olsa gerek.

"Neyse, anlaşılan Bay ve Bayan Yutani ilk maça yetişmek için erken gitmişler. Söylediğine göre başlangıçta, yanlarında ring kenarında iki yer boşmuş; sonra şampiyonluk maçı başlamadan elinde otomo-

bil anahtarları parlayan, bej çantalı, çok şık bir kadın gelip yanına oturmuş. Kimmiş bu kadın biliyor musunuz?"

Yanıtlamadım.

"Bayan Yutani'nin söylediğine göre, yedi-sekiz yıl kadar önceki düğünden bu yana Satsuko'yu görmemiş. Satsuko'nun onu tanımayacağını, kendisi gibi bir kişinin öylesine bir kalabalıkta pek tanınamayacağının olağan olduğunu söyledi Bayan Yutani, "Ama ben onu unutamadım. Unutulur gibi değil. Her zamankinden daha güzel. Tam yanaşıp Bayan Utsugi olup olmadığını sorayım derken, tanımadığım bir adam geldi ve sıkışarak Satsuko'nun öteki yanına oturdu. Arkadaşıydı; hemen konuşmaya başladılar ve ben kendimi tanıştıramadım," diyor.

Tek şey söylemedim.

"Buraya kadarı iyi, gerisini eşiniz anlatsın."

Karım yine araya girerek, "Nesi iyi?" dedi.

"Gerisini sen anlatır mısın? Ben anlatmak istemiyorum. Neyse, anlatayım: Bayan Yutani, ilk gözüne çarpan şeyin, Satsuko'nun parmağındaki kedigözü olduğunu söyledi. Taşı fark etmek çok kolaymış. Söylediğine göre en aşağı on beş kıratmış ve kedigözü bile olsa böylesine güzel bir takıya pek rastlanmazmış. Ben Satsuko'nun öyle bir yüzüğü olduğunu hiç bilmiyordum, annem de hiç görmemiş. Ne zaman almış olabilir dersiniz?"

Kugako durdu, yanıtlamamı bekledi. Sonra konuşmasını sürdürdü: "Aklıma Kishi başbakanken ortaya çıkan bir skandal geldi. Çinhindi mi ne, bir yerden bir kedigözü almıştı. Gazeteler iki milyon değerinde diye yazmışlardı. Güneydoğu Asya'da taşlar o kadar pahalı olmuyor, Japonya'da en aşağı iki katı olmalı. Saksuko'nunki de herhalde çok pa-

halı bir şey."

Karım, "Kim almış olabilir ona bunu?" diye sordu.

"Neyse, öylesine güzel ve parlak bir taş olmalı ki, Bayan Yutani gözlerini dikip bakakalmış. Satsuko rahatsız olup çantasından bir çift dantel eldiven çıkarıp takmış. Taş, eldivenin içinden daha da parlak görünüyormuş; eldiven Fransız işi el işleme dantelmiş. Belki de etkisini artırmak için bilerek takmıştır. Amma keskin gözleriniz varmış, dedim Bayan Yutani'ye; ama Satsuko tam sağında oturuyormuş ve yüzük sol elindeymiş, bakmazlık edememiş. Siyah dantelin arasından pırıldayan kedigözü yüzünden neredeyse maçı seyredememiş!"

13 Eylül

(Devam)

"Söyle bakalım, Satsuko nasıl böyle bir şey elde etmiş olabilir?" diye karım birden bana baskı yapmaya başladı. Yine yanıtlamadım. Sonra sordu: "Evet, ne zaman aldın ona bunu?"

"Ne zaman olduğu önemli mi?"

"Hem de nasıl. Bir kere o kadar parayı nereden buldun? Bir de Kugako'ya masraflarının çok olduğunu söylemiştin."

Sustum.

"Masraf dediğin bu muydu?"

"Gerçekten oydu." Bir an için karım ve Kugako şok içinde sustular. "Size söylüyorum! Satsuko için param olabilir, ama Kugako'ya yok."

Bu vurucu açıklamadan sonra aklıma iyi bir özür geldi: "Evin eski kanadını yıktırıp yeniden yap-

tırmak istediğimi söylemiştim; unuttun mu?" diye karıma döndüm. "Ve sen karşı çıkmıştın?"

"Hem de nasıl. Anana babana göstereceğin o büyük saygısızlığa katılamazdım."

"İyi ya işte. Anam da babam da, senin gibi böylesine kendilerine düşkün bir gelinleri olduğu için mezarlarında sevinç içindedirler. Bu parayı o iş için biriktirmiştim."

"Ne olursa olsun neden Satsuko için böylesine bir savurganlık yapıyorsun?"

"Ona bir yüzük almak yanlış mı? Yabancı değil ki, kendi oğlumuzun karısı. Annem ve babam öylesine eli açık olduğumu görseler gurur duyarlardı."

"Yeni bir kanat yaptırmak daha masraflı olacaktı, paranın bir kısmı kalmış olmalı."

"Tabii var. Paranın ancak bir kısmını kedigözüne harcadım."

"Peki, gerisiyle ne yapacaksın?"

"Ne istersem onu yapacağım. Benim işlerime burnunuzu sokmayın."

"Ama ne yapmak istiyorsun? Yalnız onu soruyorum."

"Eh, daha tam karar vermedim. Satsuko, bir yüzme havuzumuz olsa ne iyi olur, deyip duruyordu, belki de şimdi onu yaptırırım. Hoşuma gider."

Karım tek söz söylemeden şaşkın şaşkın bakakaldı.

Kugako, "Yüzme havuzunu o kadar çabuk yaptırabilir misiniz bilemem. Sonbahar geldi bile," dedi.

"Betonun kuruması uzun sürer diyorlar. Şimdi başlasak bile dört ay sürecek. Satsuko her şeyi inceledi."

"O zaman kıştan önce bitmez."

"Onun için de aceleye gerek yok. Yavaş yavaş, gelecek mart ya da nisana kadar biter. Nasıl sevineceğini görmek için daha önce bitsin istiyorum."

Bu sözler de Kugako'yu susturdu.

"Satsuko, o küçük aile boyu havuzlardan istemiyor," diye ekledim. "Hiç olmazsa on beş-yirmi metre olacak ki içinde su balesi yapacak. Benim için tek kişilik bir gösteri yapacak. Havuzu sırf bu yüzden yaptıracağım galiba."

Kugako, kuru bir sesle, "Eminim çok iyi olur. Küçük Keisuke de evde bir havuz olmasından hoşlanır," dedi.

Karım, "Satsuko, Keisuke'yi düşünecek tipte bir ana değil," diye konuştu. "Derslerine bile kendisi yardım edeceğine, bir öğrenci buldu, o ediyor. Büyükbabası da kötü bir insan. Zavallı çocuğa acıyorum."

"Ne olursa olsun, havuz tamamlanınca Keisuke hemen içine dalar. Umarım benim çocuklarımın da sık sık kullanmalarına izin verirsiniz."

"Pek tabii. Ne kadar sık gelirlerse o kadar iyi olur." Karım, şimdi de beni alt etmeye çalışıyordu. Ne Keisuke'ye, ne de Kugako'nun yüzmeyi çok seven çocuklarına havuzu yasaklayabilirdim. Ne de olsa haziran sonuna kadar okulları var ve temmuzda da tümünü bohçalayıp Karuizawa'ya gönderirim. Gerçek sorun Haruhisa sorunu olacak.

"Havuz kaça çıkacak?" Soracaklarını biliyordum, ama kargaşada Kugako ve karım can alacak soruyu sormayı unutmuşlardı. Aslında, önce kedigözüyle başlayıp saldırılarını Satsuko ile Haruhisa arasındaki ilişkiye dönüştürüp baskı yapmayı düşünmüşlerdir. Kavganın ciddiye dönüşebileceğinden korkmuş olacaklar ki duraladılar; bir de tepem atar-

sa şanslarını tümden yitireceklerinden korkmuş olabilirler. Konu er geç yeniden canlanacak; bunu nasıl önleyebilirim bilemiyorum...

Eski takvime göre bugün uğurlu bir gün. Jokichi ile Satsuko son zamanlarda birlikte gezmiyorlar, ama bu akşam bir dostlarının düğününe gittiler. Jokichi smokin giydi, Satsuko da resmî bir kimono, Sürgiden sıcağa karşın ne hikmetse Satsuko Japon biçimi bir giysi seçmişti. Onu da pek giyımez ya. Beyaz ipek bir kimonoydu, üzerinde mürekkebin değişik renklerinden ağaç dalları desenleri, gerisinde de uçuk mavi bir başka desen vardı. İnce krepten mavi bir astarın pırıltısı fark ediliyordu.

İçeri girerek, "Beğendiniz mi, Baba?" diye sordu.

"Bir dön bakalım. İyice dön."

Kemeri, desenli bir tüldendi ve içine kıvrılmamıştı; kendinden sarımsı altın desenli Kanzan stilinde gümüş iplikli mavi bir kumaştı. Çok küçük bir düğümle bağlanmıştı ve ucu uzunca aşağı sarkıyordu. İç kemeri beyaz ipek tüldü ve açık pembemsi boyalıydı, kemeri bağlayan ip altın ve gümüş telliydi. Koyu yeşil yeşim taşından bir yüzük takmıştı, elinde de beyaz boncuklu küçük bir çanta vardı.

"Arada sırada Japon giysileri de kötü kaçmıyor. Küpe ve kolye takınamakla akıllılık etmişsin."

"Bu işten çok iyi anlıyorsunuz, değil mi Baba?"

Oshizu bir sandalet kutusuyla içeri girdi ve bir çift sandaleti önüne koydu. Ayağında terlikler bulunan Satsuko, gözümün önünde ne yaptığının bilincinde olarak sandaletleri giydi. Üç kat topuklu sandaletleri gümüş brokardı ve parmak altı pembeydi. Yeni oldukları için, parmak arasına geçecek kısmı yerleştirmek uzun sürdü. Oshizu eğilmiş ona yar-

dım ederken terliyordu. Sonunda Satsuko yeterli buldu ve önümde birkaç adım attı. Sandaletlerin ince bileklerini daha da güzel göstermesinden hoşlanıyor. Herhalde onun için Japon giysileri giydi; özellikle içeri gelerek etkisini görmemi istedi.

16 Eylül

Günden güne sıcak havalar sürüyor; eylül ortaları için olağanüstü. Bacaklarımın ağırlığı ve şişler, havadan olabilir. Ayaklarım bacaklarımdan daha çok şişiyor gibi. Ayağımın iç kesimlerine parmağımla bastırdığım zaman etim korkutucu bir biçimde çukurlaşıyor ve uzun süre öyle kalıyor. Sol ayağımın dördüncü ve beşinci parmakları *tam* anlamıyla felç ve altları üzüm gibi şiş. Ölü ağırlık bileklerimin üstünde de var, ama asıl topuklarım kötü. Yalnız sol değil, iki ayağım da demirden bir tabağa yapışmış gibi. Yürüdükçe bacaklarırn öylesine birbirine sürtüyor ki, hareket özgürlüğümü yitiriyorum. Balkondan inerken bahçe takunyalarımı rahatça giymeyi beceremiyorum. Her seferinde sendeleyip dengemi yitiriyorum, bir ayağım ya eşikte ya da çıplak toprakta kalıyor. Benim için çok yeni değil bunlar, ama son zamanlarda arttı. Bayan Sasaki çok kaygılı; sık sık beriberi belirtileri için diz reflekslerimi kontrol ediyor. Ama o değil.

"Dr. Sugita sizi iyice bir gözden geçirmeli," deyip duruyor. "Kalp elektrosu çektirmelisiniz. Son çektirdiğinizden bu yana uzun süre geçti. Bu şişler canımı sıkıyor."

Üstelik bir de kaza geçirdim bu sabah. Bayan Sasaki elimden tutmuştu, bahçede sabah yürüyüşü-

mü yapıyordum, birden kulübesinde olması gereken köpeğimiz sıçrayarak geldi, üstüme atladı. Köpek oynamak istiyordu, ama ben yaban bir hayvanın saldırısına uğramışçasına boş bulundum. Kendimi koruyuncaya kadar sırtüstü dümdüz yere yapıştım. Çimlerin üstüne düştüğüm için canım pek acımadı, kafamda sarsıcı bir şiş var. Kalkmak istedim, başlangıçta kalkamadım. Bastonumu alıp yerden kalkmak birkaç dakikamı aldı. Bu arada köpek, Bayan Sasaki'nin üzerine sıçrıyor, oynuyordu. Satsuko, onun çığlıkları üzerine iç çamaşırlarıyla dışarı fırladı.

"Leslie, buraya bak!" Köpeği azarlar azarlamaz hayvan yatıştı, kuyruğunu kısarak kulübesine gitti. Bayan Sasaki bir yandan ince pamuklu kimonomun eteğini fırçalıyor, bir yandan da soruyordu: "Bir yeriniz acıdı mı?"

"Hayır, ama öylesine yaşh ve sarsağım ki, bu boyda bir hayvanın karşısında bile elim ayağım tutmuyor artık."

"Allahtan çimenlere düştünüz."

Jokichi de ben de her zaman köpek sevmişizdir, ama hep küçük köpeklerimiz olmuştur; kısa bacaklı Pomeranya, Teriye gibi. Ama evlendikten sonra işler değişti. Sanırım düğünden altı ay sonraydı, Jokichi bir Borzoi istediğini söyledi, çok geçmeden de eve harika bir tane getirdi. Sonra da köpeği alıştırsın diye bir köpek eğiticisi tuttu. Beslemek, yıkamak, fırçalamak gibi öylesine dertleri vardı ki, karım ve hizmetçiler sürekli homurdanıyorlardı. Eski günlüklerime baktıkça tüm bunlara Jokichi için katlandığımızı sanmışız, ama eminim geride Satsuko yatıyordu. İki yıl sonra Borzoi köpek felci oldu, öldü; bu kez Satsuko açıkça onun yerine başka bir

köpek almayı düşündüğünü söyledi. Evcil hayvanlar satılan bir dükkâna gidip kendisine bir tazı bulmalarını istedi. Köpeğe Gary Cooper adını taktı ve sık sık ya kendi gezmeye götürdü ya da Nomura'dan ikisini kentte otomobille gezdirmesi için sevgi gösterilerinde bulundu. Hizmetçiler, Satsuko'nun Keisuke'den çok köpeğe ilgi gösterdiğini söylediler. Sonunda, kendisine yaşlı bir tazı satılmış olduğu ortaya çıktı; hayvan kısa sürede Filariasisten öldü. Bu İskoç Çoban Köpeği, onun üçüncü köpeği oluyor. Soyağacına göre babası Londra'da doğmuş ve adı Leslie'ymiş onun için yavruya da Leslie adı takıldı. O zamanlar tüm bunları günlüğüme geçirmiş olduğumdan eminim. Satsuko, Lesile'yi de Gary Cooper kadar sevdi, ama Kugako ve karımın dürtüsüyle herkes köpeğin atılmasını istedi: Son iki-üç yıldır, evde büyük köpek beslemenin zararlarından başka şey konuşulmaz oldu.

"Şimdi neden istemediğimi anlıyorsun," diye karım yakındı. "Birkaç yıl öncesine kadar, böylesine büyük bir köpek üzerine sıçrayınca dengeni yitirmiyordun, ama artık öyle değil. Bırak köpeği, kediler bile devirebilir seni. Bahçenin her yeri çimen değil, tepecikler, basamaklar, yürümek için taşlar var. Ya oralarda düşseydin? Yaşlı bir bey üstüne atlayan bir çoban köpeğinin altında kalmış, hastaneye kaldırılmış, üç aydır yatıyormuş, alçılarının hâlâ çıkarılmamış olduğunu duydum. O yüzden kaç zamandır Satsuko'yu bu köpekten vazgeçirmeni söylüyorum. Ben söylesem beni dinlemez ki..."

"Böylesine sevdiği bir hayvandan vazgeçmesini söylemek hainlik olur."

"Senin can güvenliğini tehlikeye atacak kadar önemli mi?"

"Diyelim kandırdım, böyle koca bir köpeği kim alır?"

"Bir isteyen bulunur."

"Yavru olsaydı belki, ama bu boyda köpeğe bakmak güçtür. Aslında ben de Leslie'yi seviyorum."

"Satsuko sana küsecek diye korkuyorsun. Başına bir şey gelebileceğini düşünmüyor musun?"

"Sen neden sormuyorsun? Satsuko isterse ben karşı çıkmam."

Aslında karım da soracak kadar yürekli değil. Günden güne "genç hanım"ın gücü öylesine arttı ki, bir köpeği atmak konusunda ortaya çıkabilecek amansız kavgaya karım da katlanamaz.

Doğruyu söylemek gerekirse ben de Leslie'yi pek sevmiyorum. Satsuko yüzünden sever görünüyorum. Köpekle arabaya binip yan yana gitmelerinden hoşlanmıyorum. En doğalı Jokichi ile arabaya binmesi; Haruhisa ile birlikte gitmesini de kabul edebiliyorum, ama bir köpek kıskanılamayacağından, daha da sinirime dokunuyor. Yine de Leslie'nin çizgileri aristokrat; soylu bir havası var. Zenciye benzeyen Haruhisa'dan belki de daha yakışıklı. Arabada Satsuko ona iyice sokuluyor; kendi direksiyondayken bile bir elini köpeğin sırtına atıyor ve yanağını yanağına değdiriyor. Kim görse hoşlanmaz bundan.

"Yalnız siz bakarken öyle yapıyor," diyor Nomura. Belki de beni kışkırtma yöntemlerinden biri de bu. Bir keresinde, Satsuko'nun önünde, ona yaranmak için kulübesinin parmaklıklarından bisküvi atarak Leslie'ye yaltaklık etmek istediğimi anımsıyorum da; Satsuko çok öfkelenmişti.

Sertçe, "Baba, ne yapıyorsunuz?" demişti. "Lütfen bana sormadan hiçbir şey vermeyin ona. Bakın,

öylesine iyi eğitildi ki, bisküvilerinize dokunmuyor bile."

Parmaklıkların arasından Leslie'nin yanına girdi ve gözümün önünde sevgi gösterisi yaparak, yanağını okşadı; neredeyse öpüyordu ve gülerek, "Kıskanıyorsunuz, değil mi?" diyordu sanki.

Satsuko hoşlanacaksa yaralanmaya aldırmam, hele bu ölümcül bir yaralanma olsa bile. Ama bir köpeğin ayakları altında çiğnenerek ölüme sürüklenmek...

Saat ikide Dr. Sugita geldi. Anlaşılan Bayan Sasaki geçirdiğim kazayı hemen bildirme gereğini duymuş.

"Duyduğuma göre kötü düşmüşsünüz."

"Çok önemli değil."

"Yine de bir bakayım size."

Yatırdı, kollarımı, bacaklarımı incelemeye başladı. Omuzlarımda, dirseklerimde, dizkapaklarımda romatizmaya benzer ağrılar bir süredir sıkıntı veriyor, ama Leslie'nin kabahati değil. Allahtan herhangi bir yara almamışa benziyorum. Dr. Sugito sırtıma baktı, derin derin soluk aldırdı, kalbimi dinlerken göğsüme vurdu. Sonunda elde taşınır bir kardiyograf çıkardı ve kalp elektromu aldı.

Evden ayrılmadan önce, "Korkacak bir şey yok sanırım," dedi. "Sonuçları bugün daha geç vakit size bildiririm."

Akşam telefon ederek raporunu verdi.

"Yeni elektro önemli bir durum göstermiyor. Sizin yaşınızda bir insanda değişiklik olması çok doğal, ama anormal bir şey yok. Bugünlerde size bir böbrek testi gerekecek."

Bayan Sasaki, dün geceyi ailesiyle birlikte geçirmek istediğini söylemişti. Geçen aydan bu yana ilk kez izin istiyordu; karşı koyamazdım. Pazar günü öğlene doğru gelecekti. Onun için iyiydi bu. Evinde sessiz bir pazar sabahı geçirecekti, ama Satsuko'nun görüşünü alınam gerekti. Temmuzdan bu yana hastabakıcı olmadığı zamanlar karım onun yerini almak istemediğini söylemişti.

Satsuko, "Bırakın gitsin. Sanırım uzun zamandır istiyordu bunu," dedi.

"Öyleyse sence bir sakınca yok."

"Neden soruyorsunuz?"

"Yarın biliyorsun pazar."

"Evet ama ne olur?"

"Belki sen aldırmıyorsun, ama Jokichi son zamanlarda sık sık geziye çıkmıyor mu?"

"Çıksın."

"İlk kez bu hafta sonu evde kalacak."

"Kalsın, ne çıkar?"

"Karısıyla geç saatlere kadar yatmak isteyebilir."

"Demek yaramaz yaşlı adam arada sırada kendi oğlunu da düşünüyor, öyle mi?"

"Özür dilemek gibi bir şey."

"Neyse, o sizi ilgilendirmez. Jokichi sizin bu denli iyiliksever olmamanızı yeğleyebilir."

"Bilmem ki."

"Onun adına üzülmeniz gerekmez. Siz erken kalkıyorsunuz, onun için gece Bayan Sasaki'nin yerini alırım, siz kalktıktan sonra ona giderim."

"Derin uykusundan uyandırırsın."

"Saçmalamayın, yatmış beni bekliyor olur."

"Seninle başa çıkılmaz."

Saat dokuz buçukta banyo yaptım, saat onda yatağa girdim. Her zamanki gibi Oshizu, Satsuko için hezaren iskemleyi getirdi.

"Yine orada mı uyuyacaksın?"

"Çok rahat. Baba, lütfen susun ve uyuyun."

"Böyle bir gecede üşütebilirsin."

"Üzülmeyin. Bir-iki battaniye alırım. Oshizu getirecek."

"Benim yüzümden üşütürsen kendimi Jokichi'ye karşı suçlu hissederim; yalnız Jokichi'ye değil..."

"Amma sıkıcısınız. Yine Adalin gerekiyor size."

"Belki ikiden fazla hap alrnam gerekli."

"Saçma. Geçen ay iki tane yetti de arttı bile. Yutar yutmaz hemen uykuya daldınız; ağzınız açıktı ve salyalarınız akıyordu."

"Korkunç bir görüntü."

"Değerlendirmeyi size bırakıyorum. Ama Baba, dinleyin. Ben burada yatarken neden takma dişlerinizi çıkarmıyorsunuz? Genellikle çıkardığınızı çok iyi biliyorum."

"Geceleri çıkartmak rahat oluyor, ama çok çirkinleşiyorum. Karım ya da Bayan Sasaki'nin görmelerine aldırmam ama..."

"Sizi hiç dişsiz görmediğimi mi sanıyorsunuz?"

"Belki de gördün."

"Geçen yıl yarım gün komaya girmiştiniz, unuttunuz mu?"

"Demek gördün o zaman beni?"

"Takma diş takıp takmadığınız fark etmez, ama saklamanız saçma."

"Saklamak istediğimden değil, başkalarına çirkin görünmek istemiyorum."

"Çıkarmayınca gizleyebileceğinizi mi sanıyorsunuz?"

"Peki çıkaracağım. Ve bak neye benziyorum."

Yataktan çıkıp, yanındaki masaya gittim: Hem üst hem alt dişlerimi ağzımdan alıp masanın üzerindeki diş kutusuna yerleştirdim, dişetlerimi iyice sıkıştırdım. Burnum dudaklarımı bastırarak yapıştı. Şempanze bile daha güzel olsa gerek. Peş peşe ağzımı açıp kapayarak dişetlerimi şapırdattım, sarı dilimi ağzının içinde dolaştırarak yalandım. Satsuko bu abartılmış görüntüyü dikkatle izledi.

Gece masasının çekmecesinden bir ayna çıkararak, "Yüzünüz beni hiç tedirgin etmiyor, ama siz kendiniz iyice bir gördünüz mü? Bakın, göstereyim size," dedi. Aynayı yüzüme uzattı, "Bakın. Ne düşünüyorsunuz?"

"Korkunç çirkin."

Aynada kendimi gördükten sonra Satsuko'ya baktım. Eş türden yaratıklar olduğumuza inanamadım. Aynadaki yüz ne denli çirkinse Satsuko o denli olağanüstü güzellikteydi. Üzülerek, bu çirkin yüz daha da çirkin olsaydı, Satsuko'nun yüzü o denli daha güzel olacaktı, diye düşündüm.

"Tamam, bırakın da uyuyalım, Baba. Lütfen yatağınıza dönün."

Yatarken, "Adalin istiyorum," dedim.

"Bu gece uyuyamayacak mısınız?"

"Seninle birlikte olmak beni hep heyecanlandırır."

"O yüzü bir kez gördükten sonra heyecanlanacak bir şey olmadığını anlamanız gerekir."

"Ama sana bakmayı daha çekicileştiriyor. Böylesine bir ruh halinden anlamazsın sanırım."

"Gerçekten anlayamam."

"Demek istediğim, ben ne denli çirkinleşirsem senin güzelliğin o denli taşıyor."

Dinlemedi bile, Adalin almak için dışarı çıktı. Geri döndüğü zaman öteki elinde Kool marka Amerikan sigarası vardı.

"Ağzınızı büyük açın. Fazla alışmamalısınız. Onun için size yine iki hap veriyorum."

"Ağızdan ağza alabilir miyim?"

"O suratı unutmayın." Hiç olmazsa kendi parmaklarıyla verdi.

"Sigaraya ne zaman başladın?"

"Yukarı katta arada sırada gizliden içiyorum." Elinde bir çakmak parıldadı. "Aslında sigarayı pek sevmiyorum, ama biliyor musunuz bir tür süs. Ve bu gece ağzımdaki acı tadı gidermek istiyorum."

28 Eylül

Yağışlı günlerde kol ve bacaklarımdaki sıkıntı çok artıyor; havanın değişeceğini gerçekten bir gün öncesinden anlıyorum. Bu sabah kalktığımda kolumdaki uyuşukluk, bacaklarımdaki şişler ve ağırlık çok artmıştı. Yağmurdan ötürü bahçeye çıkamadım; balkonda bile güçlükle yürüyebildim. Hemen sendeleyip dengemi yitiriyorum, düşme tehlikesi ile yüz yüze geliyorum. Kolurndaki uyuşukluk, dirseğimden omzuma uzanıyor; bu gidişle bir yanıma felç geleceğinden korkuyorum.

Akşam altıdan sonra kolumdaki soğuma daha da kötüleşti. Buza bastırılmışçasına duyarsızdı kolum. Hayır, hayır, yalnız duyarsızlık değil, ürperti böylesine keskinleşince ağrıya benzer bir şey de hissediyor insan. Yine de elleriyle dokununca bir şey hissetmediklerini, kolumun her zamanki gibi sıcak olduğunu söylüyorlar. Yalnız ben, dayanılmaz so-

ğukluğun farkındayım. Bu duyguya daha önceden kış ortalarında da kapılmıştım, ama eylülde olması olağandışı. Üşümeye karşı koymak amacıyla parmak uçlarıma kadar tüm kolumu sıcak buharlı havluya sarıp onun üzerine kalın yünlü bir kumaş geçirip birkaç da cep ısıtıcı yerleştiriyorum. Yine de on dakika içinde kolum soğumaya başlıyor; yatağın yanında bulundurduğumuz sıcak su kabına havluyu batırıp yeniden sarıyoruz. Bu işlem, suyu hep sıcak tutarak, beş-altı kez yineleniyor. Bu gece de yaptırdım; sonunda soğuma biraz geçti.

29 Eylül

Dün gece, uzun süre sıcak havlu bağlayarak kolumdaki ağrıyı dindirebildik; iyi bir uyku uyuyabildim. Sabah, güneşin doğuşuyla uyandım, kolum yeniden ağrımaya başladı. Yağmur dinmiş, hava açmıştı. Sağlığım iyi olsaydı, böylesine güzel bir sonbahar gününün keyfine diyecek olmazdı. Birkaç yıl önce bile böyle günlerin keyfini çıkartabilirdim. Düşünmek canımı sıktı. Üç Dolosin hapı aldım.

Sabah onda Bayan Sasaki tansiyonumu ölçtü. Büyük 10,5, küçük 5,8'e düşmüştü. Diretmesi üzerine bir bardak çay içip birkaç tuzlu kurabiye ve peynir yedim. Yirmi dakika kadar sonra yeniden tansiyonuma baktı. Bu kez 15,8 ile 9,2 olmuştu. Böylesine ani değişiklikler iyi değil.

Günlüğümü yazdığımı gören Bayan Sasaki, "Yazmayı sürdürmeli misiniz bilemem!" diye sordu. "Korkarım sizin için yararlı olmuyor."

Elimden geldiğince bu sayfaları okumasını önlüyorum, ama yardımına öylesine sık gereksinim

var ki, neler yazdığım konusunda kaba da olsa bilgisi vardır. Kısa bir süre sonra mürekkebi ona hazırlatmaya başlayabilirim.

"Azıcık ağrıtsa bile yazmak benim için bir değişiklik. Çok ağrıtırsa bırakırım, ama şu anda uğraşıyor olmak benim için daha iyi. Artık gidebilirsiniz."

Saat birde yattım, bir saat kadar kestirdim. Uyandığımda ter içindeydim.

Su gibi olmuş pamuklu iç çamaşırlarımı değiştirmek için içeri gelen Bayan Sasaki, "Üşüteceksiniz," dedi. Alnım ve boynum can sıkacak kadar yapışkandı.

"Dolosin, iyi ama bu kadar çok terletmesini sevmiyorum. Onun yerine alabileceğim başka bir hap var mı acaba?"

Beşte Dr. Sugita geldi. İlacın etkisi geçmiş olabilirdi ve şiddetli ağrılar yeniden başlamıştı.

Bayan Sasaki, "Dolosin'in terlettiğini söylüyorlar," dedi.

Sevecenlikle, "Çok kötü," dedi Doktor. "Daha önceden de söylediğim gibi, röntgenlerden, ağrılarınızın çoğunun boyun omurgalarındaki değişiklikten geldiği ve sinirsel olduğu, birazının da beyin merkezinden geldiği anlaşılıyor. Düzeltmek için tek çıkar yol gerdirip çektirmek ya da alçıya almak olabilir; o da üç-dört ay sürer. Böylesine ağır bir tedaviye sizin yaşınızda dayanamamak olağandır; bu nedenle ilaçla ve sizi gerdirerek ağrı kesme yöntemine başvurmamız gerek. Bir sürü ilaç var. Dolosin ve Nobulon'u sevmiyorsanız, Parotin iğnesi denememe izin verin. Biraz acıtabilir ama önemli değil."

İğneden sonra kendimi daha iyi hissetmeye başladım.

1 Ekim

Elimdeki ağrı özellikle son iki parmağımda sürüp duruyor, yavaş yavaş başparmağıma geçiyor. Kolumun ön yanına, ulna ve radyal kemiklerine kadar uzanarak tüm avucumu ağrıtıyor; bileğimi güçlükle döndürebiliyorum; çok ağrıyor. Uyuşukluk en çok ortada. Bileğimi sertleştiren şey uyuşukluk mu, yoksa ağrı mı, ayırt etmek güç. Biri öğleden sonra, biri gece, günde iki kez Parotin iğnesi oluyorum.

2 Ekim

Ağrı sürüyor. Bayan Sasaki, Dr. Sugita'yı çağırdı; Doktor Salsobrokanon iğnesi yaptı.

4 Ekim

Nobulon'un iğnesini sevmediğim için fitilini denedim, hiçbir etkisi olmadı.

9 Ekim

Son beş günkü ağrı öylesine dinmez bir ağrıydı ki, günlüğümü tutacak gücü bulamadım. Bayan Sasaki sürekli başımda bekledi, ben de yattım. Bugün biraz daha iyi hissediyorum kendimi; yazabilecek gibi hissediyorum. Bu arada her ilacı denedim, iğne ya da başkaları: Pirabital, Irgapirin, Doriden, Noktan. Bayan Sasaki'den verilen ilaçların adlarını söylemesini istedim, ama tümünü kafamda tutamıyo-

rum. Doriden de, Noktan da uyku verici ilaçlar; kasılmayı önleyen ilaçlar değil. Son zamanlarda ağrı uykumu kaçırıyor; bu benim için çok olağandışı olduğundan uyku verici ilaçlar almam gerekti. Arada sırada karımla Jokichi uğrayıp nasıl olduğumu sordular.

Karım ilk kez, ağrılarımın en dayanılmaz olduğu 5 Ekim günü öğleden sonra geldi.

"Satsuko, gelebilir miyim, diye soruyor?"

Yanıtlamadım.

"Ben, gelebileceğini, onu görmenin bile ağrılarını unutturabileceğini söyledim."

"Aptal!" diye gözü dönmüşçesine bağırdım. Satsuko'nun beni böylesine kötü bir durumda görmesinden utanmalıydım, ama doğruyu söylemek gerekirse gelmesini istiyordum da.

"Hay Allah. Demek gelmesini istemiyorsun."

"Evet! Kugako ve öbürlerinin de gelmelerini istemiyorum."

"Anlıyorum. Geçen gün Kugako'yu geri yolladım, sabırlı olmasını söyledim. Ne de olsa yalnızca elin ağrıyor. O da ağladı."

"Ağlayacak ne var?"

"Itsuko da gelmek istedi, ama ben engelledim. Satsuko gelse ne olur? Onu neden istemiyorsun?"

"Aptalsın sen. Kim Satsuko'ya karşı olduğumu söyledi sana? Ondan hoşlanıyorum, asıl bu yüzden böyle bir zamanda görmek istemiyorum."

Karım bir bebeği yatıştırırcasına yumuşak bir sesle, "Demek öyle hissediyorsun," dedi. "Düşünmeden konuştum, lütfen sinirlenme. Sinirlenmek en kötü şey." Ve odadan dışarı seğirtti.

Anlaşılan karım bir yaraya dokunmuştu; utancımı öfkelenerek gizlemeye çalışıyordum. O gittikten

sonra sakince düşündüm ve saçma öfkemden kuşkulandım. Satsuko duysa ne derdi? Bana kızamayacak kadar beni iyi anladığı kuşkusuz.

"Evet," dedim kendi kendime, "belki de onu görmek en iyisi. Yaklaşmak için bir fırsat aramalı..."

Bugün öğleden sonra aklıma bir şey geldi. Elimin birkaç gece daha ağrıyacağından kuşku yoktu; ağrımasını da istiyordum; ağrı dayanılmaz olunca Satsuko'yu çağıracaktım. "Satsuko! Satsuko!" diye çocuk gibi ağlarcasına bağıracaktım. "Yardım edin! Çok ağrıyor!" Bu onu şaşırtacak ve gelecekti. Yaşlı adam acaba içten mi ağlıyor, diye düşünecek, kafasından neler geçirdiği bilinmez, diyecekti. Yine de korkarmışçasına içeri girecekti. Bayan Sasaki'yi odadan kovalamak için, "Yalnız Satsuko'yu istiyorum!" diye çığlık atacaktım. "Başka kimseyi istemiyorum!" Sonra ikimiz yalnız kaldıktan sonra ne diyecektim?

"Peki Baba, ne istiyorsunuz? Söyleyin, ne isterseniz yapacağım." Benim için en iyisi bu olurdu; ama o böylesine bir tuzağa düşmez. Yine de onu kandıracak bir yol yöntem olmalı.

"Bana bir öpücük verirsen ağrıyı unuturum!.." Yalnız bacağından olmaz!"... "Boynundan da yetmez!" ... "Gerçek bir öpücük olmadıkça yetmez!"

Böyle vızıldanıp sızlansam, sonra da inlemeye başlasam, kabul etmez mi acaba? Hemen deneyeceğim. "Ağrı dayanılmaz olunca," dedim, ama doğrusu yalan söyleyemem, gerçek ağrı olmasa da olur. Ancak, önce bir tıraş olmalıyım. Bir hafta yatakta kaldıktan sonra sakallarım iyice uzamış. Belki böylesi daha etkili. Tıraşlı olunca adamakıllı hasta suratlı oluyorum, ama öpüşürken kıllı surat iyi olmaz. Neyse, takma dişlerimi çıkaracağım. Ağzımı olduğunca

temiz ve taze tutacağım.

Bu akşam ağrılar yine beni pes ettirdi. Artık yazamayacağım; fırçamı bir yana bırakıp Bayan Sasaki'yi çağıracağım.

10 Ekim

5 cc'lik Irgapirin iğnesi oldum. Günlerden beri ilk kez başımı döndürdü. Tavan döndü döndü ve bir sütun birkaç parçaya bölündü. Beş dakika kadar sürdü ve kafatasımın altında ağır bir basınç bıraktı. Yarın doz Luminal aldım, uyudum.

11 Ekim

Ağrılar dünkü gibiydi. Bugün Nobulon fitil denedim.

12 Ekim

Üç Dolosin hapı aldım. Her zamanki gibi ter içinde kaldım.

13 Ekim

Bu sabah biraz rahatladım. Onun için dün gece olanları yazmak istiyorum.

Akşam sekizde Jokichi uğradı.

"Bugün biraz daha iyi gibisiniz?"

"Daha iyi mi? Giderek kötüleşiyorum."

"Tıraş olmuş, derlenip toparlanmışsınız."

O sabah sakal tıraşı olmuştum, ama aslında elim öylesine ağrıyor ki tıraş bıçağını tutmak bile çok güç.

"Tıraş kolay olamıyorum. Sakalım uzadıkça da suratım daha hastalıklı görünüyor."

"Satsuko sizi tıraş etsin, ister miydiniz?"

Neden böyle bir şey önerdi ki alçak. Beni görür görmez kuşkulandı mı yoksa? Taa başlangıçtan, Satsuko'nun evin "küçükhanımı" kabul edilmesini istemişti; Satsuko'nun geçmişine bakılınca kabul edilmesi için bu ısrar doğal, ama o da çok şımardı. Ben de biraz suçluyum, ama Jokichi, kocası olacak adam, her zaman ona boyun eğdi. Yalnızken nasıllar bilemeyeceğim, ama başkalarının önünde özellikle öyle davranıyor. Babasıyım, ama çok değerli karısından böyle bir şey yapmasını isteyebilir mi?

"Bir kadının yüzüme dokunmasını istemezdim," derken bir yandan da bir iskemlede eğilip beni tıraş etmesine izin verirsem, burun deliklerinin içine kadar görebileceğimi düşledim. İnce saydam teninin mercan pırıltısı olacaktır.

"Satsuko elektrikli tıraş makinesini iyi kullanır. Ben hastayken beni de tıraş etmişti."

"Gerçekten seni tıraş etmiş miydi?"

"Pek tabii. Bunda ne var?"

"Pek boyun eğen bir tipe benzemiyor da."

"Bırakın sizi tıraş etsin ya da istediğiniz başka bir şeyi yapsın. Ben kendisiyle konuşurum."

"Boşa söylüyorsun gibi geliyor. Satsuko'ya buyruk veremezsin. Babam ne isterse yap diyebilir misin?"

"Siz kafanızı kurcalamayın. Bu işi bana bırakın."

Ona ne söylediğini, nasıl söylediğini hiç bilmi-

yorum, ama dün gece saat onu biraz geçe, beklemediğim bir anda Satsuko göründü.

"Gelmememi söylemiştiniz, ama Jokichi istediği için geldim."

"Jokichi kendisi nerede?"

"Dışarı bir yere çıktı. Bir içki içip döneceğini söyledi."

"Buraya seni kendisinin getirip benim önümde buyruk vereceğini sanmıştım."

"*Bana* buyruk vermez o. Öylesine beceremez ki, kaçıp gitti. Bana neler söyleyeceğini dinledim, sonra dışarı yolladım onu. Kendisinin işe yaramayacağını söyledim."

"İyi ya, işe yaramayacak birisi daha var."

Bayan Sasaki hemen anladı, izin isteyerek dışarı çıktı.

Tam o anda, işaret verilmişçesine elimdeki ağrı artmaya başladı. Bileğimden parmak uçlarıma tüm elim taşlaşmışçasına sertleşmişti, iki yanımda sızılar duydum. Tenimde karıncalar geziniyor gibiydi, ama çok ağrı veriyordu. Elim bir buz kovasına sokulmuşçasına duyarsız olmasına karşın yine de çok ağrıyordu. Ancak acı çeken birisi bu duyguyu anlayabilir. Ne denli anlatsam doktor bile anlayamıyor.

"Satsu!" diye çığlık attım. "Acıyor!" Yalan değildi. Gerçek ağrı çekmiyorsanız böylesine bağıramazsınız. Yapmacık olsa böylesine gerçek bir etki yaratamazdım. Üstelik kendisine ilk kez "Satsu!" diye doğrudan ve içten sesleniyordum. Gerçekten kendiliğinden olmuştu. Çok mutlu etti beni. Ağrı bir yana çok mutluydum.

"Satsu! Satsu! Ağrıyor!" Peş peşe adını çağırırken birden ağlamaya başladım. Yaşlar yanaklarımdan, sümük burnumdan, salya ağzımdan akıyordu.

Gerçekten inliyordum. Yapmacık değildi. "Satsu!" diye bağırır bağırmaz, yaramaz, ele avuca sığmaz bir çocuk olmuştum. Elimde olmadan inliyordum, ağlıyordum; artık istesem de susamazdım. Gerçekten belki de çıldırmıştım. Çıldırmak belki buydu.

İnledim, inledim. Çıldırsam da aldırmıyordum, ne olursa olsun, diye düşünüyordum. Yine de çıldırma korkusuyla paniğe kapıldım. Ağrım biraz geçtikten sonra rol yapmaya başladım; şımarık bir çocuk gibi davranıyordum.

"Satsu! Satsu!"

"Susun artık, Baba."

Satsuko bir süre ses çıkarmamıştı, tedirgin gözlerini bana dikmişti, ama gözlerimiz karşılaşır karşılaşmaz sanki kafamdan geçenleri okumuştu. Eğilerek dudaklarını kulağıma yaklaştırdı, "Çıldırmış gibi davranmayı sürdürürseniz yakında çıldırırsınız," diye yavaş ve alaycı bir sesle konuştu. "Bu saçma sapan oyun o yolda olduğunuzu gösteriyor bile." Alaycılığı, yüzümde soğuk duş etkisi yaptı. "Söyleyin bakalım ne yapmamı istiyorsunuz? Böyle zırıldayıp durursanız hiçbir şey yapmam."

"Peki. Artık ağlamayacağım," diyerek bir şey olmamışçasına konuştum.

"Tabii susacaksınız. Ben inatçıyım, böyle gösteriler beni daha da inatçı yapar."

Aslında kısa kesebilirdim. Sonunda beni öpmeden ayrıldı. Dudaklarımızın değmesine izin vermedi, bir santimetre uzaklıktaydılar ve benim dudaklarımı iyice açtırıp içine bir damla tükürük damlattı.

"İşte, bununla yetinmiş olmalısınız. Yetmediyse yetinmeye bakın."

"Ağrıyor, sana söylüyorum, gerçekten ağrıyor!"

"Şimdi geçer artık."

"Ağrıyor!"

"Yine bağırıyorsunuz. Şimdi kalkıp gideceğim, ondan sonra istediğiniz kadar ağlayın."

"Dinle Satsuko, bundan sonra izin ver de arada sırada sana Satsu diyeyim!"

"Saçma!"

"Satsu."

"Siz şımarık ve yalancı bir çocuksunuz. Kim kanar sanıyorsunuz?"

Ve çıkıp gitti.

15 Ekim

Bu gece 3 cc. Barbital ve 3 cc. Bromural aldım. Arada sırada uyku ilaçlarımı değiştirmem gerekiyor, yoksa etkili olmuyorlar. Luminal beni hiç etkilemiyor.

17 Ekim

Dr. Sugita, Tokyo Üniversite Hastanesi'nden Dr. Kajiura'yı önermişti bana; bugün öğleden sonra o geldi. Birkaç yıl önce beyin kanaması geçirdiğimde tanımıştım onu. Ona, o günden bugüne bendeki bütün gelişmeler hakkında ayrıntılı bilgilerle boyun ve omuz omurgalarımın röntgen filmleri verilmişti.

Dr. Kajiura kendisi ortopedist olmadığı için sol elimdeki ağrıyı pek anlayamayacağını, ama Toranomon Hastanesi'nde söylenenlerle aynı kanıda olabileceğini açıkladı. Tam karar vermeden önce filmleri üniversiteye götürecek ve birkaç meslektaşına gösterecek. Uzman olmayan birisi için bile sol elimin

durumunda değişik bir etken bulunabileceği ortadaydı. Alçıya, eğik yatak ya da gerilmeye dayanamıyorsam sinirler üstündeki basıncı azaltma olanağı yoktu ve Dr. Sugita'nın geçici önlemleriyle yetinmek zorundaydım. İlaçlara gelince, hiç kuşkusuz, Parotin iğnesi en iyisiydi. Irgapirin'e, yan etkileri olduğu için hemen son verilmeliydi.

Beni iyice inceledikten sonra, röntgen filmlerini alıp gitti.

19 Ekim

Dr. Kajiura, Dr. Sugita'ya telefon ederek Üniversite Hastanesi'nin ortopedi bölümünün bulgularının Toranomon Hastanesi'ninkiyle eş olduğunu söylemiş.

Bu gece saat sekiz buçuğa doğru birisi kapıyı vurmadan ürkekçe açtı.

"Kim o?" diye seslendim. Yanıt alamadım.

"Kim o?" diye yineledim; bu kez Keisuke sessizce odaya girdi. Üzerinde gece kimonosu vardı.

"Bu saatte neden hâlâ ayaktasın? Neden buraya geldin?"

"Büyükbaba eliniz ağrıyor mu?"

"Çocuklar böyle şeyler düşünmez. Uyku zamanın değil mi senin?"

"Yatıyordum. Kalkıp sizi görmeye geldim."

"Haydi bakalım dön yatağına. Çocuklar böyle şeylerle uğraşmazlar."

Nedense sesim boğuk çıktı, yanaklarımdan yaşlar süzülmeye başladı. Geçen gün çocuğun annesinin yanında akıttığım yaşlardan değişikti bunlar. O zaman abartarak inleyip ağlamıştım; oysa bu kez

birkaç damlacık gözyaşı gözlerimi doldurdu. Gizlemek için hemen gözlüklerimi taktım, camları buğulandı ve durum daha da kötüleşti. Çocuk bile ağladığımı anlayabilirdi.

Geçen günkü gözyaşlarım diyelim çılgınlık gözyaşlarıydı; peki ya bunlar neydi? Bu kez hiç beklemediğim bir anda akmıştı. Satsuko gibilerini şaşırtabilirim; bir erkeğin ağlamasının utanç verici bir şey olduğunu da bilirim, ama gözlerim yine de hemen yaşarıverir, en küçük bir nedenle yaşarıverir. Her zaman bu durumu gizlemeye çabalamışımdır. Gençliğimden bu yana kötü insan rolü oynamaktan hoşlandım. Karıma sürekli kırıcı şeyler söylerim, ama burnunu çekmeye başlayınca sinirlerim yatışır. Zayıf noktamı anlamaması için elimden geleni yaparım. Aslında, duygusal ve gözyaşlarını tutamayan bir insan olmama karşın, gerçek yapım aşırı düzeyde soğuk ve sapkındır. İşte böylesine bir yaşlı adamım ben; yine de saf ve temiz bir çocuk böylesine sevgi gösterince gözlüklerimi buğulamadan edemem.

"Üzülmeyin Büyükbaba. Yakında iyileşeceksiniz."

Ağladığımı gizlemek için örtüleri kafama çektim. Bayan Sasaki fark etmişse diye öfkelendim.

"Evet, yakında iyileşeceğim. Şimdi çık yukarı, yatağına git," demek istedim, ama sesim çıkmadı. O anda, örtülerin altında, bir baraj çökmüşçesine yaşlar yanaklarımdan akmaya başladı. Keşke gitmiş olsa, diye düşündüm. Gece boyunca canımı mı sıkacaktı ne? Otuz dakika sonra, yaşlar kuruyunca, kafamı örtüden çıkardım. Keisuke gitmişti.

Bayan Sasaki, "Küçük Bey Keisuke duygulu şeyler söylüyor, değil mi? O yaşta bir çocuk gerçek-

ten üzülüyor Büyükbabası için," dedi.

"Çok karışıyor. Böylesine terbiyesiz çocuklardan hiç hoşlanmam."

"Böyle düşünemezsiniz."

"Odama girmemesini söylemiştim; hiç aldırmadan gizlice geliyor. Çocuklar söz dinlemeli."

Bu yaşta, beni böylesine çabuk ağlatabilmesine çok üzülmüştüm. Olağandışı bir durumdu bu benim için. Acaba ölümüm mü yaklaşıyor?

21 Ekim

Bugün Bayan Sasaki bazı ilginç bilgiler verdi. Dün öğleden sonra, dişçide, eski çalıştığı hastanenin ortopedi cerrahı Dr. Fukushima'ya rastlamış. Bekleme odasında yirmi dakika kadar konuşmuşlar. Dr. Fukushima şimdi ne yaptığını sorunca, bir beyefendinin özel hastabakıcısı olduğunu söylemiş; söz oradan elimdeki sancıya gelmiş. Yaşım ileri olduğu için aşırı sıkıntıya girmek istemediğimi, benim için gerilmeden başka tedavi biçimi olup olmadığını sormuş. Doktor bir öneride bulunabileceğini söylemiş.

Biraz tehlikesi varmış; çok güç bir yöntem olduğu için çok teknik yetenek gerekiyormuş, ancak birkaç doktor buna rıza gösterirmiş. Anlaşıldığına göre Bayan Sasaki'nin hastası omuz-kol-boyun durumu denen bir şeyden çekiyordu. Altıncı boyun omurgası zedelenmişse, o noktadaki sempatik sinirleri öldürmek için yan yumrusuna Xilokain iğnesi yapılıyor, bir kez bu iğne yapıldı mı sol eldeki ağrı diniyordu. Ancak boyun sinirleri boynun ana damarlarının gerisinde olduğu için iğneyi doğru dürüst batırmak çok güçmüş. Bir damarı zedelemek çok önemli so-

nuçlar doğurabilirmiş; bir de boynun içinde sayısız kılcal damarlar var. Xilokain ya da bir damla hava bunların birinin içine sızarsa hasta hemen soluk alma güçlüğü çekmeye başlarmış. Bu yüzden doktorların büyük çoğunluğu bu tedaviden kaçınıyormuş, ama kendisi pek çok hastasına uygulamış ve tümünde başarılı olmuş; yeniden yapabileceğinden de eminmiş.

Bayan Sasaki bu sürecin uzun sürüp sürmeyeceğini de sormuş, uzun sürmez demiş, doktor. İğnenin kendisi bir ya da iki dakika sürüyormuş, ondan önce çekilmesi gereken röntgenler ise yarım saatlik bir işmiş. Tedavinin amacı bir siniri öldürmek olduğu için, iğne biter bitmez ağrı da diniyormuş. Bir öğleden sonralık zaman içinde ağrılarımdan kurtulup neşeyle evime dönebilirmişim. Ona söylenenler bunlardı. Bir kere denemek istemez miymişim?

"Demek, Dr. Fukushima güvenebileceğiniz biri?"

"Gerçekten öyle. Hastanenin ortopedi bölümünde olduğuna göre bu yönden kuşku olamaz. Tokyo Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni bitirmiş. Yıllardır tanıyorum kendisini."

"Sizce tehlikesiz mi? Ya başaramazsa ne olur?"

"Onun anlattığına bakılırsa hiçbir tehlike yok gibi. Dilerseniz, onu yine görmeye gideceğim; daha kesin bilgiler alırım."

"Doğruysa çok iyi olacak."

Hemen Dr. Sugita'ya danıştım, biraz kaygılı göründü.

"Bilmem, bunu yapabilecek kadar yetenekli mi? Korkunç bir şey olabilir."

Bayan Sasaki, daha geniş bilgi edinmek için Dr. Fukushima'ya gitti. Ona anlatılan teknik ayrıntıların tümünü anlayamıyorum. Neyse, kendisine bu tedavide çok başarılı olduğunu yinelemiş, büyük bir olay olduğunu sanmadığını da söylemiş. Hastaları da tedirgin ya da korkak değillermiş; isteyerek bu iğneyi olmuşlar, kendilerini daha iyi hissederek hemen neşe içinde evlerine dönmüşler. Ama ne olursa olsun bir anestezi uzmanıyla bir de oksijen tüpünü hazır bulundurmaları zararlı olmazmış. Yani sızı ya da hava, damarlara kaçacak olursa, soluk borusuna tüp takılarak oksijen verilebilecek. Daha önceki deneyimlerinde böyle bir önlem hiç almamış, sonradan da gerek kalmamış, ama hasta yaşlı olduğu için bu kez özel hazırlık yapabilirmiş. Kaygılanrnam için bir neden yokmuş.

"Ne dersiniz, efendim?" diye sordu Bayan Sasaki. "Doktor sizi zorlamak istemiyor. Bu görüş size inandırıcı görünmüyorsa, vazgeçmenizin daha doğru olacağını söylüyor. Bir düşünseniz..."

Geçen gece küçük Keisuke yüzünden nasıl gözyaşlarına boğulduğumu anımsayıp duruyorum da; kötü bir şeylerin işaretiymiş gibi geliyor bana. Böylesine ağlamak hiç kuşkusuz ölüm korkusundandı. Benim yapımda bir adamın, yani görünürde hiçbir şeye aldırmaz, ama aslında ürkek ve dikkatli bir adamın, hastabakıcısının böylesine tehlikeli bir iğneye ilişkin açıklamalar yapmasına izin vermesi yanlış bir şeyler olduğunu gösteriyor. Belki de ölümüm bu iğnenin yapılmasına yazgılı.

Yine de kaç zamandır, ölürsem öleyim, diyen ben değil miydim; uzun bir süredir ölüme hazır de-

ğil miydim? Örneğin geçen yaz, boyun omurgamda kanser olabileceği söylendiğinde karım ve Bayan Sasaki'nin yüzlerinde renk kalmamıştı, oysa ben ne kadar soğukkanlılıkla karşılamıştım her şeyi. O durumuma kendim bile şaşmıştım; sonunda yaşamın sona erdiğini düşünmek rahatlatmıştı beni. O zaman bu iğne, şansımı denemek için iyi bir fırsat değil mi? Yitirirsem pişman olacak ne var ki? Gece gündüz elimdeki ağrılar yüzünden Satsuko'ya bakmaktan bile hoşlanamaz oldum; o da bana can sıkıcı bir hasta gibi davranıyor. Böylesine bir varoluşu ne diye uzatıp duruyorum? Satsuko aklıma geldikçe en küçük bir yaşama şansı için bile kumar oynamaya hazırım. Gerisi vız gelir.

23 Ekim

Ağrı sürüyor. Doriden'i denedim, hemen uyukladım, ancak az sonra yine cin gibi uyanıktım. Daha sonra Salsobrokanon iğnesi oldum.

Saat altıya doğru uyanarak ölüm tehlikesini düşünmeye başladım.

Ölümden hiç korkmuyorum, ama onunla karşılaşmak, üzerimdeki baskısını düşünmek bile ürkütüyor beni. Uykuya dalarmışçasına ölmek isterdim; öylesine yumuşak bir iniş olurdu ki kimsecikler anlayamazdı. Bu bildiğim odamda, her zamanki yatağımda sessizce yatarken ve çevremde ailem varken ölmek isterdim. (Yok, çevremde olmasalar daha iyi. Özellikle Satsuko'yu istemem. Ona veda ederken yeniden ağlamaya başlayabilirim. Satsuko da birkaç damla gözyaşı akıtmak zorunda hisseder kendisini. Böylesine bir durum ölümü de güçleştirir. Ben ölür-

ken, buz gibi bir tavırla beni unutup bir boks maçına gitmesini ya da havuza dalıp su balesi yapmasını isterim. Ah, gelecek yaza kadar yaşayamazsam onu yüzerken göremeyeceğim.)

Boğulup ölmek üzere olduğum bir anda, yabancı bir hastane yatağında, istediğince ünlü olsun bir ortopedi cerrahı, bir anestezist, bir radyolojist ve benzerlerince çevrili olmak istemem. Bu gergin hava bile beni öldürmeye yeter de artar. Güçlükle solurken, soluk alıp verirken, yavaş yavaş bilincini yitirirken, insanın soluk borusuna bir tüp takılması nasıl olur ki? Ölümden korkmuyorum, ama acı çekmeyi, kıvranmayı ve korkutucu şeyleri istemiyorum.

Son anda, geçen yetmiş yılda yaptığım kötülükler, dönen fenerin dış silindirindeki sahneler gibi, peş peşe gözümün önüne serilecekler. Günahlarım için beni değerlendiren sesi duyabiliyorum, bu ses bana sakin ölmek istediğim için nasıl böylesine yüzsüz olduğumu soruyor, "Acı çekmek doğal; hak ettin bunları," diyor. İğneden vazgeçsem iyi olacak.

Bugün pazar. Hava bulutlu, yağışlı. Yorgun yorgun, Bayan Sasaki ile konuyu bir kez daha tartıştım.

"İsterseniz yarın üniversiteye, Dr. Kajiura ile görüşmeye gideyim," dedi. "Dr. Fukushima'nın anlattıklarını söyler, görüşünü alırım. Onun öğütlerine göre iğneyi ister olursunuz, ister olmazsınız. Ne dersiniz?"

Kabul ettim.

24 Ekim

Bayan Sasaki akşam döndü. Anlattığına göre Dr. Kajiura, Dr. Fukushima'yı tanımıyormuş, kendi

alanı dışında bir konuda görüş belirtmekten de çekiniyormuş. Ancak Tokyo Üniversitesi'nden tıp diplomalı ve o hastanede çalışan seçkin biri, herhalde güvenilir bir kişi olmalıymış; bir şarlatan olamazmış. Her türlü önlemi aldıktan sonra ona güvenip bir kez denenebilirmiş.

Gizliden, Dr. Kajiura'nın karşı koyacağını ummuştum; bu beni çok rahatlatacaktı. Ama artık yapacak pek bir şey kalmamıştı. Kaderime boyun eğecektim. Yine de bu düşünceler kafamdan geçtikçe iğneden vazgeçmek için yollar aramaya başladım. Bu arada gün kararlaştırıldı.

25 Ekim

"Bayan Sasaki anlattı gerçi, ama sence bir tehlikesi yok mu?" diye karım kaygıyla sordu. "Böyle bir şey gerekmeden de iyileşebilirsin."

"Başarılı olmasa bile beni öldürmeyecek."

"Belki öldürmez, ama her an ölecekmişsin gibi bayılmana dayanamam."

Trajik bir tonla, "Böylesine acı çekmektense ölmek daha iyi," dedim.

"Ne zaman yaptıracaksın?"

"Hastanedekiler, ne zaman gelirsen gel, diyorlar. Ne kadar çabuk olursa o kadar iyi; onun için yarın gidiyorum."

"Aman Tanrım... Her zaman böyle acelecisin. Bir dakika bekle." Gitti ve fal takvimiyle geldi. "Yarın kötü bir gün. Ertesi gün daha da kötü. Ama yirmi sekizi şanslı bir gün. Yirmi sekizinde git."

"Nasıl da böyle boş inançlara kapılabilirsin. En kötü günlerden biri bile olsa ne kadar çabuk olursa

o kadar iyi," dedim. Karşı koyacağını biliyordum.

"Hayır, lütfen yirmi sekizinde git, ben de seninle gelirim."

"Gelmen gerekmez."

"Ama istiyorum."

Bayan Sasaki de, ertelesem sevineceğini söyledi.

27 Ekim

Bugün o "en kötü" günlerden biri. Takvime göre taşınmak, yeni dükkân açmak gibi şeyler için kötü bir gün. Yarın, karım, Bayan Sasaki ve Dr. Sugita ile birlikte saat ikide hastaneye gidiyorum; iğne saat üçte yapılacak. Sabah erken saatlerde ağrılarım artmaya başladı. Pirabital iğnesi oldum. Ağrılar bu akşam da göz açtırmadı. Nobulan fitilinden sonra bir de Opistan iğnesi oldum. Bu ilacı ilk kez kullanıyorum; morfin değil, ama bir tür uyuşturucu olduğunu söylüyorlar. Allahtan ağrı yatıştı ve iyi uyuyabildim. Birkaç gün yazı yazamayacağım, olayları Bayan Sasaki'den kayıt etmesini isteyeceğim, sonradan kendim günlüğüme geçireceğim.

28 Ekim

Saat altıda kalktım. Kader günü gelip çattı. Kalbim çok hızlı çarpıyordu; tedirgindim. Sakin olmam gerektiği söylenmiş olduğu için yataktan kalkmadım. Kahvaltı gibi öğle yemeğini de burada yedim. Çin köftesi istediğimi söyleyince Bayan Sasaki güldü.

"Böylesine iştahınız varsa, korkacak bir şey

yok," dedi. Aslında işler pek öyle değildi. İyi görünmeye çalışıyordum. Öğle yemeğinde bir bardak yağlı süt, bir dilim kızarmış ekmek, İspanyol omleti, tatlı elma yedim, bir fincan da çay içtim. Yemek odasına gidersem, Satsuko'yu görebilirim, diye düşündüm, ama Bayan Sasaki kalkınamamı söyledi; ben de diretmedim. Yemekten sonra yarım saat kadar uyumaya çalıştım, ama bu iyi bir uyku değildi.

Dr. Sugita saat bir buçuğa doğru geldi. Bana kısaca baktı, tansiyonumu ölçtü. Saat ikide evden çıktık. Karımla doktorun arasına oturmuştum, Bayan Sasaki de şoförün yanına. Bizim araba tam kalkacakken Satsuko'nun arabası dışarı çıktı.

Satsuko arabasını durdurarak bana seslendi:

"Baba, nereye gidiyorsunuz?"

"Hastaneye kadar. Bir iğne olup bir saate kadar döneceğim."

"Anne de gidiyor mu?"

"Mide kanseri var sanıyor, bir gözden geçmek istiyor. Sinirden başka bir şey değil."

"Tabii öyledir."

"Ama Satsu," diye başladım ve hemen kendime gelerek, "Satsuko, sen nereye gidiyorsun?" dedim.

"Sinemaya. Bugün bana izin vermelisiniz."

Birden Haruhisa'nın uzun zamandır gözükmediği aklıma geldi; duş mevsimi bitmişti çünkü.

"Ne oynuyor?"

"Şarlo Diktatör."

Arabası önümüzden geçti, az sonra da gözden kayboldu.

Satsuko'ya bugünkü planlarım söylenmeyecekti, ama hiç kuşkusuz ya karım ya da Bayan Sasaki bilgi vermişlerdi. Belki o da bilmiyormuş gibi yapıp benim evden çıkma saatimi ayarlamış, beni neşelen-

dirmek istemişti. Karım belki de böyle davranmasını istemiştir ondan. Neyse, onu görmek iyi oldu. Oyun oynamakta üstüne yoktur. Her zamanki kendine güvenli havasıyla hızla uzaklaşıp gitti. Karım benden yana kaygılandığı için, bunların olduğunu düşündükçe boğazıma bir şeyler tıkanıyor.

Hastaneye tam zamanında geldik, üzerinde adım yazılı bir odaya alındık: "Bay Utsugi Tokusuke." Anlaşılan hastaneye yalnız bugün için alınmıştım. Tekerlekli sandalyeye oturtuldum, uzun beton koridordan röntgen odasına götürüldüm. Dr. Sugita, Hastabakıcı Sasaki ve karım da benimle birlikte oraya kadar geldiler. Karım öylesine yavaş yürür ki bana yetişebilmek için soluk soluğa kalmıştı.

Daha az sıkıntı verir düşüncesiyle Japon giysileri içinde gelmiştim. Karımın yardımıyla beni çırılçıplak soydular, sonra yumuşak yüzeyli, sert tahta bir yatağa uzatarak çeşitli biçimlere soktular. Yukarıdan, tavandan, fotoğraf makinesi gibi bir şey iniyor, gövdemin biçimine göre ayarlanıyordu. Uzaktan, büyük, karmaşık bir aygıtı ayarlamaya çalıştıkları için kamerayı odağına yerleştirmek zaman alıyordu. Ekim sonlarında olduğumuz için yatak soğuktu, elim de hâlâ ağrıyordu. Ne soğuk ne de ağrı sıkıntı veriyordu, çünkü çok gergindim.

Her açıdan, boynumun, sırtımın filmleri çekilmişti –önce soluma, sonra sağıma, sonra da sırtüstü yatmıştım– her seferinde soluğumu tutmam söylenmeden önce kameranın ayarlanması gerekmişti. Toranomon Hastanesi'nde yaptıkları gibiydi.

Odama geri götürüldüm, yatağa yatmama yardım ettiler. Filmler daha nemliyken röntgenleri getirdiler. Dikkatle inceledikten sonra Dr. Fukushima, iğneyi yapacağını söyledi. İki Xilokainli iğne elinde

hazırdı.

"Lütfen böyle gelin," dedi. "İşimizi kolaylaştırır."

"Peki," diyerek yataktan kalktım, oldukça sert ve güvenli bir tavırla pencereye, karşısına geçtim.

"Şimdi iğne yapacağız. Hazırız. Korkmanız gerekmez, pek ağrıtmayacak."

"Korkmuyorum. Lütfen yapın."

"Çok iyi."

İğnenin boynuma girişini hissedebiliyordum. Demek olup olacak buymuş, diye düşündüm. Sararmadığını sanıyorum, titremiyordum bile. Sakindim, ölümü göze almaya hazır olmama karşın ölecek gibi değildim. Dr. Fukushima iğneyi çıkardı; asıl iğneyi yapmadan önce kanama olup olmadığına bakacaktı. Vitamin iğneleri için olağan bir işlemdir bu; böylece sıvının bir kan damarına akması önlenir. Dikkatli her doktor bu önlemi alır; Dr. Fukushima da böylesine önemli bir durumda aynı şeyi yapmıştı.

Birden canı sıkılmış gibi oldu. "Olmayacak," dedi. "Bir yanlışlık var – bu iğneyi bunca zamandır yaparım, hiçbir zaman bir damara değmedim, ama bakın, kanı görüyor musunuz? Bir kılcal damarı delmiş olacağım."

"Yeniden deneyecek misiniz?"

"Hayır. Yarına kadar olmaz. Yarın sizi buralara kadar yine yoracağım için üzülüyorum, ama her şey düzelir. İlk kez böyle bir şey oluyor."

Kaderimin ertelenmesinden bir biçimde rahatlamıştım. Bugünlük kurtuldum, diye sevindim. Yarına kadar beklemektense bugün her şeyin olup bitmesini isterdim, ister yaşayayım, ister öleyim, diye düşünmeye başlamıştım.

Bayan Sasaki, fısıldayarak, "Çok dikkatli. Azı-

cık bir kan sonuçta, insan devam etmez mi?" dedi.

Dr. Sugita, "Hayır, haklı. Kim olsa tüm bu hazırlıkları yapıp anestezi uzmanını da sağladıktan sonra bir damla kan için vazgeçmezdi. Vazgeçmiş olması çok iyi bir doktor olduğunu gösteriyor. Tüm doktorlar böyle olmalı. Bu işten çok şey öğrendim," yorumunu yaptı.

Yeniden randevu alıp hemen eve döndüm. Arabada bile Dr. Sugita, Dr. Fukushima'nın davranışını övüp durdu ve iğneyi Bayan Sasaki yapsaydı daha iyi olurdu, diye konuşmasını sürdürdü. Sonunda aşırı dikkat yüzünden böyle olduğuna karar verdiler; ön hazırlıklarla böylesine gerilmemeliydi, kanısına vardılar.

Karım hepten vazgeçmemi istiyordu: "Bir sinirle böyle oynamak tehlikeli. Ben baştan beri karşıyım."

Anlaşılan biz Satsuko'dan önce eve dönmüştük. Keisuke köpek kulübesi önünde Leslie ile oynuyordu.

Akşam yemeğini de odamda yedim; dinlenmem gerektiğini söylediler. Elim yeniden ağrımaya başladı.

29 Ekim

Bugün evden tıpkı dün çıktığım saatte çıktım, aynı insanlar bana eşlik ettiler. Yazık ki sonuç da aynıydı. Dr. Fukushima yine bir kılcal damarı deldi, yine iğnenin ucunda kan vardı. Dikkatli hazırlıklarından sonra öyle üzülmüştü ki, biz de onun adına üzüldük. Durumu birlikte tartıştık ve bir süre için bu işten vazgeçmeyi kararlaştırdık. Dr. Fukushima

kendisi de yeniden deneyip bir kez daha başarısız olmak istemiyor gibiydi. Bu kez içten rahatladığımı hissettim.

Saat dörtte eve dönmüştüm. Odamdaki köşede yeni çiçekler vardı; Rokansai'nin sepet biçimi bir vazosu içinde amarantlar ve krizantemler vardı. Kyotolu çiçek düzenleme öğretmeni gelmiş olmalı. Satsuko, yaşlı kayınbabasına iyilikseverlik gösterisinde bulunmak için özellikle mi uğramıştı acaba? İyileşirken bu çiçeklerin bana sevinç vereceğini düşünmüş olabilir mi? Kafu'nun yazısı bile değişmişti. Şimdi Suga Tatheiko'nun bir resmi vardı – uzun ve dar bir resim, bir ışık kulesi ve üzerinde fener yanıyor. Tatheiko genellikle resimlerine ya Çin ya da Japon şiirleri ekler; bu resimde yukarıdan aşağı doğru yazılmış Manyoshu'dan bir şiir vardı.

Sevgilim nerde bugün?
Yapayalnız bir yaprak gibi
Yüce yüce dağları aşıp
Uzak kıyılara mı savruluyor?

9 Kasım

Dr. Fukushima'ya son gidişimden bu yana on gün geçti; karımın dediği gibi artık kendimi daha iyi hissetmeye başladım. Son günlerde Neo-Grelan ve Sedes alıyorum; bu rastgele ilaçların etkisi şaşırtıcı. Bu gidişle gömüleceğim yeri bile araştırmaya başlayabilirim. Geçen bahardan bu yana düşünüp duruyordum – Kyoto'ya gitmek için iyi bir fırsat sayılmaz mı?

"Biraz iyileştin mi geziye çıkmak istersin. Böyle acele etmen gerekli mi? Ya trende elin ağrımaya baş-larsa?" dedi karım.

"Ama kendim çok iyi hissediyorum. Kasımın onu oldu; bilirsin Kyoto'ya kış erken gelir."

"Bahara kadar bekleyemez misin?"

"Bu tür şeyler ertelenemez. Belki de Kyoto'yu son kez göreceğim."

"Ne biçim konuşmaya başladın yine. Kiminle gitmeyi planlıyorsun?"

"Hastabakıcıyla gidersem yalnız kalırım, onun için Satsuko'yu da götüreceğim."

Aslında gezinin asıl amacı buydu. Gömülmek bahaneydi.

"Nanzenji'de Itsuko'nun evinde mi kalırsınız?"

"Bayan Sasaki de geleceğine göre onlara fazla yük olur. Satsuko da orada kalmak istemediğini, onlara yeterince gittiğini söylüyor."

"Zaten Satsuko giderse kavga çıkar."

"Onları birbirlerini parçalarken görmek eğlenceli olur," dedim; bu karımın başka bir konuya geçmesine fırsat sağladı.

"Nanzenji dedim de, Eikando Tapınağı'ndaki akçaağaçlar kimbilir ne güzeldir şu anda. Son gördüğümden bu yana kaç yıl geçti acaba?"

"Eikando için çok erken. Bu mevsimde en güzel Tukao'dakilerdir, ama bacaklarım bu denli ağrırken sonbahar yapraklarının güzelliğini seyredecek kadar dolaşabileceğimi sanmam."

12 Kasım

İki otuz ekspresiyle Kyoto'ya hareket ettik. Karım, Oshizu ve Nomura geçirmeye geldiler. Camın yanında oturup Satsuko'yu yanıma ve Bayan Sasaki'yi karşı koltuğa oturtmayı planlamıştım, ama tren kalkar kalkmaz, çok cereyan olacağını söyleyip beni öteki koltukta oturmak zorunda bıraktılar. Ne yazık elim çok ağrıyordu. Susadığımı söyleyerek garsonun çay getirmesini sağladım, yanıma gizlice almış olduğum Sedes haplarından ikisini korkarak yuttum. Satsuko ya da Bayan Sasaki görseler biliyorum başıma dert açarlardı... Evden ayrılmadan önce tansiyonum 15,4 ile 9,3'tü; ama trene binmeden önce heyecanlanmaya başladığımı anlamıştım. Hiç kuşkusuz, aylardan bu yana ilk kez Satsuko'nun yanında oturma fırsatını elde edecektim; üçüncü bir kişinin daha yanımızda olmasına karşın Satsuko garip ve kışkırtıcı bir görünümdeydi. (Sade bir etek-ceket giymişti, ama bluzu parlak bir kumaştandı ve Fransız malı olduğu anlaşılan beş sıra yapay taştan bir kolye göğsüne sarkıyordu. Japonlar da buna benzer çok kolye yapıyorlar, ama bunun abartılmış büyüklükte taşlı bir tokası vardı; Japonlar nedense onu taklit edemiyorlar.)

Tansiyonum yükseldikçe sık sık çişim geliyor, bu da tansiyonumu büsbütün yükseltiyor. Neyin neye yol açtığını söylemek güç. Bir kez Yokohama'dan önce, bir de Atami'den önce uzun koridorda sallana sallana tuvalete gittim. Bayan Sasaki peşimden gelirken korkuyla titriyordu. Çiş etmem öyle uzun sürüyor ki ikinci gidişimde Tanna Tüneli'ni geçmiştik bile. Vagona dönerken neredeyse düşüyordum, bir yolcunun omzuna yapışarak kurtardım kendimi.

Yerimize döndüğümüzde Bayan Sasaki, nabzıma bakmak için eğilerek, "Tansiyonunuz yükseldi mi?" diye sordu. Ne yaptığımı bilmezcesine elini ittim.

Saat sekiz otuz da Kyoto'ya gelinceye kadar aynı şey bir daha bir daha yinelendi. Itsuko ve iki yetişkin oğlu, Kikutaro ile Keijiro bizi peronda bekliyorlardı.

"Oğlanlar ve siz istasyona kadar gelerek zahmet etmişsiniz," derken Satsuko olağandışı kibardı.

"Hiç de değil. Bizim için bir zevktir."

Kyoto İstasyonu'nda raylar üstündeki köprülere tırmanmak öylesine yorucu ki, Kikutaro beni sırtına almak isteyerek, "Sizi merdivenlerden yukarı taşıyayım, Büyükbaba," dedi.

"Saçma. Daha o kadar çelimsiz değilim." Ama Bayan Sasaki'nin arkamdan itmesine sevinmiştim. Sırf gururumdan, aralarında dinlenmeksizin yürüdüm ve soluksuz kaldım. Herkes tedirgin bana bakıyordu.

"Bu kez ne kadar kalacaksınız?"

"En aşağı bir hafta. Sizde de bir gece geçirmek isterim, ama şimdilik Kyoto Oteli'nde olacağım."

İki odalı bir yer ayırtmıştım; birinde iki tek yatak, ötekinde ise bir tek kişilik yatak vardı.

"Bayan Sasaki, siz öteki odada yatar mısınız? Bu odayı ben Satsu ile paylaşacağım."

Herkesin önünde ona özellikle Satsu diyordum. Itsuko'nun yüzünde garip bir bakış vardı.

"Ben öteki odayı istiyorum," diye Satsuko karşı çıktı. "Bayan Sasaki'ye burada yatmasını söyleyin Baba," dedi.

"Benimle neden aynı odada yatmayacakmışsın? Evde, Tokyo'da yatmamış mıydın?" Bunları Itsuko

duysun diye söylüyordum. "Gerekirse Bayan Sasaki yakınımızda, lütfen Satsu, burada yat."

"Sigara içemem."

"Tabii içersin. İstediğin kadar iç, haydi."

"İçersem azarlanırım."

Bayan Sasaki, "Öylesine öksürük nöbetleri var ki," diye araya girdi. "Önünde sigara içilince boğulacakmışçasına öksürüyor."

"Oğlum o bavulu buraya getir," diyerek Satsuko bana aldırmadan öteki odaya geçti.

"Elinizin ağrıları geçti mi?" Geldiğimizden bu yana Itsuko ürküyor gibiydi, ama sonunda bir-iki şey söyleyebilmişti.

"Tabii geçmedi. Hep ağrıyor."

"Gerçekten mi? Annem mektubunda iyi olduğunuzu yazmıştı."

"Ona öyle söyledim. Yoksa buraya gelmeme izin vermezdi."

Satsuko, çabucak makyajını tazeleyerek üç sıra inci ve yeni bir bluzla içeri geldi.

"Açlıktan ölüyorum. Baba. Haydi lokantaya gidelim."

Itsuko kendisinin ve çocukların yemek yemiş olduklarını söyledi. Biz de üçümüz oturduk. Satsuko'ya bir şişe Ren şarabı ısmarladım. Yemekten sonra oturma salonunda bir saat kadar konuştuk.

Satsuko çantasından her zamanki Kool paketini çıkartarak Bayan Sasaki'ye sordu: "Yemekten sonra bir sigara içebilirim, değil mi? Duman burada fazla rahatsız etmez."

Şaşkınlıkla bir de uzun, kırmızı ağızlık çıkardığını gördüm. Tırnak cilası da aynı renkti ve daha önce gördüğüm renkten daha koyuydu; dudak boyası da aynı renkti. Parmakları şaşırtacak kadar beyaz-

dı. Belki de bu çarpıcılığı Itsuko'ya göstermek istiyordu.

13 Kasım

Saat onda, Satsuko, Bayan Sasaki, ben, üçümüz Itsuko'yla ailesini ziyarete gittik. Daha önceden de bu eve gelmiş olduğumu söylediler, ama anımsayamadım. Kocası hayattayken onları sık sık Yoshidayama'da ziyaret etmiştim, Nanzenji'ye taşındıklarından bu yana Itsuko ile çocuklarını pek görmedim.

Bugün Kikutaro, Büyük Mağaza'daki işine gitmişti; Kyoto Üniversitesi'nde mühendislik öğrencisi olan Keijiro evdeydi. Satsuko, gömülecek bir yer aramak için benimle dolaşmaktan sıkılacağını söyleyerek izin istedi; kentin merkezine alışverişe gidiyordu. Öğleden sonra Takao'da sonbahar yapraklarını görmek istiyordu, ama yalnız gitmekten hoşlanmadığı için birisini bulmalıydı. Keijiro, mezarlıklara bakmaktan daha iyi olacağını söyleyerek gönüllü olduğunu belirtti. Itsuko, Bayan Sasaki ve ben, otelin lokantasında hafif bir öğle yemeği yiyip Honenin Tapınağı'ndan başlayarak birkaç yere uğramayı kararlaştırdık. Planımız uyarınca, Satsuko, beraberindekiler ve Kikutaro ile Saga'da bir Handa akşam yemeği için buluşup birlikte yiyecektik.

Uzun zamanlar önce dedelerim, Kyota'ya çok uzak olmayan Omi'de tüccarlık yaparlarmış, ama son dört-beş kuşaktır ailem Edo'da yaşamış ve ben kendim de Honjo'da doğmuşum, ama aslında Edoluyum; köküm kentin geçmişinin derinliklerine uzanıyor; adı "Tokyo" olarak değiştirilmeden önceki za-

manlara. Yine de bugünkü Tokyo'yu sevmiyorum. Bana Tokyo'nun eski günlerini anımsatan şirinliğiyle Kyoto'ya özlem çekiyorum. Kim Tokyo'yu böylesine sevimsiz ve karmaşık bir kent biçimine soktu? Eski Tokyo'nun iyi niteliklerinden habersiz olan köy kökenli kaba politikacılar değil mi? Sumida Irmağı'nda ak levreklerin yüzdüğünü hiç bilmeyenler; o güzelim kanallarımızı çamurdan yarıklara çevirenler onlar değil mi?

İnsan öldükten sonra nereye gömüleceği sanırım pek önemli değil, ama benim için tüm anlamını yitirmiş, sevimsiz bir yer olan Tokyo gibi bir yere gömülmek hoşuma gitmiyor. Büyükannemle büyükbabamın ve annemle babamın mezarlarının da başka yere taşınmasını istiyorum. Şu anda bile ilk gömüldükleri yerde yatmıyorlar. Büyükannemle büyükbabamın kemikleri iki kez tedirgin edildi. Bir keresinde, semtin tümü endüstrileştiği için tapınakları Fukagawa'dan Asakusa'ya taşınmış, sonra da tapınak büyük depremde yanınca Tama Mezarlığı'na taşınmışlardı. Yani Tokyo'daki mezarlar, yıkımdan kurtulmak için sürekli taşınıyorlar. Kyoto çok daha güvenilir bir yer. Neyse ne, dedelerimiz Kyoto yakınlarından geliyor ve Tokyo'daki akrabalarımız buraya sık sık ziyarete gelirler. Mezarların başında durup bir günnük yakar, "Demek, yaşlı adam burada yatıyor," derler. Tama Mezarlığı gibi yabancı topraklarda yatmaktan iyidir.

Manjuin'de merdivenlerden inerken, Itsuko, "Honenin en iyisi değil mi?" diye sordu. "Bu tapınak yoldan çok uzakta; üstelik özel bir ziyaret için gelmedikçe kimse bu tepeye tırmanmaz."

"Ben de öyle düşünüyorum."

"Honenin, şimdi kentin içinde sayılır; tramvay

yoluna da yakın; kiraz ağaçları çiçek açtığı zaman kanal kıyısı çok neşeli oluyor; yine de tapınak alanının sessizliğine girer girmez sakinleşiyorsunuz. Bence sizin için en iyi yer orası."

"Nichire Mezhebi'ni sevmiyorum, onun için Arı Toprağa dönmek isterim. Bana bir mezar yeri verirler mi dersin?"

"Geçenlerde başrahibe sordum; oraya sık sık gittiğim için onları iyi tanırım, bu işi seve seve yapabileceğini, Arı Toprak inancında olmanıza gerek olmadığını da söyledi."

İncelemelerimizi orada sona erdirerek kentin batı eteklerine doğru yola çıktık ve Saga Han'a öbürlerinden çok önce ulaştık. Beklerken, dinlenmemiz için özel bir oda açtılar. Sonunda önce Kikutaro geldi, altı buçukta da Satsuko'yla Keijiro göründüler.

Satsuko yeniden Kyoto Oteli'ne gittiklerini, çok bekleyip bekletmediklerini sordu.

"Tabii bekledik. Neden doğru buraya gelmediniz?"

"Hava soğuyor gibi geldi, üstümü değiştirmek istedim. Siz de kendinize dikkat etmelisiniz, Baba."

"Kuşkusuz satın aldığı yeni giyecekleri denemek istemiştir; şimdi üzerinde beyaz bir bluzla lameli mavi bir kazak vardı. Yüzüğünü de değiştirmişti, nedense o çok sözü edilen kedigözünü takmıştı.

"Mezar seçtiniz mi?"

"Aşağı yukarı Honenin'e karar verdim. Tapınağıyla birlikte iyi bir yer gibi."

"İyi. Ne zaman Tokyo'ya dönüyoruz?"

"Saçmalama. Bu işler öyle kolay değil; şimdi taşçı ustasıyla uzun uzun konuşup mezar taşını ka-

rarlaştırmalıyım."

"Ama Baba, sizi anıtlar kitabını incelerken görmüştüm ya? Küçük, beş halkalı bir 'Pagoda' istediğinizi söylemiştiniz."

"Düşüncemi değiştirmeye başladım. Pagoda istediğimden emin değilim."

"Nasıl bir şey olmalı bilmiyorum. Gerçi beni pek ilgilendirmez ya."

"İlgilendirir Satsu," biraz duraklayarak, "Satsuko seni çok ilgilendirir," dedim.

"Nasıl?"

"Yakında anlarsın."

"Neyse bir an önce bitirin şu işi; Tokyo'ya dönmek istiyorum."

"Acelen ne? Boks maçı mı var?"

"Onun gibi bir şey."

Öbürleri: Itsuko, Kikutaro, Keijiro ve Bayan Sasaki, sol elindeki yüzüğe gözlerini dikmiş bakıyorlardı. Satsuko her zamanki gibi sanki hiç oralı değildi. Oturduğu yerde sol elini öylesine tutuyordu ki, sanki kedigözünün pırıltısını göstermek istiyordu.

Gergin sessizliği bozarak Kikutaro konuştu:

"Satsuko Yenge, bu taş kedigözü dedikleri taş mı?"

"Evet."

"Böylesine bir taş milyonlar mı edermiş?"

"Dediğin doğru, böylesine bir taş üç milyon eder."

"Satsuko Yenge, Büyükbabamın üç milyonunu almış olduğuna göre çok iyi bir insan olmalısın."

"Dinle, Kikutaro, artık bana yenge demeyi bırak. Sen de artık çocuk değilsin. Aramızda üç-beş yaş fark varken bana orta yaşlı biri gibi davranamazsın."

"Size ne diyebilirim ki? İstediğiniz kadar genç olun, yengem değil misiniz?"

"Satsu de, yeter. Sen ve Keijiro, ikiniz de. Yoksa size yanıt vermem."

"Sizin için önemli olmayabilir Satsuko Yenge – özür dilerim ağzımdan kaçtı – ama Jokichi Dayı kızmaz mı?"

"Neden kızsın? O kızarsa ben de ona kızarım."

Itsuko kaşlarını çatarak, "Babam belki Satsu diyebilir, ama ben çocuklarımın öyle söylemesini doğru bulmam. Satsuko deseler daha iyi olur."

Bana içki içmek yasak, Itsuko da içmez, sanırım istediği halde Bayan Sasaki de içmeye yanaşmadı, ama Satsuko ve iki oğlan neşeyle içtiler. Saat dokuz olmuştu, yemek hâlâ bitmemişti. Geciktiğimiz için Satsuko, Itsuko ve ailesini evlerine götürerek oradan otele döndü, Bayan Sasaki ile ben Han'da kaldık.

14 Kasım

Sekizde kalktım. Buranın yerel yemeği olan Saga fasulye ezmesi yedim. Saat on sularında Itsuko'ya, birlikte Honenin'e gitmek için uğradığımda biraz fasulye de ona götürdüm. Satsuko geçen yaz Haruhisa ile birlikte buradayken tanıştığı birkaç geyşa dostunu Gion Çayhanesi'ne çağırmak için telefon etmişti; öğle yemeğini birlikte yiyip sinemaya gideceklerdi, gece de onları kabareye götürecekti.

Itsuko, tapınağın başrahibiyle beni tanıştırdı, hemen benim için seçilmiş mezar yerine gittik. Tapınağın bulunduğu yer gerçekten sessizdi; daha önceden de buraya birkaç kez gelmiştim; gerçekten büyük bir kentte olduğunu düşünmek bile şaşırtı-

cıydı. Bir bakışta, altüst olmuş çöp yığınına dönen Tokyo ile karşılaştıracak bir yanı olmadığı hemen anlaşılıyordu. Buraya karar verdiğim için sevinçliyim. Dönüşte, öğle yemeği için Itsuko ile Tankuma Lokantası'na girdik; saat ikiye doğru otele döndük. Saat üçte tapınağın taş yontucu ustası beni görmeye geldi; başrahipten duymuş olmalıydı. Salonda konuştuk. Itsuko ile Bayan Sasaki de oradaydılar.

Ne tür bir mezar taşı istediğimden hâlâ emin değilim. Öldükten sonra ne tür bir mezar taşının altında yatacağımın hiç önemli olmadığını biliyorum, ama doğrusu beni ilgilendiriyor bu. Herhangi bir taş olamazdı. Bugünlerde herkesin yaptırdığı sıradan taşlarla yetinmeyecek kadar huysuzum; yazısı uyumlu bir dikdörtgen blok ve biri günnük yakmak, biri de su vermek için iki delik. Hiç kuşkusuz ailenin geleneksel biçimine uymalıyım; ama ben beş kemerli bir pagoda'ya karar vermiştim. Eski türde olması gerekmez, diye düşünüyordum; son dönem Kamakura iyi olabilirdi. Kawakatsu'nun kitabında, "Orta Kamakura'dan son dönem Kamakura'ya geçişin tipik örneği, su halkası alta doğru kavanoz biçiminde daralıyor, ateş halkasının dönen kenarı kalın ve aynı biçimde hava halkası, eter halkası ve gotik süsleriyle karakteristik," diye tanımladığı Dushumi'deki Anrakuji Tapınağı gibi beş halkalı bir pagoda olabilir. Yoshino dönemine ait klasik bir örnek olduğu söylenen bir de Uji'deki Zenjoji pagodası var.

Aklımda başka bir şey daha vardı. Kawakatsu'nun kitabındaki fotoğraflar arasında Kuzey Kyoto Sekijoji Tapınağı'nda olağanüstü güzellikte bir Amida üçlüsü var: Ortadaki Amida Buda'sı, biri Kannon yontusu ve öbürü Seishi yontusu olan iki Bodhisattva yanlarda oturuyor. Kannon yontusu biraz bozul-

muş, ama Seishi çok iyi korunmuş. Alın tacı, göğe uzanan taşlı sütunları, cennet giysisi, nur çemberi gibi Kannon süslerinin tıpkısı onda da var; tacın önünde değerli taşlardan bir vazo var ve Bodhisattva dua edercesine ellerini kavuşturmuş. "Granitten böylesine güzel bir Budist yontusuna sık rastlanmaz... Ortadaki figürün arkasındaki yazı Gennin Dönemi'nin ikinci yılında (1225) yapılmış olduğunu belirliyor. Ülkemizde kaidesi ve nur çemberiyle birlikte tek bir taş blokundan yontulmuş en eski Budist yontusu olması açısından ve ilk dönem Kamakura Budist stilini gösterdiği için de çok değerli bir kalıntı."

Aklıma yeni bir şey geldi. Kannon ve Seishi'nin gizli bir örneği gibi Satsuko'nun yüzü ve gövdesi, benim mezar taşıma bir Bodhisattva gibi yontulamaz mıydı? Ne derlerse desinler, dinsel inancım yok, benim için her inanç olabilir; tek tanrım Satsuko. Onun imgesi altında yatmaktan güzel bir şey olamaz.

Asıl sorun bu isteği nasıl yerine getirmekti. Benzerlik çok açık seçik olmamalıydı ve imge yalnızca onu andıracağı için, karımdan da, Jokichi'den de, Satsuko'nun kendisinden bile gizleyebilirdim. Granit yerine yumuşak bir taş kullanarak figürü titizce, ama belli belirsiz bir kabartma biçiminde yontturabilirdim, benden başka kimse bu benzerliği anlayamazdı. Herhalde yapılabilirdi. Canımı sıkan tek şey, yontu ustasına bu gizi açıklamak zorunluğuydu. Kime başvurabilirdim? Böylesine güç bir işi kim üstlenebilirdi? Orta yetenekte bir sanatçı, böylesine ince bir işi yapamazdı; dostlarım arasında da kimse yoktu. Diyelim böyle bir dostum var ve bu dostum çok yetenekli; dileğimin amacını öğrenince bu işi üstlenir miydi? Böylesine aşağılayıcı ve çılgın

planın gerçekleşmesine yardımcı olabilir miydi? Daha başındayken bu işi kabul etmemesi daha olası değil mi? (Ben de böylesine utanç verici bir dilekte bulunmak yürekliliğimi gösteremem ya. Yaşlı adamın aklını yitirdiğini düşünürse ayıp olurdu.)

Durumu böylece aklımdan geçirdikten sonra akla daha yatkın bir çözüm buldum. Bodhisattva'yı yalnızca bir uzman yontabilirdi, ama herhangi bir zanaatkâr çok derin olmayan çizgili bir kabartmayı, rölyefi yapabilirdi. Kawakatsu bu tür yapıtlardan da söz ediyor: Kyoto'nun kuzeybatısındaki Imamiya Tapınağı'nda "Dört yöne bakan taştan Budalar, 'Kamo Irmağı Taşı' diye bilinen sert bir taşın dört bir yüzüne oyulup basılmış yontular bunlar. Japonya'da eski Buda anıtlarının en önemlisi, Tenji Dönemi'nin ikinci yılında (1125) yapılmış." Kitapta bu dörtlü Budaların oyma kopyaları var: Amida, Sakya, Yakushi ve Miroku.

Bunlara ek olarak, Kawakatsu, tek bir taş üzerine yontulmuş bir Amida üçlüsünden, bir Seishi Bodhisattva'yı da gösteriyor. "Başka örneklerde de görüldüğü gibi, yanındaki Bodhisattvalarla birlikte üçlü Kurtuluş Amida'sını temsil ediyor ve uzun, sert bir kumtaşının üç cephesine yontulmuş; üç cepheden en iyi korunmuş olan bu cephede bir bulut üstünde dünyaya doğru yüzen Bodhisattva Seishi'nin güzel figürü var. Dua edercesine ellerini kavuşturup çömelmiş, cennet giysileri esintiyle uçuşan figüre son Heian Dönemi'nin havasını veriyor ve o dönemde Kurtuluş Amida'sı ile yanındakileri yaratmak sanatı çok gelişmişti." Çeşitli Budalar bağdaş kurmuş erkekçe oturuyorlar, ama bu Seishi usulca kadın gibi çömeliyor. Özellikle bu Bodhisattva ilgimi çekmişti.

(Devam)

Dört cephede de figürler istemem; tek bir Seishi Bodhisattva'sı yeter de artar. Onun için de kare bir taş bloka gereksinim yok; önü bir Bodhisattva yontacak kalınlıkta bir taş yeterli; adım, tarihler ve öldükten sonra alacağım ad, gerekirse arkaya yazılabilir. Taş kalemiyle yontma tekniğini bilseydim iyi olacaktı. Çocukluğumda, törenlerde tapınağa giderken, tılsım satan gezgin satıcıların önünden geçerdim; pirinç bir tılsımın üstüne keski bıçağı gibi bir sesin eşliğinde çocuğun adı, yaşı ve adresi yazılırdı. O alet çok ince çizgiler üretirdi – belki de yontu kalemiydi. Bu iş çok güç olmasa gerek.

Aklıma birden, yontucuya örneği göstermeden yaptırmak düşüncesi geldi. İlk iş, Nara dolaylarında Budist eşyaları yapanların olduğu yerde becerikli bir desenci bulmakta ve ona Imamiya Tapınağı'ndaki Buda yontularındaki gibi çömelmiş Seishi Bodhisattva'sını kopya ettirmek gerekiyordu. Sonra çeşitli pozlarda Satsuko'nun fotoğraflarını gösterecek ve Satsuko'nun yüz ve gövdesini andıracak biçimde Bodhisattva'yı yeniden çizdirecektim. Deseni ondan sonra bir yontucuya götürüp taşa geçirmesini isteyecektim. Hem istediğim Bodhisattva'ya kavuşacak, hem de gizimi kimseciklere açmamış olacaktım. Cennet giysileri esintiyle uçuşan, göğsünden taşlı kolyeleri sarkan, alnına taç geçirilmiş Satsuko'nun taştan imgesi; benim Satsuko Bodhisattva'mın imgesi altında sonsuza dek uyuyabilirdim.

Saat üçten beşe kadar taş yontucusuyla birlikte otelin salonunda mezar taşlarından söz ederken, It-

suko ile Bayan Sasaki de yanımızdaydı. Satsuko'nun adını ağzıma almadım, ama Kawakatsu'nun kitabından öğrendiklerimden bilgili bilgili söz ettim. Helan ve Kamakura pagodaları ve Budist yontuculuğu konusunda bilgilerimle bir yandan onları şaşırtırken bir yandan da Satsuko Bodhisattva'ya ilişkin planlarımı içime gömdüm.

"Öyleyse ne tür bir taş istersiniz, efendim? Aslında bir uzmanı bile utandırıyorsunuz, size ne yapılması gerektiğini ben söyleyemem."

"Daha karar veremedim. Bir süre önce daha değişik bir şey geldi aklıma, onun için belki bir-iki gün düşünüp yeniden gelmenizi rica edebilirim. Sizi bu kadar beklettiğim için özür dilerim."

Taş yontucusundan biraz sonra Itsuko da çekip gitti. Ben de odama gidip masaj yaptırdım. Yemekten sonra dışarı çıkmaya karar vererek taksi çağırttım.

Bayan Sasaki kaygılandı, beni engellemeye çalıştı:

"Bu saatte nereye gideceksiniz? Akşamları soğuk oluyor. Yarına bırakamaz mısınız?"

"Buraya yakın. Yürüyebilirim bile."

"Bir o eksikti. Geceleri üşütmeyin diye karınız ne kadar uyardı sizi."

"Ama alacağım birkaç şey var. Siz de gelin. On dakika ya sürer ya sürmez."

Gitmekte direndiğim için, Bayan Sasaki de sinirli sinirli beni izledi. Gitmek istediğim yer, otelden beş dakika uzaklıkta, Kawaramachi'nin doğusunda, Nijo üstünde bir kırtasiye dükkânıydı. Dükkânın sahibi eski dostumu orada buldum. Selamlaştıktan sonra iki bin papele en iyi cins Çin zencefili aldım. Kenarları altın yaldızlı yirmi tabaka beyaz, kalın Çin

kâğıdıyla geç Kuwano Tetsujo Dönemi'nden olduğu söylenen mor benekli, çok güzel bir Kwangtung mürekkep taşına da on bin ödedim.

"Bunca yıldan sonra hâlâ eskisi kadar sağlıklı görünüyorsunuz."

"Her şey diyebilirsiniz, ama sağlıklı diyemezsiniz. Pek gecikmeden burada kendime bir mezar yeri aramaya geldim."

"Şaka ediyorsunuz. Sizin gibi bir insan daha çok yıllar yaşar. Başka bir isteğiniz var mı? Bazı yazılar görmek ister misiniz?"

"Aslında aklımda bir şey var, ama sizde bulunur mu bilmem?"

"Nedir o?"

"Garip gelecek, ama yetmiş santimetre uzunluğunda kırmızı ipekliden astarlık kumaşla pamuk-yün karışımı yastıklık pamuk istiyorum."

"Hı... Ne için kullanacaksınız?"

"Hemen kopya çıkarmam gerekiyor, onun için bir de silgi istiyorum."

"Anlıyorum. Yontu için, değil mi? Ona benzer bir şey olmalı. Karıma sorayım, o bir baksın."

Birkaç dakika sonra karısı, ev olarak kullandıkları arka kısımdan geldi; elinde bir parça kırmızı ipekli ve yastıklık pamuk vardı.

"Bunlar olur mu?"

"Çok iyi, çok iyi. Artık gidebilirim. Borcum ne?"

"Başka bir borcunuz yok. Bunları alabilirsiniz."

Bayan Sasaki iyiden iyiye şaşkına dönmüştü.

"Tamam. İşim bitti. Haydi gidelim."

Arabaya bindim, otele döndük. Satsuko hâlâ dışardaydı.

16 Kasım

Bugün, gün boyunca otelde kalıp dinlenmem gerekiyordu. Tokyo'dan ayrılalı beri, günlerim daha hareketli geçiyor. Oradayken yalnız günlüğümü yazardım. Dinlenmem gerek. Ayrıca Bayan Sasaki'ye de izin verdim. Uzun bir süredir Kyoto'yu görmek istemiş, bu yöreye ilk gelişiymiş; Nara'yı gezmek amacıyla izin istedi. Kendi hesaplarım için bundan iyisi olamazdı. Yol göstersin diye Itsuko'yu da kadının yanına kattım.

Yani Itsuko'ya uzun bir süredir Nara'yı görmemiş olduğunu ve bu fırsattan yararlanması gerektiğini söyledim. Itsuko çoktan emekliye ayrılmışçasına, kocası hayattayken de pek sokağa çıkmazdı. Ona, "Şu ara yeni bir aile mezarlığı konusunda karar vermek üzere olduğuma göre, hiç olmazsa Nara tapınaklarını gidip görmen gerek," dedim. Onlara günlük araba kiralayarak tadını çıkarmalarını söyledim. "Nara yolunda, Uji'de ve Byodin'de durursunuz," diye öneride bulundum. "Bir gün içinde her şeyi görmek güç olacak, ama sabah erken çıkarsanız, yanınıza yiyecek de alırsanız –örneğin pirinç kurabiyesi ve hamo– Todaiji'yi gezmeyi öğlene kadar bitirirsiniz. Büyük Buda'nın önündeki çay bahçesinde öğle yemeği yersiniz, ondan sonra Shin Yakushiji'ye, kentin batısındaki Lotus Tapınağı'na ve Yakushiji'ye gidersiniz. Günler kısaldı, gezinizi aydınlıkta yapmalısınız. Kyoto'ya dönmeden Nara Oteli'nde akşam yemeği yersiniz. İstediğiniz kadar oyalanın, geç saate kadar sizi beklemiyorum. Beni düşünmeniz gerekmez. Satsuko gün boyunca burada kalacağını söyledi."

Sabah yedide Itsuko arabayla Bayan Sasaki'yi almaya geldi.

"İyi günler, Baba. Hep erken kalkarsınız, değil mi?" dedi. Elindeki bez çıkını açarak içinden bambu tabakasına sarılı iki paket çıkardı, gece masasının üstüne bıraktı.

"Dün biraz pirinç kurabiyesiyle hamo almıştım, size ve Satsuko'ya da birkaç tane getirdim. Kahvaltıda yersiniz."

"Sağ olasın."

"Nara'dan istediğiniz bir şey var mı? Oranın pastalarından getireyim mi?"

"Bana bir şey getirmen gerekmez, ama Yakushi-ji'ye gidince Buda'nın Ayak İzi Taşı'na mutlaka bakın."

"Buda'nın Ayak İzi Taşı mı?"

"Evet. Sakya'nın ayak izlerinin bulunduğu bir taş. Onun insanüstü güçlerinden birisi de yerden on santim yukarıdan yürüyebilmek ve gerisinde tabanının izlerinin görüntüsünü bırakmaktı. Üzerinde yürüdüğü böceklere yedi gün süreyle hiçbir zarar gelmemişti. Bu yontulmuş ayak izi taşlarından Çin ve Kore'de de var. Burada, Japonya'da, Nara'daki Yakushiji Tapınağı'nda da var. Sakın kaçırmayın."

"Kaçırmam tabii. İyi öyleyse, biz gidelim, Ben Bayan Sasaki'ye iyi bakarım, ama Baba, lütfen kendinizi yormayın."

"Günaydın!" Gözlerini uykulu uykulu ovuşturarak, Satsuko yan odadan çıktı geldi.

"Sizi bu kadar erken uyandırıp uykunuzdan alıkoymak ayıp oldu," diye ondan özür diledi Bayan Sasaki. "Bugün için size teşekkür ederim." Satsuko'ya bol bol teşekkürler yağdırarak Itsuko ile ayrıldılar.

Satsuko'nun üzerinde kapitone mavi bir sabahlık, içinde gecelik, ayağında da sabahlığına uygun pembe çiçek desenli mavi saten terlikler vardı. Yastığını da getirmişti. Bayan Sasaki'nin yatağını es geçerek sofaya gitti; benim İskoç kareli diz örtümü üzerine çekip yeniden uyumaya başladı. Gözleri kapalı, burnu tavana bakıyor, benimle hiç ilgilenmiyordu. Bir gün önce kabareden geç döndüğü için hâlâ uykusu mu vardı, yoksa benim konuşmalarımdan sıkılmamak için uyur mu görünüyordu, bilemedim.

Yataktan kalktım, yıkandım, yeşil çay ısmarladım ve pirinç kurabiyeleri kemirmeye başladım. Kahvaltı için yeterince vardı. Satsuko'nun uykusunu bozmamak için sessizce yiyordum. Bitirdiğimde o hâlâ yatıyordu.

Yeni mürekkep taşımı çıkardım, masanın üstüne koydum; üzerine biraz su döktüm. Yavaş yavaş zencefir parçasını sürterek mürekkep yapmaya başladım. Parçanın yarısını kullandıktan sonra, yastıklık pamuğu iki büyük, iki küçük top yapacak biçimde dörde böldüm ve kırmızı ipeğe sararak kopya silgisi haline getirdim.

"Baba, sizi yarım saat yalnız bırakabilir miyim? Aşağı yemek salonuna inmek istiyorum."

Kendimle uğraşırken fark etmemiş olacağım. Satsuko uyanmıştı. Divanda dizleri üzerine oturmuştu, mavi sabahlığı içinden dizkapakları görünüyordu. Aklıma, çömelmiş Seishi Bodhisattva'sının pozu geldi.

"Burada bunca pirinç kurabiyesi varken neden yemek salonuna ineceksin? Al, istediğin kadar."

"Peki, alırım."

"Kabuki'ye gittiğimiz günden bu yana, ilk kez

birlikte hamo yiyoruz, değil mi?"

"Sanırım... Baba, ne yapıyordunuz?"

"Şimdi mi?"

"Neden zencefir mürekkebi yapıyorsunuz?"

"O kadar meraklı olma. Haydi, hamo'yu dene. Öğrendiklerinin insanın ne zaman işine yarayacağı belli olmaz. Gençken birkaç kez Çin'e gitmiştim, hem orada hem burada, Japonya'da, insanları kopya çıkartırken görmüştüm. Çinliler bu sanatta çok beceriklidirler; açık havada esintili bir günde bile beyaz kâğıdı ıslatıp yapıtın üzerine yayarlar ve mürekkebi bastırarak nefis eserler ortaya çıkarırlar. Japonlar, çok titizlikle, sinirli ve dikkatli, her boyutta kopya silgisini ıslatıp, mürekkep ya da mürekkep macunuyla her ince çizgiyi tek tek ve peş peşe sürterler. Zaman zaman siyah mürekkep, zaman zaman da kırmızı zencefir kullanılır. Ben kendim özellikle kırmızı zencefir kopyaları severim."

"Bu kez nasılsa hamo çok lezzetli."

Satsuko çay içerken, rahat ve gelişigüzel anlatım için fırsat yakaladım: "Bu yuvarlak pamuk yastıklar, kopya etmeye yarar," dedim.

"Ne işe yarar onlar?"

"Siyah ya da kırmızı mürekkebe batırırsın ve yontulmuş bir taş yüzeyine bastırarak kopya çıkarırsın. Ben kırmızı kopyalar yapmaktan çok hoşlanırım."

"Ama burada bir taşınız yok ki?"

"Bugün taşa gereksinim yok: Başka bir şey kullanacağım."

"Ne kullanacaksınız?"

"Senin ayaklarının tabanını bastırıp bu kare Çin kâğıtları üstüne kopyalarını çıkaracağım."

"Ne demeye yapacaksınız bu işi?"

"Buda'nın Ayak İzi Taşı'nı senin ayaklarından yaptırmak istiyorum, Satsu. Öldüğüm zaman küllerim o taşın altına konacak. O da benim Nirvana'm olacak."

17 Kasım

(Devam)

Başlangıçta amacımı Satsuko'dan gizlemeyi düşünmüştüm; onun ayak izlerini Buda'nınkiler gibi taş üstüne yontacak, küllerimi o taşın altına gömdürecek ve benim mezar taşım, Utsugi Tokusuke'nin mezar taşı, bu olacaktı. Ama dün birden düşüncemi değiştirdim, ona karşı açık olmaya karar verdim. Neden bunu yaptım? Neden Satsuko'ya gizimi açtım?

Nasıl tepki göstereceğini görmek istiyor olabilirim; yüzündeki ifade ya da davranışında bir değişiklik... Amacımı anlattıktan sonra kare Çin kâğıdı üzerinde kendi ayağının kırmızı izine gözlerini diktiği zaman neler hissedecekti? Ayaklarıyla öylesine övünür ki, onların kırmızı mührünü Buda'nınkini andırırcasına beyaz kâğıt üzerinde görünce sevinçten çılgına dönecekti. O andaki mutlu yüzünü görmek istiyordum. Hayatında duyduğu en çılgınca şey olduğunu söyleyeceğini biliyordum, ama içten içe çok mutlu olacaktı.

Kısa bir süre sonra gerçekleşeceği artık anlaşılan ölümümden sonra, kendi kendine düşünecekti; "O çılgın ihtiyar, şimdi benim güzel ayaklarımın altında yatıyor ve şu anda ben bu zavallı adamın kemiklerini ayaklarımla çiğniyorum." Bu ona bir tür heyecan verecek, ama belki de itici gelecek. Belki

bu itici duygu hiçbir zaman yok olmayacak.

Yaşamımda Satsuko'ya körkütük âşık oldum, ona karşı kötülük besliyorsam içimde, öldükten sonra öcümü nasıl alabilirim ki? Öldükten sonra belki insanın öç alma duyguları ortadan kalkar. Yine de inanamıyorum. Gövde ile birlikte isteğin de öleceği akla yatkın, ama bazı ayrıcalıklar olabilir. Örneğin, benim bir kısım isteklerim onun istekleri içinde varlıklarını sürdürebilirler. Benim mezarım üzerinde yürürken ve bunak ihtiyarın kemiklerini çiğnediğini düşünürken, ruhum hâlâ yaşadığına göre gövdesinin tüm ağırlığını ve kadife tabanlarının dokunuşunu hissedebilirim. Öldükten sonra bile onu hissedeceğim. Hissedemeyeceğime inanamıyorum. Aynı biçimde, Satsuko da onun ağırlığını sevinçle taşıyan ruhumun varlığının farkında olacak. Belki de benim küle dönmüş kemiklerimin arada bir tıkırdadıklarını, kıkırdadıklarını, yakındıklarını ve gıcırdadıklarını bile duyacaktır. Mezarıma yalınayak basıyor olsaydı, bunlar olamazdı. Kendi ayaklarının simgesini taşıyan o Buda Ayak İzi taşını düşünmek bile, taşın altında kemiklerimin ağladığını ona duyuracak. Hıçkırıklarla bağıracağım: "Acıtıyor!.. Acıtıyor!.. Acıtsa da mutluyum! Bundan daha mutlu olmamıştım hiç, hayattayken bile böylesine mutlu değildim! Daha hızlı çiğne! Daha hızlı!"

"Bugün taş kullanmayacağım, başka bir şey kullanacağım" demiştim ona. Bu düşünceden gerçekten iğrenmiş olsaydı, yüzünün ifadesi değişirdi. Yalnızca, "Ne demeye?" demekle yetinmişti. Kendi ayaklarını örnek alarak Buda'nın Ayak İzi taşını yontturacağımı ve öldükten sonra küllerimin bu taşın altında yatacağını söyledikten sonra bile beni eleştirmedi. Planıma karşı bir tepkisi olsun olmasın,

bir dalavere sezinlediğini anladım.

Neyse, otelde tuttuğumuz dairenin benim yattığım kısmın yanında sekiz sedirlik Japon stili oturma kısmı var. Bir çocuk çağırıp iki büyük hasır yaygı istedim ve sedirlere boya geçmesini önlemek için ikisini üst üste koydum. Sedirlerin bir ucuna bir tepsi içinde mürekkep taşı ve kopya aletlerini, öteki ucuna divandan getirdiğim Satsuko'nun yastığını koydum.

"Oldu. Bak, Satsu ne kolay. Gel bu sedirlerin üzerine uzan. Gerisini ben yaparım."

"Üzerimi değişmem gerekmez, değil mi? Mürekkep üstüme sıçramaz değil mi?"

"Tabii sıçramaz. Ben yalnız tabanlarına mürekkep süreceğim."

Satsuko söylediklerimi yaptı. Sırtüstü yattı, bacaklarını güzelce yan yana uzattı ve tabanlarını iyi görebilmem için ayaklarını geriye eğdi.

Hazırlıklar tamamlanmıştı, ilk önce birinci kopya silgisini kırmızı mürekkebe batırdım, sonra daha açık bir renk elde edebilmek için ikinci kopya silgisini sürdüm. Ayaklarını beş-altı santimetre ayırarak, sağ ayağının tabanına dikkatlice, her çizgiyi belirlemek için mürekkebi sürmeye başladım.

Parmak altı yumuklarla, ayak köprüsü altındaki çizgiler oldukça uğraştırdı beni. Sol elimin ağrısından ötürü beceriksizdim. Mürekkep üstüne sıçramayacak, yalnız tabanların boyanacak, demiştim ama, ayaklarının üstüne ve geceliğinin eteklerine sık sık taşırdım mürekkebi. Ayaklarını ha bire silip yeniden mürekkeplemekten hoşlanıyordum. Gergindim, ama kendimi iyi hissediyordum. Heyecanım geçmeksizin yineleyip duruyordum.

Sonunda iki ayağı da istediğim gibi mürekkep-

ledim. Sonra ayaklarını teker teker havaya kaldırdım ve tabanının kopyasını çıkartmak için kare kâğıt tabakaya bastırdım. İstediğim gibi bir kopya elde edemiyordum. Yirmi kâğıt tabakanın tümü boşa gitti. Kırtasiyeciye telefon ettim ve hemen kırk tabaka daha yollamasını istedim. Bu kez yöntemi değiştirdim. Ayağındaki mürekkepleri tümüyle yıkadım, hatta parmak aralarındakini de. Sonra onu bir iskemleye oturtarak, çok rahatsız bir biçimde kendim sırtüstü yattım ve ayaklarının tabanlarını boyadım. Sonra kâğıda bastırarak kopyalarını çıkarttım.

Başlangıçta, planım, Itsuko ve Bayan Sasaki dönmeden işi bitirmek ve odadaki izleri silmekti. Boyanmış kâğıtları çocuğa verecek, düzinelerce kopyayı saklaması için kırtasiyeciye yollayacak ve bir şey olmamışçasına onları karşılayacaktım... Ne yazık ki, işler umduğum gibi gitmedi. Sandığımdan çok erken, saat dokuza doğru döndüler. Kapının vurulduğunu işittim, daha yanıt bile vermeden içeri girdiler. Satsuko hemen banyoya geçti. Japon oturma odasının her yanına, beyaz üstüne kırmızı lekeler sıçramıştı. Itsuko ve Bayan Sasaki, şaşkın şaşkın bakıştılar: Bayan Sasaki sesini çıkarmadan tansiyonumu ölçtü.

Ciddi ciddi, "Yirmi üç onda iki," diye açıkladı.

Ertesi gün Satsuko'nun, saat on bire doğru bana haber bile vermeden Tokyo'ya dönmüş olduğunu öğrendim. Kahvaltıda göremeyince her zamanki gibi uyuyor sanmıştım. O sırada havaalanına gitmek üzere yola çıkmış bile. Kötü haberi Itsuko verdi.

"Ne zaman öğrendin?" diye sordum.

"Şimdi. Bir yere gitmek ister mi, diye soracaktım, resepsiyondaki adam, Bayan Utsugi'nin taksiyle Osaka Havaalanı'na gittiğini söyledi."

"Saçma. Herhalde önceden biliyordun."

"Saçmalamayın. Nereden bilebilirim ki."

"Yalanı bırak. Sen de bu işe ortaksın."

"Yanılıyorsunuz. İlk kez resepsiyondaki adamdan duydum. Havaalanına biraz erken gideceğini, ama o oraya ulaşmadan babasına ya da başkasına duyurmamasını rica etmiş. Çok şaşırdım."

"Seni yalancı. Eminim onu kızdırdın, o da çekti gitti. Sen de Kugako da hep insanları aldatır, sıkıntı yaratırsınız."

"Çok kötüsünüz. Böyle bir şey nasıl söyleyebilirsiniz?"

"Bayan Sasaki!"

"Evet Efendim?"

"Beni 'evet efendileyip' durmayın. Eminim Itsuko size söylemiştir; siz ikiniz birlikte beni kandırdınız. İkiniz de Satsuko'yu kızdırmak için elinizden geleni yaptınız."

"Öyle sanıyorsanız, isterseniz Bayan Sasaki dışarı çıksın. Bayan Sasaki, siz lütfen oturma odasına geçin, babama birkaç şey söylemem için iyi bir fırsat bu. Bana yalancı diyebildiğine göre, ben de aynı açıklıkla konuşabilirim."

"Tansiyonu çok yüksek. Korkarım dikkatli olmalısınız."

"Evet, evet, anlıyorum."

Ve Itsuko başladı:

"Satsu'ya kötü davrandığımı sanıyorsunuz, ama bu doğru değil. Tokyo'ya erken dönmesi için özel bir nedeni olmalı. Baba, acaba sizin hiçbir bilginiz yok mu bu konuda?" Benimle kavga edebilmek için alaycı olmuştu.

"Ben de başkaları da Haruhisa ile arasının iyi olduğunu biliyoruz," diye yanıtladım. "Öyle açıkça an-

latıyor ki, Jokichi de her şeyi biliyor. Kimse için bir sır değil bunlar. Ama bir şey kanıtlamaz bu. Kimse aralarında ilişki olduğuna inanmıyor."

"Gerçekten mi?" Itsuko alayla gülümsedi. "Size söylemem doğru mu bilemiyorum, ama Jokichi'nin davranışı garip. Satsu ve Haruhisa arasında bir şey olsa bile Jokichi sanki gözlerini yumacak. Onun hayatında da bir başkası olduğuna, Satsu'dan başka birisi olduğuna inanıyorum. Satsu ve Haruhisa bu konuda ağızlarını açmayacaklar tabii. Aslında üçü de aralarında anlaşmışlar..."

O anda anlatamayacağım şiddette bir öfke ve nefret içimi kemirmeye başlamıştı. Bir damar çatlatmak korkusuyla, kadına bağırmamak için kendimi tutmaya çalıştım. Yine de başım dönüyordu. Benim öfkemi gören Itsuko da sapsarı kesildi.

"Bu tür konuşmaları bırak! Sus ve evine git!"

Sesimi elimden geldiğince alçaltmıştım, ama konuşurken titriyordum. Neden böylesine öfkelenmiştim? Bir sırrın ortaya dökülmesi mi beni öfkelendirmişti, yoksa uzun bir süredir bildiğim, ama aklımdan çıkarmaya çalıştığım bir şeyi duymuş olmam mı beni bu duruma sokmuştu?

Itsuko gitmişti. Dünkü aşırı yorgunluk ve geceki uykusuzluk sonucu, sırtım, boynum ve omuzlarımdaki ağrılar artmıştı. Üç Adalin hapı ile üç Atraksin aldım. Bayan Sasaki ağrı veren yerlere Salonpas uyguladı ve yattım. Yine de uyuyamadım. Luminal iğnesi olmayı düşündüm, ama çok uyursam diye korktum ve vazgeçtim. Uyumaktansa öğleden sonra trenini yakalayıp (hiç uçağa binmedim) Satsuko'nun peşinden eve gitmeye karar verdim. Mainichi gazetesinden bir dostum son anda bana yer ayırtabildi.

Bayan Sasaki gitmemek için yalvardı. "Tansiyonunuz böyle yüksekken yola çıkamazsınız!" diye gerçekten karşı koydu. "Lütfen, normale düşünceye kadar birkaç gün dinlenin!" dedi. Ama onu dinlemedim.

Itsuko özür dilemek için geri geldi ve Tokyo'ya kadar bana eşlik edeceğini söyledi. Gelmeye kalkarsa başka bir vagonda gitmesi gerekeceğini söyledim; onu görmek bile beni sinirlendiriyordu.

18 Kasım

Dün, Kyoto'dan öğleden sonra 15:02 ekspresiyle ayrıldım. Bayan Sasaki'yle ben birinci mevkideydik, Itsuko ikincideydi. Saat dokuzda Tokyo'ya ulaştık. Satsuko, Jokichi, Kugako ve karım, peronda bizi bekliyorlardı. Benim için bir de tekerlekli iskemle getirmişlerdi; ya yürümekte güçlük çekeceğimi düşünmüşler ya da yürümememem gerektiğine karar vermişlerdi. Itsuko'nun işgüzârlık edip her şeyi telefonla ayarlamış olduğu kuşkusuzdu.

"Saçma bu! Ben felçli değilim!"

Öylesine öfkeli ve sinirliydim ki, ne yapacaklarını şaşırdılar, ta ki, yumuşak bir el avucumu tutuncaya kadar. O el Satsuko'nun eliydi.

"Bakın, Baba, şimdi benim söyleyeceklerimi yapın."

Boyun eğerek yatıştım, iskemleyi hemen itmeye başladılar. Asansörle bir yeraltı geçidine götürüldüm, uzun, karanlık koridorda gitmeye başladım. Yanımdakilerin tümü beni arkamdan izliyordu. Tekerlekli iskemle öylesine hızlı gidiyordu ki, bana yetişmekte güçlük çekiyorlardı. Karım oldukça geri-

lerde kalmış olmalı, Jokichi dönüp onu aramak zorunda kaldı. Tokyo İstasyonu'nun yeraltı geçidinin genişliği ve karmaşıklığı beni şaşkına çevirmişti. Özel bir koridordan mahkemeye çıkılan Marunouchi Kapısı'ndan dışarı çıktık. İki otomobil bekliyordu. Bir yanıma Satsuko, öteki yanıma Bayan Sasaki'yi alarak bir arabaya ben bindim; öbürleri ikinci arabaya bindiler.

"Özür dilerim, Baba. Size haber vermeden ayrıldığım için üzgünüm."

"Bir işin vardı herhalde."

"Yok, değil. Dün sizi oyalamaktan yorgun düşmüştüm. Sabahtan akşama ayağımla oynanmasından hiç hoşlanmam. Beni tüketmek için bir gün yetti. Onun için kaçtım. Özür dilerim." Sesinin tonunda düşünceli bir hava vardı; her zamanki gibi değildi. "Yorgun olmalısınız, Baba. Benim uçağım saat 12:20'de kalktı ve ikide buradaydı. Uçakla gelmek çok farklı değil mi?"

HASTABAKICI SASAKİ'NİN RAPORUNDAN

Hasta 17 Kasım gecesi Tokyo'ya döndü; arada sırada kalkıp çalışma odasında günlüğüne bir şeyler eklediyse de 18 ve 19 Kasım günlerini genellikle yatakta geçirdi. Ancak 20 Kasım sabahı saat 10:55'te aşağıda hasta raporu kayıtlarıma geçirmiş olduğum kriz başgösterdi.

Daha önceden, Bayan Satsuko Utsugi, Kyoto'dan yalnız dönmüş ve ayın 17'sinde saat üçte eve gelmiş. Hemen kocasına telefon etmiş, yaşlı adamdan önce geldiğini, onun kafa yapısının günbegün kötüleşmesine artık dayanamayacağını söylemiş. Bay ve Bayan Utsugi, konuyu tartışmışlar ve yaşlı Bayan Utsugi'den habersiz Dr. Inoue'ye, bir psikiyatr dostlarına gitmişler. Doktor onlara yaşlı adamın anormal cinsel dürtüleri olabileceğini söylemiş: Şu anda durum onu akıl hastası olarak niteleyecek kadar ciddi değil; sürekli cinsel istek duyma gereksinimi içinde. Bu dürtü onu hayatta tuttuğuna göre, ona karşı davranışlarınızda bunu göz önünde tutmalısınız, demiş. Özellikle Bayan Utsugi'nin kayınbabasına karşı yumuşak ve sevecen ilgi göstermesi, ama aşırı heyecanlandırmaması, onun isteklerini görmezlikten gelmesi gerekiyormuş. Tek tedavi yöntemi buymuş.

Hasta Tokyo'ya döndükten sonra Bay ve Bayan Utsugi doktorun önerilerini yerine getirebilmek için her türlü çabayı gösterdiler.

Pazar, 20
Hava açık

Sabah saat 8:00. Ateş 35.9 derece, nabız 78, soluk 15, tansiyon 13.2/8.0. Genel durumda değişiklik yok. Davranış ve konuşmada gerilik.

Kahvaltıdan sonra hasta çalışma odasına gitti; herhalde günlüğüne yazmak için.

Sabah 10:55. Yatak odasına döndüğü zaman çok heyecanlıydı. Bir şeyler söylemek istiyor gibiydi. Yatağa uzanmasına yardım ettim; dinlendi. Nabız 136, gergin, ama düzenli, inişli çıkışlı değil. Soluk 23, tansiyon 15.8/9.2. Çarpıntısı ve baş ağrısı olduğunu gösterdi ve yüzü korkuyla gerildi. Dr. Sugita'ya telefon ettim, ama özel bir şey yapmamı istemedi. Bu doktor hastabakıcıların gözlemlerine aldırmıyor.

Sabah 11:15. Nabız 143, soluk 38, tansiyon 17.8/10.00. Dr. Sugita'ya ikinci kez telefon ettim, ama yeni bir şey söylemedi. Oda sıcaklığını, aydınlatmayı ve havalandırmayı gözden geçirdim. Aileden yalnız karısı yatağın başında bekliyor. Toronomon Hastanesi'ne telefon ettim, oksijen çadırı istedim.

Sabah 11:40. Dr. Sugita geldi. Durum raporunu verdim. Hastayı inceledikten sonra K vitamini, Kontomin ve Neofilinli bir iğne yaptı. Dr. Sugita tam çıkarken hasta yüksek sesle çığlık attı ve bilincini yitirdi. Gövdesi şiddetle kasılmaya başladı, bunu aşırı tedirginlik ve sıkıntıdan kurtulma çabaları izledi. Dudaklarda ve parmak uçlarında belirgin morarma.

İdrar ve büyük aptesti tutamamak. Nöbet on iki dakika kadar sürdü ve hasta derin bir uykuya daldı.

12:15. Öğleden sonra. Kocasının başında bekleyen Bayan Itsugi, baş dönmesinden yakındı; onu başka odaya yatırdım. On dakika sonra kendine geldi. Bayan Itsuko Shiroyama, hastanın başucunda, annesinin yerini aldı.

12.50. Öğleden sonra. Hasta sakin uyuyor. Nabız 80. soluk, 16; Bayan Satsuko Utsugi hastanın odasına geldi.

1:15. Öğleden sonra Dr. Sugita içeriye ziyaretçi alınamamı söyleyerek gitti.

1:35. Öğleden sonra. Ateş 38.6 derece, nabız 98. soluk 18. Arada sırada öksürük ve soğuk ter. Hastanın yatak kimonosunu değiştirdim.

2:10. Öğleden sonra. Akrabalarından Dr. Koizumi hastayı görmeye geldi. Durumu kendisine bildirdim.

2:40. Öğleden sonra. hasta uyandı, bilinci yerinde. Konuşmasında hiçbir bozukluk yok. Yüzüne, başına ve boynuna uzanan bıçak darbesine benzer ağrılardan yakınıyor. Nöbetten bu yana sol elinin ağrıları dindi. Dr. Koizumi'nin dediklerine uyarak bir Salidon hapı ve iki Adalin hapı verdim. Genç Bayan Utsugi'yi tanıdığı halde gözlerini kapattı, sakindi.

2:55. Öğleden sonra. İdrar normal, 110 cc ve bulanıklık yok.

8:45. Akşam. Çok susuzluktan yakındı. Bayan Utsugi 150 cc süt ve 250 cc sebze çorbası içirdi.

11:05. Gece. Uyku hafif. Hasta tehlikeyi atlatmışa benziyor. Kötüye gitme olasılığı üzerinde durarak Tokyo Üniversitesi'nden Dr. Kajiura'ya haber verilmesini önerdim; gece saat geç olmasına karşın genç Bayan Utsugi hemen giderek doktoru getirdi.

Hastayı inceledikten sonra Dr. Kajiura, bu durumun beyindeki kan damarları spazmından ileri geldiğini, bir beyin kanaması olmadığı için kaygılanmaya gerek olmadığını söyledi. Günde iki kez, sabah akşam, içinde 500 mg. C vitamini, 100 mg B1 vitamini bulunan yüzde 20'lik glikoz iğnesi yapmamı, yatmadan yarım saat önce iki Adalin hapı ile dörtte bir Solven vermemi söyledi. Dr. Kajiura çok ayrıntılı talimat verdi: Hastanın iki hafta tam dinlenmesi gerekiyordu; ziyaretçi kabul etmeyecekti; kendisini iyi hissedinceye kadar yıkanmayacaktı; yataktan kalktıktan sonra bir süre odasından dışarı çıkmayacaktı; bir süre sonra, güneşli günlerde, bahçede dolaşabilecekti, ama kesinlikle evden uzaklaşmayacaktı; sıkılmayacak, üzülmeyecek, kafasını dinlendirecekti. Günlüğüne yazı yazması kesinlikle yasaklanmıştı.

DR. KATSUMİ'NİN HASTANE KAYITLARINDAN

15 Aralık

Hava açık, sonradan yoğun sis, yine açık

Asıl şikâyet: Anjin pektoris nöbetleri.

Tarihçesi: 30 yıldan bu yana yüksek tansiyon: Büyük 15.2, küçük 7.9; zaman zaman 24'e kadar çıkıyor. On yıl önce bir inme geçirdi ve yürümesinde önemsiz bir etkisi oldu. Birkaç yıldan beri sol kolunda ve özellikle sol elinde sinirsel ağrılar var; soğuk hava ağrıyı artırıyor. Gençliğinde frengi geçirdi; çok içiyordu, ama şimdi bir ya da iki kadeh saki içiyor. 1936 yılında sigarayı bıraktı.

Son hastalık tarihçesi: Bir yıl kadar önce ST'de düşüş ve kardiogramda T'de düzleşme, miyokardiyal lesyon olasılığını gösteriyor, ama son zamanlara kadar hasta, kalbinden şikâyetçi değildi. 20 Kasım'daki şiddetli baş ağrısı, kasılma ve bilincin gidip gelmesi nöbeti, Dr. Kajiura'nın bulgularına göre beyindeki kan damarı spazmından ileri gelmiş; uygulanan tedavi sonucu ilerleme normal. 30 Kasım'da pek hoşlanmadığı kızıyla kavga ettikten sonra göğsünün sol tarafında 15 dakika süren anjinal ağrı başgösterdi; o zamandan bu yana sık sık benzer nöbetler. Yeni EKG geçen yılkinden farklılık göstermedi.

2 Aralık gecesi kabızlıktan ötürü kalbi çevresinde bir saat kadar süren şiddetli ve boğucu ağrı nöbetleri; komşudan bir doktor çağrıldı ve ertesi gün yapılan EKG prekordiyal girdilerde anteroseptal enfarksiyon belirtisi gösterdi. 5 Aralık gecesi 15 dakika süren yeni bir şiddetli nöbet ve bunu izleyerek her gün özellikle dışarı çıkarken hafif nöbetler. Yapılan tedavilerde çeşitli ağızdan alınan haplar, oksijen, Papaverin ve uyuşturucu iğneler yer alıyor.

15 Aralık'ta hasta Tokyo Üniversitesi Hastanesi Dahiliye Kliniği'nin A numaralı odasına alındı. Bayan Satsuko Utsugi ve hastaya bakan Dr. Sugita'dan hastalığı konusunda bilgi aldım ve kendim de kısaca inceledim. Hasta şişmanca; kansızlık ya da sarılık belirtisi yok; bacaklarının alt kısımlarında hafif ödem var: Tansiyon 15.0 ve 7.5; nabız 90 ve düzenli. Boyun damarlarında görünürde hiçbir şiş yok. Göğüs: İki ciğerin de alt kesimlerinde hafif nemli bir sis; kalpte genişleme yok; aortik kapakta hafif mırmır. Karın: Karaciğer ve dalakta hiçbir şey yok. Sağ kol ve ayakta bazı sıkıntılar olduğu söyleniyor, ama genellikle gücünde bir zayıflama yok, anormal refleks belirtisine de rastlanmıyor. İki tarafta da diz refleksleri eş düzeyde zayıflamış.

Kafatası sinirlerinde anormallik yok; hasta kendisi konuşmasında güçlük olduğunu söylüyor, ama ailesi hiçbir farklılık olmadığını söylüyor. Dr. Sugita, hastanın ilaçlara karşı olağanüstü duyarlılığına işaret etti. Normal dozların yarısı, üçte biri bile yeterli oluyor, tam doz çok geliyor. Bayan Utsugi, spazma yol açtığı için damardan iğne yapılmamasını söylüyor.

16 Aralık
Açık, yer yer bulutlu

Belki de hastaneye yatma kaygısı geçtiği için hasta dün gece iyi uyudu. Sabaha karşı, birkaç saniye süreli, göğüs üstü hafif anjinal ağrılarından yakındı; belki sinirseldir. Kabızlığı önlemek için laksatif önerdim, ama Almanya'dan getirttiği Bayer Istizin'i kullanıyormuş. Uzun süredir yüksek tansiyon ve nöraljisi olduğu için ilaç konusunda iyi bilgisi var; genç bir doktoru terletebilir. Yanında öylesine çok ilaç getirmişler ki, bana içlerinden seçmek düştü. Bir nöbet daha gelirse, dil altından nitrogliserin haplarını alması gerekiyor. Oksijen çadırı ve gerekirse hemen iğne yapılması için araçlar yatağının yanına yerleştirildi. Tansiyon 14.2 ve 7.8; EKG, 3 Aralık'ta olduğu gibi, ST, T anormallikleri belirtisi ve antreseptal enfarksyon olasılığı; göğüs röntgenlerinden birisi hafif kalp büyümesi gösteriyorsa da, anteryosikloresis belirtisi yok. Kan pıhtılaşmasında bir artış, akyuvarlar sayısında aşırılık ve SGOT değerinde yükselme yok. Hastada birkaç yıldan bu yana prostat büyümesi varmış; idrara güç çıktığını ve bulanık olduğunu söylüyor, ama bugünkü bulanık değildi, ne albümin, ne de şeker belirtisi vardı.

18 Aralık
Açık, sonradan bulutlu

Hastaneye yattığından bu yana şiddetli bir nöbet geçirmedi. Göğsün yukarı ve sol kesiminde birkaç dakikayı aşmayan hafif anjinal ağrılar. Soğuk hava, nöralji ağrılarında olduğu gibi kalp nöbetlerine de

yol açtığı için, kaloriferlere de güvenilemediğinden, odaya bir elektrik ısıtıcısı ve gaz sobası kondu.

20 Aralık
Hafif bulutlu, sonradan açık

Dün gece 8:00'den 8:30'a kadar karın içi sinir dügümlerinde sırta uzanan anjinal ağrılar oldu. Nöbetçi doktorun verdiği nitrogliserin haplar, uyuşturucu iğne ve damar genişleticiyle dindirildi. EKG'de değişiklik yok. Tansiyon 15.6 ve 7.8.

23 Aralık
Açık, sonra parçalı bulutlu

Her gün hafif nöbetler. İdrardaki şekerden ötürü kandaki şekeri ölçmek amacıyla bugün hastaya iyi bir kahvaltı verildi.

25 Aralık, Pazar
Açık, yer yer bulutlu

Öğleden sonra hastaneden telefon geldi ve hastanın göğsünün sol kısmında on dakika süren anjinal ağrılar olduğu bildirildi. Nöbetçi doktora acil talimat verildi ve 7:00'de hastaneye geldim. Tansiyon 18.0 /9.7; nabız 92 ve düzenli. Pazar günleri sık sık nöbet geliyor, belki de doktor yok diye kaygılanıyor. Nöbet ânında tansiyon yükseliyor.

29 Aralık
Açık, sonra dolu ve kalın bir pus, sonraları açık

Son zamanlarda şiddetli nöbet yok. Vektor kardiogramı, anteroseptal enfarksiyon bulgusu gösteri-

yor. Wassermann kan serumu negatif. Yarın, Amerika'dan getirtilen yeni bir damar genişletici kullanılmaya başlanacak.

3 Ocak
Açık, sonra bulutlu ve yağmurlu

İyiye doğru gidiyor, yeni ilaçtan olabilir. İdrar şimdi bulanık ve akyuvarlar var.

8 Ocak
Açık, sonradan kalın pus, sonra açık

Üroloji bölümünden Dr. K., hastayı inceledi. Prostat genişlemesi ve anuryadan mikrobik enfeksiyon buldu ve prostat masajı ve antibiyotik önerdi. EKG'de hafif iyileşme. Tansiyon 14.3 / 6.7.

11 Ocak
Parçalı bulutlu

Son günlerde giderek artan şiddetli bel ağrıları, bugün öğleden sonra göğsün iki yanında on beş dakika süren boğucu sıkıntılar. Son zamanlarda geçirdiği en kötü nöbet. Tansiyon 17.6/ 9.1, nabız 87. Nitrogliserin hapları, damar genişletici ve uyuşturucu ile hemen rahatlatıldı. EKG'de değişiklik yok.

15 Ocak
Açık

Dünkü röntgenler Spondilosis çarpıklığı gösteriyor. Sırtın dik durması gerekiyor; bir yatak tahtası kullanacağız.

3 Şubat
Hava iyi

EKG çok iyileşti, hafif nöbetler bile seyrek. Yakında taburcu olabilir.

7 Şubat
Parçalı bulutlu

Hastaneden ayrılırken iyiydi. Şubat ayı için olağandışı sıcak. Soğuk hava yaramadığı için öğleden sonra ısıtılmış bir arabada eve gönderdik. Anlaşılan, evde, odasını ısıtmak için büyük bir sobası var.

BAYAN ITSUKO SHIROYAMA'NIN NOTLARINDAN

20 Kasım'daki kalp sıkıntısından sonra, Babam, anjin pektoris oldu; 15 Aralık'ta Tokyo Üniversitesi Hastanesi'ne yatırıldı. Doktor Katsumi'nin çabalarıyla şans eseri kurtuldu ve 7 Şubat'ta eve dönebildi. Anjini iyice geçmedi – şimdi bile ara sıra hafif nöbetler geliyor ve nitrogliserin almak zorunda kalıyor. Şubattan mart sonuna kadar ayağını odasından dışarı atmadı. Bayan Sasaki, babam hastanedeyken anneme bakmak için evde kalmıştı; eve geldiğinden bu yana Oshizu'nun yardımıyla Baba'ya bakıyor. Yemeklerini o yediriyor, yüznumaraya gitmesine ve bu gibi şeylere o yardım ediyor.

Bugünlerde Kyoto'da çok işim olmadığı için ayın yarısını Tokyo'da geçirip, Bayan Sasaki'nin yerine Anne'ye bakıyorum. Babam beni görür görmez sinirleniyor, bu nedenle ona görünmemeye çalışıyorum. Kugako'nun da Baba'yla aynı sorunu var. Satsuko özellikle nazik ve güç bir durumda. Inoue'nin önerdiği gibi ona sevgi göstermeye çalışıyor, Baba çok heyecanlanıyor, bu da zaman zaman nöbet geçirmesine neden oluyor. Yine de sık sık odasına gitmezse daha rahatsız olacak ve hiç kuşkusuz durumu daha da kötüleşecek.

Baba da Satsuko gibi bir açmaz içinde. Anjin nö-

beti çok ağrı verebiliyor ve ölümden korkmadığını söylediği halde fiziksel sancıdan çok korkuyor. Bir yandan Satsuko'dan ayrı kalmaya dayanamıyor, öte yandan kendisine çok yakın davranılmasına içten içe karşı koyduğu anlaşılıyor.

Yukarıya, evin Jokichi ve Satsuko'ya ait kısmına hiç çıkmadım. Bayan Sasaki'ye göre artık aynı yatak odasını paylaşmıyorlar – anlaşılan Satsuko konuk odasına geçmiş. Arada sırada Haruhisa'nın gizlice yukarıya çıktığını da duydum.

Kyoto'ya döndüğüm günlerden bir gün Baba'dan beklenmedik bir telefon geldi, Satsuko'nun ayak izlerinin kopyasını, bırakmış olduğu kırtasiyeciden almamı ve daha önce görüştüğümüz taş yontucusuna Buda'nın Ayak İzi Taşı biçiminde bir mezar taşı yaptırtmamı istedi. Söylediğine göre, Çin kitapları, Buda'nın ayak izlerini 60 santim uzunlukta ve 10 santim genişlikte gösteriyorlarmış ve iki ayakta da tekerlek izleri varmış. Tekerlekler gerekmeyebilirmiş, ama Satsuko'nun ayak izlerini bozmadan bu ölçüler kadar genişletmeliymiş. Tam öyle yapmamı istedi.

Böylesine saçma bir isteği yerine getiremezdim, onun için, yeniden telefon edip taş yontucu ustanın gezi için Kyushu'ya gitmiş olduğunu ve arzusunu daha sonra yerine getireceğimi söyledim. Birkaç gün sonra Baba'dan bir telefon daha geldi ve tüm kopyaları Tokyo'ya yollamamı istedi. Söylediği gibi yaptım.

Sonra Bayan Sasaki'den, kopyaların ellerine geçmiş olduğunu öğrendim. Baba'nın bir düzine kadar kopyaya gömüldüğünü, iyilerinden birkaç tanesini ayırarak, saatlerce tek tek baktığını ve kendinden geçtiğini söyledi. Yeniden heyecanlanacak diye

korkuyordu, ama bu küçücük keyfi onun elinden alamazdı. Satsuko ile bir arada olması kadar kötü olamazdı bu.

Nisan ortalarında, hava elverdikçe bahçede günde yarım saat yürüyüş yapmaya başladı. Genellikle hastabakıcı ona eşlik ediyordu, arada bir Satsuko'nun elinden tutup dolaştırdığı da oluyordu.

Bahçe çimleri kazılıp söz verdiği havuzu yaptırmaya başladığı zaman da bu gezintileri sürüyordu.

Satsuko, "Neden bu masraflara girişiliyor?" diye kocasına yakındı. "Yaz gelince Baba nasıl olsa güneşe çıkamayacak."

Jokichi aynı kanıda değildi: "Yaşlı adamın kafası, o havuzun yapılmasını seyrederken düşlerle dolup taşıyor. Çocuklar da çok istiyorlar."

1949 İMPARATORLUK ÖDÜLÜ

CUNİÇİRO TANİZAKİ

ÇILGIN BİR İHTİYARIN GÜNCESİ

CAN

ROMAN

Utsugi, 77 yaşında, kendini emekliye ayırmış bir işadamıdır. Bedeni dayanılmaz acılar içindedir, ama eski bir dansçı olan gelinine de dayanılmaz bir istek duymaktadır. Utsugi'nin güncesinde, yalnızca yaşama uğraşı veren 'çılgın bir ihtiyar'ın erotik fantezilerini değil, sevdalı bir adamın delikanlıca azgınlıklarını da okuyacaksınız. ***Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi***, yaşama coşkusu ile cinsel tutkunun birbirini körüklediği bir yapıt. Çağdaş Japon edebiyatının en çarpıcı yazarlarından **Cuniçiro Tanizaki**, 1949'da ülkesinin en saygın edebiyat ödülü olan 'İmparatorluk Ödülü'ne değer görülmüştü. Tüm yaşamı boyunca, geleneksel Japon güzellik ideallerini korumaya çalıştı. Klasik Japon edebiyatının çağdaş bir temsilcisi sayılabilecek *Tanizaki*'nin bu olgunluk dönemi romanında, eski ile yeni arasındaki çatışmanın yaşamdaki yansımalarını da bulacaksınız.

KAPAK RESMİ: UTAMARO

ISBN 975-07-0615-3

9 789750 706158

http://www.canyayinlari.com

KDV İÇİNDEDİR